

Strategija razvoja Grada Siska **2015. - 2020.**

Okvir za strateški razvoj Siska do 2020. godine

Sadržaj

GRAD SISAK	4
Uvod	5
1. OSNOVNA ANALIZA	6
1.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ I ZEMLJOPISNA, PRIRODNA I KULTURNA OBILJEŽJA	6
1.1.1. Veličina i osnovne značajke prostora	6
1.1.2. Prirodna obilježja	8
1.1.3. Klimatska obilježja na području Grada Siska	8
2.1. KULTURNA I PRIRODNA BAŠTINA	10
2.1.1. Kulturna baština	10
2.1.2. Prirodna baština	11
2. STANOVNIŠTVO	14
3. GRADSKA INFRASTRUKTURA	19
3.1. INFRASTRUKTURA ELEKTRONIČKIH KOMUNIKACIJA	19
3.2. ENERGETSKI SUSTAV	19
3.2.1. Opskrba električnom energijom	20
3.2.2. Povećanje energetske učinkovitosti	20
3.2.3. Javna rasvjeta	21
3.2.4. Proizvodnja i cijevni transport nafte	22
3.2.5. Plinoopskrba	22
3.2.6. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda	23
Opskrba pitkom vodom	23
Odvodnja otpadnih voda	23
Odvodnja oborinskih voda	24
3.2.7. Gospodarenje otpadom	24
3.3. GROBLJA	24
4. STANOVANJE	24
4.1. POTICANA STANOGRADNJA	25
5. PROMET	26
5.1. CESTOVNI PROMET	26
5.2. ŽELJEZNIČKI PROMET	26
5.3. RIJEČNI PROMET	26
5.4. ZRAČNI PROMET	26
5.5. LOKALNI/MEĐUGRADSKI PRIJEVOZ	26
5.6. OSTALO	27
6. OKOLIŠ, SUSTAV ZAŠTITE OKOLIŠA I ZAŠTITE PRIRODE	27
6.1. VODE	27
6.1.1. Hidromelioracija	27
6.1.2. Navodnjavanje	27
6.2. TLO	28
6.2.1. Geološke karakteristike tla	28
6.2.2. Pedološke karakteristike tla	28
6.3. ZRAK	28
6.3.1. Svjetlosno zagađenje	28
6.3.2. Buka	28

7. GOSPODARSTVO	29
7.1. POSLOVNE ZONE	29
7.1.1. Komunalna zona	29
7.1.2. Poslovna zona Tanina – Gorički	29
7.1.3. Južna industrijska zona	29
7.1.4. JIZ - Novo Pračno.....	29
7.1.5. Barutana	29
7.2. Bruto domaći proizvod (BDP)	29
7.3. BROJ PRAVNIH SUBJEKATA	30
7.4. TRŽIŠTE RADA I POSLOVANJE PRAVNIH SUBJEKATA	31
7.4.1. Zaposlenost	31
7.4.2. Nezaposlenost	33
7.4.3. Financijsko stanje	34
7.4.4. Financijsko poslovanje	35
7.4.5. Investicije	35
7.4.6. Robna razmjena s inozemstvom	36
7.4.7. Plaće	36
7.4.8. AKTIVNOSTI GRADA SSKA U SVRHU UNAPRJEĐENJA GOSPODARSTVA	38
7.5. TURIZAM	39
7.6. POLJOPRIVREDA	41
7.6.1. Stočarstvo	42
7.6.2. Šumarstvo i lovstvo	42
8. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	42
8.1. OBRAZOVANJE	42
8.1.1. Predškolski odgoj	42
8.1.2. Osnovnoškolsko obrazovanje	43
8.1.3. Srednješškolsko obrazovanje	45
8.1.4. Visokoškolsko obrazovanje	45
9. KULTURA	45
10. SPORT	45
11. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	46
11.1. SOCIJALNA SKRB	47
11.2. Briga za djecu i obitelj	47
11.3. Pomoć i njega u kući za stare i nemoćne	47
11.4. Jednokratne novčane pomoći	47
11.5. Potpora obiteljima za novorođenu djecu	47
11.6. Pomoć u stanovanju	47
11.7. Program Dnevni boravak „3+2“	48
11.8. Program Odjela za mlade u Crvenom križu	49
11.9. Programi Gradskog društva Crveni križ.....	49
11.10. Usluge prehrane u Pučkoj kuhinji	49
11.11. Programi udruga osoba s invaliditetom	49
11.12. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva	49
11.13. Pravo na subvenciju obroka za korisnike Dnevnog boravka i pomoć u kući starijim osobama	49
11.14. Zdravstveni preventivni program	49
11.15. Skrb o starijim osobama	49
11.15.1. Dom za starije i nemoćne osobe Sisak	49
11.16. Centar za socijalnu skrb	49
12. CIVILNO DRUŠTVO	50
13. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM	51
14. MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA	52
14.2. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZRINSKA GORA - TUROPOLJE	53
14.3. EU PROJEKTI	53
15. DRUGA PODRUČJA KOJA GRAD SISAK SMATRA RELEVANTNIM ZA RAZVOJ	54
16. SWOT ANALIZA	55
17. VIZIJA STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI	56
18. PRIORITETI I MJERE	57
19. USKLAĐENOST S VIŠIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	62
20. IZVORI FINANCIRANJA	68
21. PROVEDBA	75
NAČELA I MEHANIZMI PROVEDBE	76
FAZE PROVEDBE	76
22. ZAKLJUČAK	76

Dragi sugrađani,

Pred vama je Razvojna strategija grada Siska za razdoblje od 2015. –do 2020. godine čija je glavna zadaća ukazati na smjernice i načine koji će standard života u Sisku podići na višu razinu i poboljšati život svih građana. Razvojna strategija temeljni je dokument planiranja održivog društvenog i gospodarskog razvoja koje će odrediti smjernice za novi identitet i novu orijentaciju grada Siska. Svrha Razvojne strategije je postići da Sisak postane grad pozitivne energije, centar novog gospodarstava, razvijen i infrastrukturno opremljen usmjeren na razvoj gdje će građani moći živjeti prosperitetno, sigurno i u zdravom okolišu.

Potencijali grada Siska su veliki, ali najvažniji potencijal je velik broj građana koji vole grad i koji svoju budućnost vidje upravo u Sisku.

Ključni izazov s kojim se danas suočava većina gradova u Hrvatskoj pa tako i naš grad je višegodišnja gospodarska stagnacija. Svjedočimo kako svakim danom naši sugrađani, a posebice mladi ostaju bez posla čime je ugroženo njihovo osnovno egzistencijalno pravo i sigurnost koji su temelj za održivi razvoj svake zajednice. U takvim uvjetima gospodarstvenici se bore da održe svoje osnovno poslovanje, a tek manji dio njih se odlučuje za investicije koje su neophodne za pokretanje novog gospodarskog ciklusa. To su problemi koji bitno ograničavaju naš razvojni potencijal i na koje moramo znati odgovoriti u narednom razdoblju. Upravo stoga pred nama je izazov u stvaranju preduvjeta i partnerstva za osnaživanje gospodarstva, stvaranje povoljnog investicijskog okruženja kako bi odgovorili na gorući ekonomski ali i društveni problem visoke nezaposlenosti. To možemo učiniti jedino ako povećamo efikasnost i stavimo u funkciju sve raspoložive resurse koje posjedujemo. Upravo takav pristup zahtjeva strateško promišljanje razvoja i konsenzus kod definiranja pravaca razvoja. Strategija razvoja grada Sisak prvi je korak ka ostvarenju tih ciljeva.

Razvojna strategija grada Siska temelji se na načelima partnerskog planiranja, kombinirajući participativne pristup sa načelima transparentnog i argumentiranog definiranja razvojnih potencijala i prioriteta.

Predložena Razvojna strategija grada Siska rezultat je konsenzusa i partnerstva ključnih institucija, organizacija i pojedinaca koji su sudjelovali u njenoj izradi, te kao takva predstavlja zajedničku inicijativu u realizaciji postavljene vizije razvoja grada do 2020. godine. Više od stotinu osoba iz javnog, civilnog i privatnog sektora sudjelovalo je u izradi Strategije i ovim im se putem zahvaljujem na aktivnom radu i doprinosu koji su dali da ovaj strateški razvojni dokument bude što kvalitetniji. Smatramo kako se potrebe građana moraju rješavati na lokalnoj razini te da probleme s kojima se danas suočavamo poput nedostatak uspješnih poduzetnika, nedostatak proizvodnje te, posljedično, problem nezaposlenosti može pomoći riješiti lokalna zajednica koja najbolje zna što joj treba.

Strategija je planski dokument politike gradskog razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno-gospodarskog razvoja grada Siska na temelju komparativnih prednosti i potencijala grada. Strategija je moderan, sveobuhvatan razvojni okvir za grad.

Posao koji je napravljen kroz izradu Strategije razvoja grada Sisak pokazao visoko razumijevanje i konsenzus oko temeljnih vrijednosti i vizije, kao i politika i definiranih potreba razvoja grada.

Zahvaljujem svima na uloženom trudu.

Gradonačelnica

Kristina Ikić Baniček

■ Svrha Razvojne strategije je postići da Sisak postane grad pozitivne energije, centar novog gospodarstava, razvijen i infrastrukturno opremljen usmjeren na razvoj gdje će građani moći živjeti prosperitetno, sigurno i u zdravom okolišu.

■ Ključni izazov s kojim se danas suočava većina gradova u Hrvatskoj pa tako i naš grad je višegodišnja gospodarska stagnacija.

■ Više od stotinu osoba iz javnog, civilnog i privatnog sektora sudjelovalo je u izradi Strategije.

Uvod

Strategija razvoja treba biti vremenski usklađena s okvirom planiranja na nacionalnoj razini te u Europskoj uniji te obuhvaćati relativno dug rok (7 do 10 godina). Takav rok je pogodan za provedbu strukturnih promjena u gospodarstvu i društvu u dijelu koji se odnosi na lokalnu razinu. Usklađenost vizije, ciljeva i prioriteta dugoročnog razvoja lokalne zajednice sa strateškim ciljevima i prioritetima šire zajednice (više razine – regionalna, nacionalna i EU razina) vrlo je važna u procesu planiranja.

Integracija najvažnijih gospodarskih, društvenih i okolišnih zahtjeva kroz održivost predstavlja ključno načelo izrade strategije. Strategija minimalno obuhvaća socio-ekonomsku analizu, SWOT analizu (pregled važnih unutarnjih i vanjskih faktora koji utječu na razvoj), viziju dugoročnog razvoja, pregled strateških ciljeva razvoja te pregled usklađenosti s planskim dokumentima viših razina.

Socio-ekonomska analiza obuhvaća sve važne aspekte života lokalne zajednice i sredstvo je pomoću kojeg se dolazi do osnovnih razvojnih pitanja na koje strategija treba odgovoriti. Oslanja se na uravnotežene kvantitativne i kvalitativne podatke te primarne i sekundarne izvore podataka (iskustvo lokalnih dionika u kombinaciji s pisanim izvorima i bazama podataka).

SWOT analiza može se koristiti za analizu specifičnih problema i izazova s kojima se organizacija susreće i predstavlja temelj za razvoj metoda za njihovo rješavanje i ostvarivanje planiranih ciljeva. Predstavlja pregled unutarnjih snaga i slabosti te vanjskih prilika i prijetnji u odnosu na neku organizaciju ili područje.

Metodološki koncept koji osigurava najučinkovitije korištenje ograničenih lokalnih resursa je Strateško usmjeravanje na potencijale koji su razvojno najperspektivniji i probleme koji su najkritičniji. Vizijom i strateškim prioritetima oblikuju se namjeravana konkurentna pozicija, u kojoj je ugrađeno načelo stvaranja i održavanja konkurentne prednosti, i zajednička perspektiva, u kojoj je ugrađeno načelo održivosti.

1. OSNOVNA ANALIZA

1.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ I ZEMLJOPISNA, PRIRODNA I KULTURNA OBILJEŽJA

1.1.1. Veličina i osnovne značajke prostora

Sisak se razvio na raskrižju prometnih pravaca i ta je činjenica odredila njegov razvoj kroz povijest. U rimsko doba tu je prolazila stara rimska cesta, koja je povezivala staru Sisciu s Rimskim carstvom. U srednjem vijeku Sisak se razvio kao vojna utvrda s izrazito povoljnim položajem primjerenim za obranu. U 18.stoljeću Sisak se razvijao kao trgovački grad i raskrižje kopnenih i riječnih putova. Iz tog razdoblja potječe riječno pristanište, skladišta, brodogradilišna radionica, željeznička pruga, sve sa svrhom povezivanja Podunavlja sa sjevernim Jadranom. Vrijeme nakon Drugog svjetskog rata obilježilo je razvoj cestovnog prometa. Glavni prometni pravci zaobišli su Sisak, koji se razvijao kao najzapadnija riječna luka.

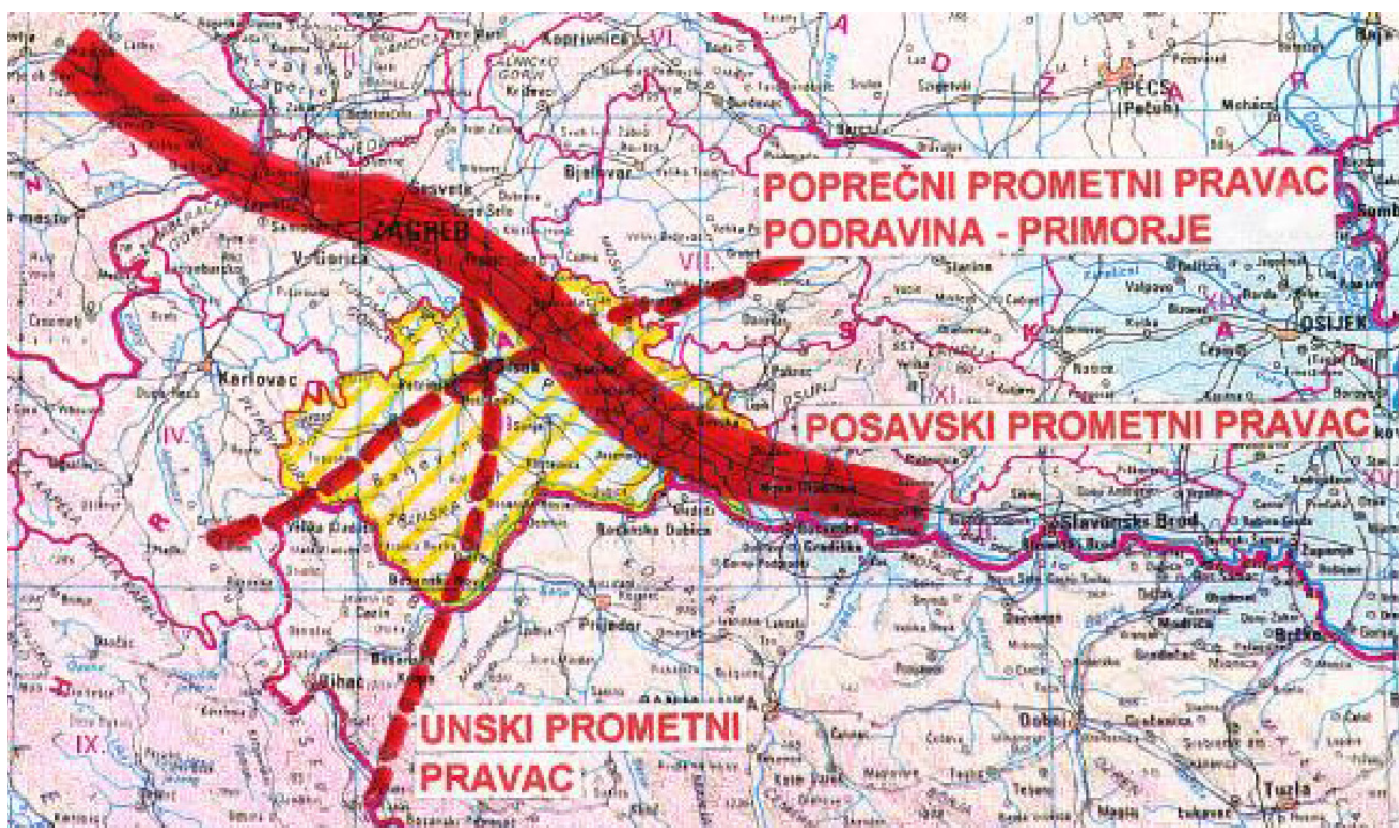
Domovinski rat učinio je Sisak pograničnim gradom te prekinuo sve prometne tokove, koji nakon rata nisu obnovljeni u cijelosti. Vrijeme nakon Domovinskog rata obilježila je stagnacija razvoja Siska u odnosu na Zagreb, obzirom na činjenicu da se nalazi u gravitacijskom području Zagreba. Novi teritorijalni ustroj Republike Hrvatske donio je Sisku 1992.godine status središta jedne od najvećih hrvatskih županija i status jedinica lokalne samouprave - grada.

Sisačko-moslavačka županija zauzima 4.467,55 km² ili 7,89% kopnenoga područja Republike Hrvatske, te je površinski

među najvećim hrvatskim županijama. Graniči s pet županija: Karlovačkom, Zagrebačkom, Bjelovarsko-bilogorskom, Požeško-slavonskom i Brodsko-posavskom, a na jugu s Republikom Bosnom i Hercegovinom. Županija ima 172.439 stanovnika i 455 naselja. Obuhvaća 19 jedinica lokalne samouprave: 7 gradova (Glina, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Novska, Sisak, Popovača, Petrinja) i 12 općina (Donji Kukuruzani, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Jasenovac, Lekenik, Lipovljani, Majur, Martinska Ves, Sunja, Topusko, Velika Ludina).

Sisak se, kao sjedište Sisačko-moslavačke županije, nalazi u njenom središnjem dijelu te graniči s ukupno deset gradova, odnosno općina: Gradom Petrinja istočno i Gradom Kutina zapadno te općinama: Lekenik sjeverozapadno, pa u smjeru gibanja kazaljke na satu: Martinska Ves, Velika Ludina, Popovača, Lipovljani, Jasenovac, Sunja i Donji Kukuruzari južno.

Grad Sisak zauzima 9,5% površine Sisačko-moslavačke županije. Prema podacima popisa stanovništva iz 2011.godine, Grad Sisak (kao jedinica lokalne samouprave) broji 47.699 stanovnika, ima površinu 422,75 km² odnosno zauzima 9,5% površine Sisačko-moslavačke županije. Ima 35 statističkih naselja. Naselje Sisak ima 33.049 stanovnika.

Slika 1. Shematski prikaz glavnih prometnih pravaca na području Sisačko-moslavačke županije

Slika: Kartografski prikaz Sisačko-moslavačke županije, gradovi i općine¹

Udaljenost Sisak -	Cestovna udaljenost u km	Zračna udaljenost u km
Zadar	275	177
Vukovar	256	206
Zagreb	59	48
Rijeka	212	152
Omišalj (zračna luka Rijeka)	216	145
Split	399	220
Beograd	355	329
Beč	429	303
Ljubljana	202	158
Koper	298	206
Trst	292	203
Milano	700	561
Budimpešta	400	303
Sofija	746	636
Sarajevo	336	243
Munchen	604	469

Tablica 1. Udaljenosti Grada Siska²

Povoljan položaj Siska između većih gradova i morske obale, uz nužnu infrastrukturnu izgrađenost, osigurava Sisku mogućnost razvoja raznih djelatnosti.

1 Izvor: www.sisačko-moslavačka.policija.hr

2 Izvor: www.udaljenosti.com

Slika 2. Hidrografska karta Hrvatske³

1.1.2. Prirodna obilježja

Grad Sisak smješten je u središnjem dijelu Sisačko-moslavačke županije odnosno u jugoistočnom dijelu središnje Hrvatske. To je područje nekadašnjeg Panonskog mora, s južne strane omeđeno obroncima Zrinske gore. Središnji, nizinski dio oko rijeke Save najveći je i najnaseljeniji, a obuhvaća i prostor Parka prirode Lonjsko polje. Grad Sisak nalazi se na mjestu utoka rijeke Odre u Kupu i Kupe u Savu, u plodnom i močvarnom području Panonske nizine. Tlo je lesivirano i hidromorfno. Grad Sisak nalazi se uglavnom na mlađim aluvijalnim sedimentima, karakterističnim za doline Save i Kupe i njihovih pritoka. Sastoje se od šljunka, pijeska, gline i mulja, a njihovo taloženje kontinuiran je proces i odvija se i danas. Nadmorska visina je 98 metara.

Istočnim dijelom Grada Siska, koji je pretežito ravničarski prolaze tri vodotoka – rijeke Sava, Kupa i Odra. Korita su zavojita, a rijeke teku mirno, u blagom padu. Podaci o vodostaju ukazuju na aluvijalni režim vodotoka Save i Kupe, odnosno ovisno o rasporedu i količini oborina. Najviši vodostaji bilježe se u kasnu jesen i rano proljeće, a najniži tijekom ljeta i u siječnju. Razina podzemnih voda kreće se od 0,70m pa sve do 7,00m, ovisno

o vrsti zemljišta, konfiguraciji terena i vodostaju Kupe i Save. Visok vodostaj Kupe neposredno utječe na normalno otjecanje rijeke Odre, što za posljedicu ima plavljenje Odranskog polja, koje je zaštićeno kao značajni krajobraz šuma i poplavnih pašnjaka. Često je poplavljeno i Lonjsko polje, koje je također pod zaštitom kao park prirode – močvarno stanište. Rijeka Kupa i bunari u vodozaštitnom području uz Kupu opskrbljuju Sisak i prigradska naselja pitkom vodom.

1.1.3. Klimatska obilježja na području Grada Siska

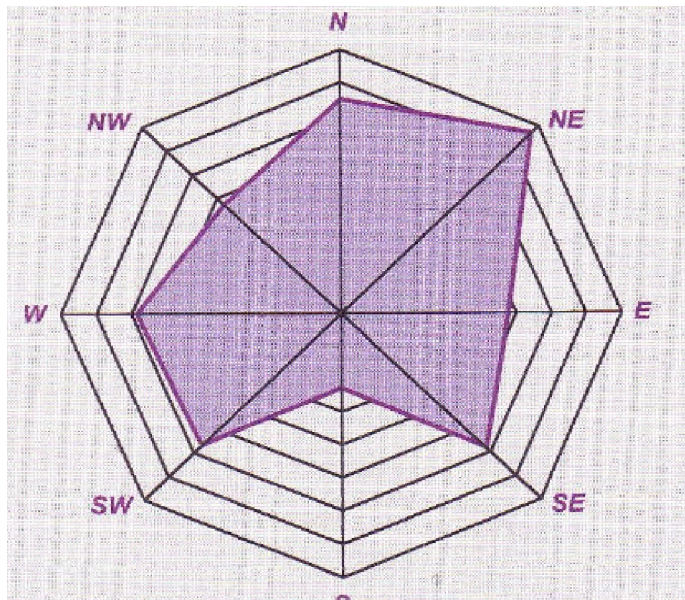
Klima je topla, umjereno kišna, s izrazito kontinentalnim odlikama. Zime su izrazito hladne, ali ne i duge. Najhladniji mjeseci su siječanj i veljača, a najtopliji srpanj i kolovoz. Prosječna godišnja temperatura zraka u Sisku iznosi 11,9°C, a razlika u temperaturi između najhladnijeg i najtoplijeg mjeseca je 22,6°C. Godišnji prosjek relativne vlage u zraku iznosi 80%, najvlažniji je prosinac s 90% relativnom vlagom u zraku, a najsuši kolovoz sa 70%. Relativno je velik broj maglovitih dana i iznosi 48 dana godišnje, a od posebnih vremenskih pojava, u Sisku je česta pojava mraza (52 dana u godini). Na području Siska ne pušu

3 Izvor: <http://www.croatia.eu/>

jaki vjetrovi, prosječan broj dana u godini s jakim vjetrom snage iznad 6 Beauforta iznosi 20, a s olujnim vjetrom snage veće 8 Beauforta samo 1,4 dana godišnje.

Prema podacima meteorološke stanice Sisak, srednja godišnja razdioba smjerova vjetra je:

- najučestaliji su pravci puhanja iz NE (15,4 %) i N (13,0 %) kvadranta,
- slijede vjetrovi iz W (11,7 %), SE (11,6 %) i SW (11,3 %) kvadranta,
- zatim iz E (9,5 %), NW (9,4 %) i S (4,5%) kvadranta,
- dok je 13,6% vremena tiho, bez vjetra.

Slika 3. Ruža vjetrova za područje meteorološke postaje Sisak

Godišnji prosjek oborina prema podacima meteorološke postaje u Sisku iznosi 966,5 mm/m², a raspored tijekom godine je ravnomjeran, najviše se bilježi u rujnu (114,3 mm), a naj-

manje u veljači (40,7 mm). Broj kišnih dana po mjesecima je podjednak. Snijeg se bilježi tijekom zimskih mjeseci, a 2003. godine zabilježena je najveća visina snijega 65cm. Klimatska obilježja posljedice su otvorenosti područja prema sjeveru, a zaštićenosti gorskim područjem Banovine s južne strane.

Prema podacima DHMZ RH apsolutno maksimalna zabilježena temperatura zraka u Sisku ubraja se među najveće u Hrvatskoj i iznosi 39,8°C. Apsolutno minimalna zabilježena temperatura iznosi -25°C. Iz navedenog proizlazi apsolutna amplituda temperature zraka koja iznosi 64,8°C.

Klimatske karakteristike područja te reljefne i geološke osobitosti bitne su odrednice flore i faune Grada Siska. U krajoliku prevladavaju oranice i livade. Uočen je trend povećanja pašnjaka i livada na račun oranica, kao posljedica procesa deruralizacije i zapuštanja obradivih površina. (Tablica podataka na str.38 - Pregled korištenja zemljišta na području Grada Siska prema Popisu poljoprivrede 2003.)

Za poljoprivrednu proizvodnju karakterističan je veliki broj poljoprivrednih gospodarstava na maloj površini, što govori o lošoj organizaciji primarne poljoprivrede. Proizvodnja je niskoproduktivna, usmjerena u većini slučajeva na zadovoljavanje vlastitih potreba za ljudsku prehranu (pšenica) i stočnu hranu (ostala žita). Sjetvena struktura temelji na tradiciji, struktura asortimana je siromašna, neekonomična, prinosi su niski, proizvodi se bez poznatog kupca. Jedan od problema je i velika usitnjenost zemljišnih čestica.

Glavne ratarske kulture su kukuruz, pšenica i krumpir. Vinogradstvo se nije intenziviralo, a proizvodnja voća prepuštena je individualnoj inicijativi, uglavnom se uzgajaju jabuke, kruške i šljive. Plantažni nasadi su zanemarive površine.

Određeni dijelovi područja Grada Siska seizmički su aktivni, na seizmički najaktivnije pravce u zonama rasjeda nadovezuju se klizišta, odroni i erozija stijena. Linija rasjeda pruža se u pravcu sjeverozapad – jugoistok, uz korito rijeke Save.

Najjači potres zabilježen je 1909. (I₀ = VIII - IX° MCS ljestvice; M = 6,0; h = 16 km).

2.1. KULTURNA I PRIRODNA BAŠTINA

2.1.1. Kulturna baština

Na širem području Siska pronađeni su prapovijesni ostaci oruđa i kipića idola. Starosjedioci područja bila su ilirska plemena, a u 4.st. prije Krista na ovo područje doselila su se keltska plemena. U to vrijeme Sisak je bio najveće naselje zapadne Panonije, smješten uz desnu obalu Kupe.

Rimljani su osvojili Segesticu tek 35.godine prije Krista. Uz lijevu obalu Kupe izgradili su vojni logor Siscia, koji je ubrzo dobio status grada, a njegov je zemljopisni položaj pridonio jačanju vojnog, prometnog i upravnog značenja toga urbanog središta, te osobito razvoju trgovine i obrta. Rimski je Siscija imala luku na Kupi, a od sredine 3. st i kovnicu novca koji se koristio na čitavom području prostranog Rimskog Carstva. Uz obalu Kupe bile su smještene i terme. Također se na području antičke Siscije pretpostavlja postojanje javnih građevina namijenjenih za zabavu stanovništva, kao što su primjerice teatar i amfiteatar.

Arheološka istraživanja s kraja 20. i početka 21. stoljeća donijela su na vidjelo i dijelove gradskih zidina, osobito njihov krajnji sjeverni i južni dio. Iz toga su razdoblja poznati tlocrti mnogih građevina koje se nalaze ispod današnjeg središta grada, a u Gradskom muzeju, kao i u privatnim zbirkama Sišćana mogu se naći brojne kovanice, geme i »rimske cigle«, kao i dijelovi keramičkih posuda.

Godine 297. Siscija je postala glavni grad rimske provincije Pannonia Savia (Savska Panonija). U to je vrijeme u Sisciji bilo i sjedište biskupije, a prvi biskup Sv. Kvirin je zaštitnik grada Siska, a njegov je blagdan, 4. lipnja, Dan grada.

U 4. stoljeću počeo je blijediti sjaj Siscije, a nakon propasti Rimskog carstva potpuno je zapuštena, sve do dolaska Hrvata u 7.stoljeću. Početkom 9.stoljeća grad utvrđuje hrvatski knez Ljudevit Posavski te ratuje s Francima. Padom panonske hrvatske kneževine Sisak i međuriječje Save i Drave postaje bojnim poljem Mađara i južnih knezova, sve do razdoblja Tomislavove vladavine, kad Sisak ulazi u sastav Kraljevine Hrvatske. Nakon turbulentnih događaja s kraja 11. i početka 12. stoljeća i uspostave personalne unije dolazi pod vlast hrvatsko-ugarskih kraljeva.

Godine 1094. osnivanjem Zagrebačke biskupije i ukidanjem Sisačke biskupije, Sisak je postao feudalni posjed zagrebačkog biskupa, koji će ga potom, 1215., pokloniti Zagrebačkom kaptolu. Hrvatsko-ugarski kralj Bele IV. Sisku je podario status gradske općine s gradskom upravom i sudom. Sisak se otada razvijao kao trgovište i sjedište županije.

Slika 4. Sisačka tvrđava⁴

Kraj 16.stoljeća obilježili su sve češći upadi Turaka prema zapadu, pa i prema Sisku i Turopolju. Velika bitka odigrala se 22. lipnja 1593. odigrala se velika bitka bila je to prekretnica, kojom je zaustavljano tursko prodiranje prema Europi. Nakon povlačenja Turaka početkom 18. stoljeća, prekinuta je stagnacija u razvoju grada. Otvorili su se stari trgovački putovi, a sve veći značaj dobiva riječna luka i razvoj riječnog brodarstva.

U 18. i 19. stoljeću grad je bio podijeljen rijekom Kupom, na lijevoj obali Kupe nastavljao se razvijati Civilni Sisak (nazivan kasnije i Stari Sisak) koji je još uvijek pripadao Kaptolu, a na desnoj obali rijeke Vojni Sisak (nazivan i Novi Sisak ili Prečki Sisak) koji je bio pod upravom Banske krajine. Ta je razdvojenost trajala sve do 1874. godine.

Na početku ovog razdoblja Sisak je maleno naselje, a stanovništvo živi u drvenim kućama tipičnog pokupskog stila gradnje. Rijeka Kupa u to vrijeme znači život stanovnicima Siska, kao prvi izvor zarade, zbog luke, splavarenja i ribolova. Kaptol zagrebački je 1838.godine donio povelju kojom je Sisak postao slobodno trgovište sa svojim statutom, pečatom i grbom. Iz tog vremena potječe prva urbanistička sistematičnija, prema zamisli arhitekta Ivana Fistrovića. Na temeljima stare Siscije, uz obalu Kupe izgrađena su žitna skladišta i trgovačke zgrade, koje su odredile današnji izgled grada. Slijedila je izgradnja gradskih palača, gostionica i svratišta, pa hoteli, željeznički kolodvor i drugo.

Prvi drveni most na rijeci Kupi izgrađen je tek 1862., a kad je preopterećen prometom dotrajao, zamijenio ga je 1934. zidani most, koji će postati jedan od simbola grada - Stari most. U vrijeme kad je beton već bio u širokoj uporabi, ovaj je most izgrađen od tradicionalnih sisačkih materijala, kame- na i opeke, te se ističe svojim skladnim oblicima.

Godine 1874. konačno su ujedinjeni Civilni i Vojni Sisak pod jedinstvenu upravu.

Godine 1862. puštena je u promet prva željeznička pruga u Hrvatskoj, koja je povezivala Sisak i Zidani Most, a sinergija riječnog i željezničkog prometa postala je pretpostavka snažnog industrijskog razvoja grada u 20.stoljeću. Razvoj željeznica pod utjecajem Ugarske, Sisak je ostavio izvan glavnih prometnih tokova, što je oslabilo položaj trgovine, ali dalo zamah razvoju industrije, naročito proizvodnja i prerada nikla i željeza. Oko postrojenja ubrzo su se proširila prigradska naselja.

Povijest Siska je pokazala, da je povoljan geostrateški i prometni položaj ujedno donio i ratna razaranja. Drugi svjetski rat nije zaobišao ni Sisak, gdje je već početkom 1941. osnovan prvi partizanski odred na području bivše Jugoslavije. Tijekom rata u Sisku je postojao logor za djecu, grad je pred kraj rata doživio bombardiranje od strane saveznika, a osobito su velika razaranja doživjela prigradska naselja, željeznička pruga i industrijska postrojenja.

Razdoblje nakon rata obilježila je intenzivna obnova i industrijalizacija grada, a glavne gospodarske grane su i dalje ostale: metalurška, naftna, kemijska, prehrambena i drvna industrija. Veliku važnost je i dalje imala sisačka luka.

U Domovinskom ratu ponovno su devastirana industrijska postrojenja, osobito sisačka rafinerija, ali i stambene zgrade i crkve, a bilo je i mnogo ljudskih žrtava. U poslijeratnom razdoblju, kroz pretvorbu, prisutnost teške industrije u gradu nije olakšala tranziciju, te je velik broj radnih mjesta zatvoren. Karakteristični su slučajevi Željezare i rafinerije i višestruki pokušaji njihovog spašavanja.

Bogata i dugotrajna povijest Siska svakako je zabilježena u velikom broju povijesnih kulturnih dobara. Na području Grada Siska nalazi se brojna zaštićena kulturna dobra koja su uvedena u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao nepokretna kulturna dobra:

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-2767	Sisak	Arheološka zona	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
P-3547	Sisak	Arheološko nalazište Zgmajne	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2192	Sisak	Cjelina arhivskih fondova i zbirki u posjedu Državnog arhiva u Sisku	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Z-817	Sisak	Crkva sv. Križa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-4672	Sisak	Dijelovi glavnog oltara kapele sv. Kvirina u Sisku (četiri skulpture, slika, dva stupa)	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3794	Sisak	Gradska galerija Striegl, muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
Z-3340	Sisak	Gradska munjara, Mihanovićeve obala 10.	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4839	Sisak	Gradski muzej Sisak - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
Z-4124	Sisak	Holandska kuća, Rimska 10	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3410	Sisak	Kulturno - povijesna cjelina grada Siska	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Z-6192	Sisak	Memorijalno mjesto dječjega groblja u Sisku	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4217	Sisak	Orgulje u crkvi Uzvišenja sv. Križa	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5733	Sisak	Park skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezara Sisak postavljenih u javnom prostoru naselja Caprag	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
P-4776	Sisak	Spomenik "Zastava" na groblju Viktorovac	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3487	Sisak	Stari grad	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Z-5693	Sisak	Zbirka ostavštine Kolonije likovnih umjetnika Željezare Sisak	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Z-4133	Sisak	Zgrada Bitroff, Ulica J.J. Strossmayera 76	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3339	Sisak	Zgrada gimnazije, Trg hrvatskih branitelja 10	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5337	Sisak	Zgrada Kina Sloboda Trg bana J. Jelačića	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4128	Sisak	Zgrada Kotur, Rimska ulica 6	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4127	Sisak	Zgrada Kovačević, Ulica S.S. Kranjčevića br. 10	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4129	Sisak	Zgrada Liebermann, Rimska ulica br. 1	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4130	Sisak	Zgrada Lovrić, Rimska ulica br. 7	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4126	Sisak	Zgrada Malog kaptola, Rimska bb	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4132	Sisak	Zgrada Miler - Weiss, Rimska ulica 11	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4125	Sisak	Zgrada Pavlica, Rimska ulica br. 9	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4131	Sisak	Zgrada Šipuš, Rimska ulica 15	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4407	Sisak	Zgrada Velikog Kaptola	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Tablica 2. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (stanje na dan 1.2.2015.)⁵

Posebnost graditeljskog nasljeđa Grad Sisak, koji se razvijao kao značajno industrijsko središte Hrvatske 20. stoljeća, je bogata industrijska baština:

- pivovara iz 1855. godine,
- postrojenja starog Shella u krugu „INA Rafinerije“;
- tvornica žeste Petra Teslića – današnja „Segestica“;
- gradske munjare – prve električne centrale iz 1907. godine,
- holandska kuća - skladište iz 1860.,
- željeznička pruga Zidani Most-Zagreb-Sisak puštena u promet 1862.,
- parna kupelj iz 1892.,
- tvornica „Siscia“ za izradu finih koža iz 1920.,
- tvornica cipela iz 1922., tvornica tanina iz 1925.,
- tvornica šešira u Galdovu iz 1927.,
- jodno lječilište iz 1932.,
- most na Kupi iz 1934.,
- talionica Caprag utemeljena 1939., pristanište i skladišta na rijeci Kupi te brojne ciglane, mlinovi i pilane.

2.1.2. Prirodna baština

Zaštićeni dijelovi prirode predstavljaju važan razvojni resurs i upotpunjavaju kulturnu i turističku ponudu grada, ali i predstavljaju ograničenja koja treba poštivati pri planiranju cjelokupnog razvoja.

Grad Sisak zauzima središnji položaj u Sisačko-moslavačkoj županiji, koje karakterizira područje djelomično močvarne ravnice nizinskog toka rijeke Save, Kupe, Odre, Lonje, Gline, Česme, Ilove i Une okruženo pitomim šumovitim obroncima Petrove, Zrinske i Moslavačke gore. Unatoč visokom stupnju urbaniziranosti, razvoju ekonomskog i infrastrukturnog ozračja, pojedini prirodni predjeli ostali su sačuvani od neprimjerenih ljudskih intervencija i devastacije, a danas predstavljaju temeljne elemente prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti. Uz bogatu kulturno- povijesnu baštinu, prirodna baština je jedan od temeljnih resursa razvoja Grada Siska i Sisačko-moslavačke županije.

Početkom 2007. godine započela je s operativnim radom Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Sisačko-moslavačke županije, pod čijom su upravom zaštićena područja u ukupnoj površini od 5,3 % županije. U

⁵ Izvor: www.min-kulture.hr

Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti, koje se vodi pri Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode, spomenuta ustanova upravlja regionalnim parkom, posebnim rezervatima i značajnim krajobrazima, park šumama, spomenikom parkovne arhitekture i pojedinačnim stablom.

Površinom najveće, ali manje poznato zaštićeno područje je Odransko polje koje obuhvaća prirodne i kultivirane predjele na ukupnoj površini od 9401,79 ha (sjeverni dio Grada Siska i područja općina Martinska Ves i Lekenik). Dugogodišnje održivo korištenje prirodnih potencijala ovog područja, rezultiralo je očuvanjem bioraznolikosti staništa i karakterističnog krajobraza. Područje je od 2006. godine zaštićeno u kategoriji kao značajan krajobraz, a obuhvaća cjeline poplavnih šuma hrasta lužnjaka (*Quercus robur*), vlažnih livada i pašnjaka. Rukavci, bare, rijeka Odra te vlažne livade čine posebno ugrožena vlažna staništa na kojima žive mnoge močvarne ptice. Pašnjaci, tršćaci i livade su staništa globalno ugrožene ptice kosac (*Crex crex*). U gustim šumama hrasta lužnjaka gnijezdi se ugrožena vrsta orao štekavac (*Haliaeetus albicilla*) i crna roda (*Ciconia nigra*). Cjeline poplavnih travnjaka uz rijeku Odru važna su područja za značajan broj vaskularnih biljaka, navedenih u Crvenoj knjizi i zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode. Neke od njih su: kockavica (*Fritillaria meleagris*) – osjetljiva vrsta, četverolisna raznorotka (*Marsilea quadrifoliata*) – ugrožena vrsta i zvjezdasti šaš (*Carex echinata*) – ugrožena vrsta. Uz rijeku Odru su pogodna staništa vidre (*Lutra lutra*) i dabra (*Castor fiber*). Područje je poznato kao jedno od najbogatijih lokaliteta vodozemaca u Hrvatskoj, a značajno je i kao područje razmnožavanja migratornih vrsta šišmiša: ranog večernjaka (*Nyctalus noctula*) i malog šumskog šišmiša (*Pipistrellus nathusii*). Odransko polje ima veliku ulogu kao riblje mrjestilište, a u rijeci Odri zabilježeno je 22 riblje vrste, većina autohtonih i ulaze u određene kategorije ugroženosti. Lokalno stanovništvo bavi se ekstenzivnim stočarstvom. Čuva je zavičajna udomaćena pasmina konja hrvatski posavac (s 40 % od ukupnog broja grla u RH). Primjereni su za zaprege i

terapijsko jahanje, čime se otvaraju mogućnosti razvoja eko-agro turizma i očuvanje tradicionalnog posavskog sela. Park prirode Lonjsko polje smješten je većim dijelom na području Sisačko-moslavačke županije i uključuje dijelove gradova Siska (istočno od samog Siska), Kutine i Novske, te općina Popovača, Jasenovac, Lipovljani i Velika Ludina, a manjim dijelom na području Brodsko-posavske županije te općina Stara Gradiška i Okučani.

Prostor Parka prirode Lonjsko polje obuhvaća i Mokro polje s pojasom uz lijevu obalu rijeke Save u ukupnoj površini od 50 650 ha. Prostor Lonjskog polja proglašen je Parkom prirode 1990. godine, Zakonom o proglašenju Parka prirode "Lonjsko polje" ("Narodne novine" broj 11/90.). Park prirode Lonjsko polje je zaštićena močvara, Ramsarsko močvarno područje i važno stanište za ptice (Important Bird Area) te jedno od najznačajnijih zaštićenih područja u Europi. Međunarodna Unija za zaštitu prirode (IUCN) je Park prirode Lonjsko polje uvrstila među sedam oglednih primjera koji predstavljaju najbolje planiranje zaštite prirode u ruralnim područjima Srednje i Istočne Europe.

Slika 5. Poplavni pašnjaci – PP Lonjsko polje⁶

Slika 6. Poplavne šume hrasta lužnjaka – PP Lonjsko polje⁷

⁶ Izvor: www.pp-lonjsko-polje.hr

⁷ Izvor: www.pp-lonjsko-polje.hr

Krajolik PP Lonjsko polje nastao je djelovanjem prirode i čovjeka te predstavlja jedinstveno područje zaštićene prirodne i kulturne baštine. Prema stupnju očuvanosti izvornih naseobina i arhitektonskih struktura, krajobrazne, prostorne i morfološke kvalitete krajolika, zastupljenosti, brojnosti i očuvanosti naselja i povijesne arhitekture cijelo područje PP Lonjsko polje predstavlja kulturni krajolik 1. kategorije.

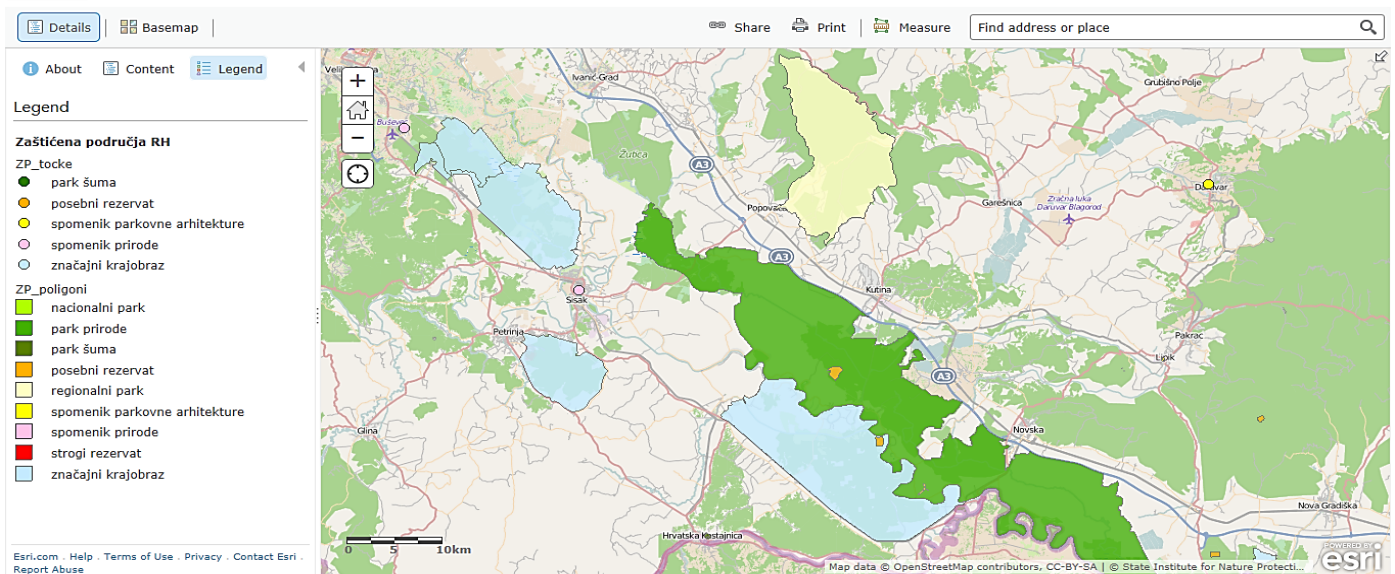
Posebno obilježje krajoliku daju poplavne šume hrasta lužnjaka i slikoviti vlažni pašnjaci sa starim nastambama ispresijecani mrežom vodenih površina. Rukavci, bare i vlažne livade staništa su ptica močvarica poput žličarke, male bijele čaplje, patke njorke, orla štekavca, orla kliktaša, crne rode, prдавca i bjelobrade čigre, vrsta rijetkih ili već izumrlih u mnogim dijelovima Europe. Do sada je ovdje zabilježeno 250 vrsta ptica, od kojih se 170 vrsta tu i gnijezdi.

Drugo značajno prirodno područje jest Kotar šuma Stari gaj, park šuma između Siska i Petrinje. Šumska zajednica hrasta kitnjaka i običnog graba (*Carpino betuli – Quercetum roboris*) s značajnim udjelom pitomog kestena prostire se na 5218 ha. Sjeverni dio šume zasađen je četinjačama, dok se na južnim, blago brežuljkastim padinama nalaze stari vinogradi. U vrijeme Domovinskog rata šuma je bila minirana, stoga je danas nepristupačna i zapuštena. Nakon razminiravanja i revitalizacije, bila bi pogodna za razvoj izletničkog i rekreacijskog turizma.

Na području Sisačko-moslavačke županije, a rubno uz Grad Sisak nalaze se druga zaštićena područja:

- park šuma "Biljeg - Petrova Gora" (istočni i sjeveroistočni dio Petrove gore i područje Biljeg; stanište šumskih cjelina hrasta kitnjaka (*Quercus petrea*) i pitomog kestena (*Castanea sativa*), te bukove šume (*Fagus sylvatica*) na površini 102 hektara)
- park šuma „Brdo djed“ (sastavni dio zaštićene povijesne jezgre Hrvatske Kostajnice, izletišta, ukupne površine 27,8 hektara, sađena je na inicijativu profesora Davorina Trstenjaka od 1890-1900.; u autohtonu šumu hrasta kitnjaka, običnog graba i pitomog kestena planski je sađeno crnogorično drveće, uglavnom smreka (*Picea abies*) i bijeli bor (*Pinus sylvestris*). Park šuma pruža dom mnogim vrstama zaštićene flore i faune, a neke od njih su: bjeloprsi jež (*Erinaceus concolor*), sljepić (*Anguis fragilis*), šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*), mekolisna veprina (*Ruscus hypoglossum*).
- Posebni ornitološki rezervat Dražiblato (u meandru desne obale Save sjeverozapadno od Puske),
- Cret Đon močvara (posebni botanički rezervat, Općina Gvozd),
- Stross-mayerovo šetalište (spomenik parkovne arhitekture u središtu Petrinje) i dr.

ArcGIS - Zaštićena područja RH

Slika 7. Zaštićena područja RH ⁸

Na temelju Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/13), na području Grada Siska nalaze se sljedeća područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS):

- Lonjsko polje (dio) i
- Odransko polje (dio) te

Te područja očuvanja značajna za ptice (POP):

- Donja Posavina.

Park prirode Lonjsko polje (proglašen 1993.) nalazi se na Popisu međunarodno vrijednih močvara Ramsarske konvencije.

Generalnim urbanističkim planom Grada Siska, Provedbene odredbe, članak 126. predloženo je da regulira status zaštićenih dijelova prirode za :

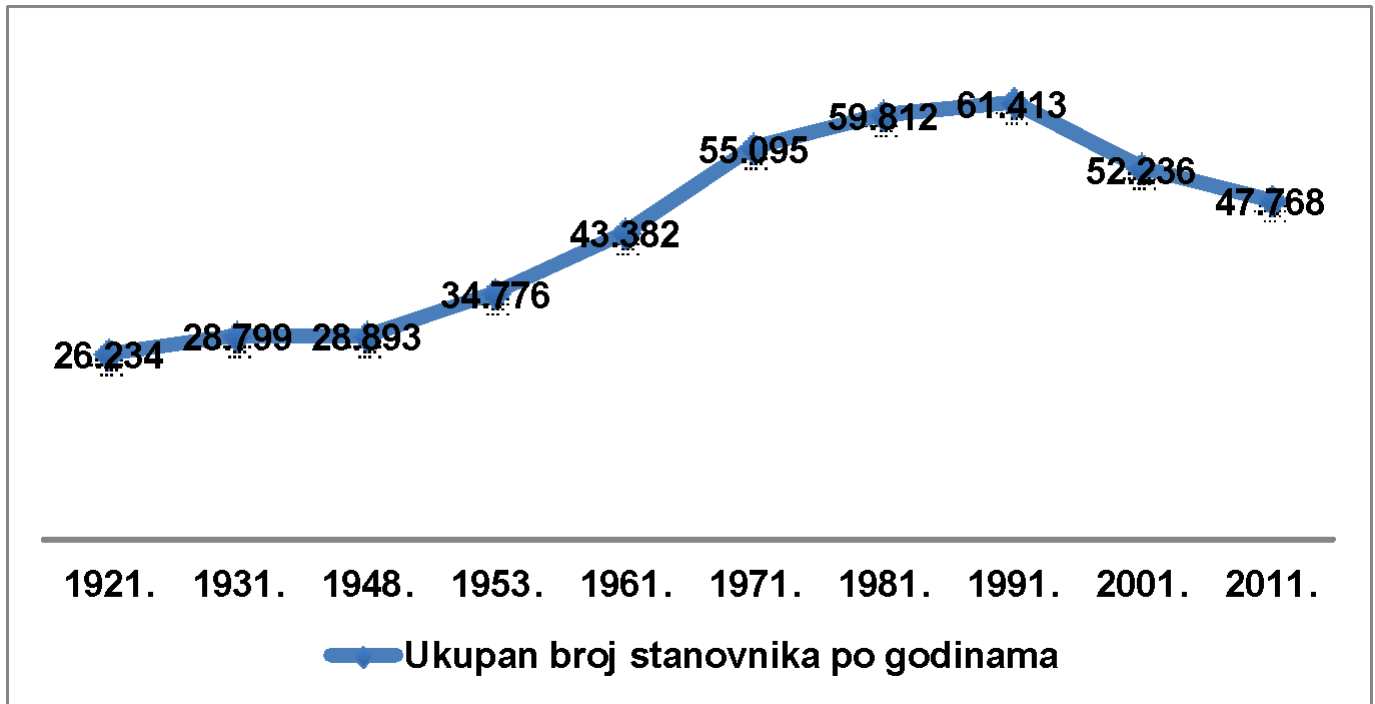
- park šumu Viktorovac
- park šumu Željezare Sisak (17 odjel gosp. jedinice Petrinjski lug - Piškornjač)
- zaštićeni krajolik doline rijeke Kupe. („Službeni glasnik SMŽ“ broj 11/02, 5/06, 3/11 i 4/11

2. STANOVNIŠTVO

Sisačko-moslavačka županija je područje, koje je u posljednjih dvadesetak godina doživjelo pad od 30% u broju stanovnika. U međupopisnom razdoblju od 1991. do 2001., broj stanovnika je smanjen za preko 26%, a razlog tome su ratna stradanja za vrijeme Domovinskog rata. Na područjima Dvora, Gline, Gvozda i Topuskoga stanovništvo se skoro prepolovilo. Prema podacima iz 1910.godine, područje Županije nastanjivalo je 256.207 stanovnika, dakle 33% više stanovnika nego sto godina kasnije.

U narednih deset godina, od 2001. do 2011.godine trend pada broja stanovnika je nastavljen i iznosi 7%. Isto vrijedi i za područje Grada Siska. U međupopisnom razdoblju od 1991. do 2001.godine broj stanovnika smanjen je za 9.177 ili 15%, a u narednom desetogodišnjem razdoblju za 4.468 ili 8,6%. Prema posljednjem popisu Grad Sisak ima udio od 24,4% u stanovništvu Županije, a iznosi 61.413 stanovnika. Gustoća naseljenosti od 113 st/km² viša je od županijskog prosjeka koji iznosi 38,6 st/km², i državnog prosjeka, koji iznosi 75,1 st/km².

Od ukupnoga broja stanovnika 52,5 % su žene, a 47,5 % muškarci.

Graf 1. Kretanje broja stanovnika u Gradu Sisku kroz povijest⁹

Prosječna starosna dob stanovnika u Županiji je 43 godine, što je više od prosjeka RH, koji je prema podacima DZS RH: 41,7 godina. Indeks starenja na županijskoj razini iznosi 131,1, dok je državni projekt 115. Koeficijent starosti stanovništva u Županiji je 26,2 dok je na razini RH 24,1. Podaci ukazuju na činjenicu, da je stanovništvo Sisačko-moslavačke županije u prosjeku starije nego na državnoj razini, te da stanovništvo stari.

Podaci o broju stanovnika na području Sisačko-moslavačke županije i Grada Siska

Grad/Općina	Popis 1991.	Popis 2001.	Popis 2011.	Indeks 91./01.	Indeks 01./11.	Muškarci (%) 2011.	Žene (%) 2011.
Sisačko-moslavačka županija	251.332	185.387	172.439	1,36	1,08	48,5	51,5
Sisak	61.413	52.236	47.768	1,18	1,09	47,5	52,5

Tablica 3. Podaci o broju stanovnika¹²

Na području Grada Siska ima 36 naselja: Sisak, Blinjski Kut, Budaševo, Bukovsko, Crnac, Cigoč, Donje Komarevo, Gornje Komarevo, Greda, Gušće, Hrastelnica, Jazvenik, Klobučak, Kratečko, Staro Pračno, Suvoj, Veliko Svinjičko, Žabno, Letovanci, Lonja, Lukavec Posavski, Madžari, Mužilovčica, Novo Selo, Novo Selo Paljanečko, Novo Pračno, Odra Sisačka, Palanjek, Preloščica, Sela, Stara Drenčina, Staro Selo, Stupno, Topolovac i Vurot. Prema podacima popisa izvršenog 2011.godine, najbrojnije naselje je Sisak sa 33.322 stanovnika, slijedi Budaševo sa 1.664 stanovnika, šest naselja ima manje od 100 stanovnika, a preostalih 28 naselja broji od 100 do 1.000 stanovnika.

⁹ Izvor: www.dzs.hr

¹⁰ Indeks starenja predstavlja postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina, a indeks veći od 40 % ukazuje na proces starenja stanovništva.

¹¹ Koeficijent starosti je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad prijeđe 12 % smatra se da stanovništvo ulazi u proces starenja.

¹² Izvor: DZS; Naselja i stanovništvo RH; Popis stanovništva 2011. godine

Ukupan broj stanovnika po naseljima u Gradu Sisku 2011.godine			
Naselje	Stanovnika	Naselje	Stanovnika
Blinski kut	277	Madžari	237
Budaševo	1664	Mužilovčica	77
Bukovsko	98	Novo Pračno	452
Crnac	545	Novo Selo	633
Čigoč	98	Novo Selo Palanječko	519
Donje Komarevo	325	Odra Sisačka	823
Gornje Komarevo	506	Palanjak	318
Greda	858	Preloščica	625
Gušće	385	Sela	963
Hrastelnica	897	Sisak	33.322
Jazvenik	146	Stara Drenčina	226
Klobučak	69	Staro Pračko	895
Kratečko	199	Staro Selo	110
Letovanci	56	Stupno	484
Lonja	111	Suvoj	41
Lukavec Posavski	132	Topolovac	897
Veliko Svinjičko	275	Žabno	511
Vurot	103	-	-

Tablica 4. Ukupan broj stanovnika po naseljima u Gradu Sisku¹³

Analizom kretanja broja stanovnika u naseljima Grada Siska u promatranom razdoblju uočen je trend pada broja stanovnika i trend napuštanja seoskih sredina te preseljenje u gradske sredine.

Prema podacima objavljenim u Priopćenju DZS RH od 19.srpnja 2012.godine PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2011., Sisačko-moslavačka županija imala je najnižu negativnu stopu prirodnog prirasta u RH, koja je u vremenu od 2007. do 2011.godine varirala od najniže vrijednosti -1,196 do -0,969, a u 2011. iznosila je -1,081.

Grad	Živorodeni	Umrli	Prirodno kretanje	Opća stopa na 1000 stanovnika			Vitalni indeks
				Živorodeni	Umrli	Prirodno kretanje	
Sisak	217	339	-122	8,8	13,7	-4,9	64,0

Tablica 5. Prirodno kretanje, vitalni indeks i opća stopa mortaliteta na području Siska u 2013. godine¹⁴

Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Radno sposobno stanovništvo (15-64god)	60 i više godina	70 i više godina	Prosječna starost
Ukupno	47.768	2.706	6.278	7.792	8.852	32.268	12.500	4.063	43,5
M	22.706	1.343	3.179	3.972	4.494	6.046	4.972	1.403	41,5
Ž	25.062	1.363	3.099	3.820	4.358	16.222	7.528	2.660	45,3

Tablica 6. Ukupan broj stanovnika u Gradu Sisku prema dobi i spolu¹⁵

Starosnu strukturu stanovništva neophodno je razmatrati u kontekstu sagledavanja reproduktivne sposobnosti stanovništva, a ista ima šire društvene i gospodarske implikacije. Prosječna starost stanovništva Grada Siska povećala se u odnosu na popis stanovništva iz 2001. sa 38,4 na 43,5 godine i nešto je niža od prosjeka županije koji se kreće na razini 43 godine, no ipak prelazi kritičnu vrijednost od 30 godina čime se smatra da je stanovništvo prešlo u proces starenja.

Drugi često korišteni pokazatelji starenja stanovništva, poput indeksa starosti stanovništva¹⁶ koji iznosi 41,2% i koeficijenta starosti¹⁷ - 26,2%, također ukazuju na nepovoljnu starosnu strukturu stanovništva karakterističnu za zemlju u cjelini što jasno ukazuje na negativne trendove prirodnog priraštaja u budućnosti.

13 Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godine

14 Izvor: Stanje zdravlja i rad zdravstva na području SMŽ u 2013. godine

15 Izvor: DZS; Naselja i stanovništvo RH; Popis stanovništva 2011.

16 Indeks starenja predstavlja postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina, a indeks veći od 40 % ukazuje na proces starenja stanovništva.

17 Koeficijent starosti je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad prijeđe 12 % smatra se da stanovništvo ulazi u proces starenja.

Struktura stanovništva prema spolu na razini Grada ukazuje na veći udio ženskog stanovništva (52,5%), koji bitno ne odstupa od prosjeka za Sisačko-moslavačku županiju i RH.

Prema Priopćenju DZS RH Migracije stanovništva RH u 2012. godini od 1. 7. 2013.godine, na području Sisačko-moslavačke županije nastavlja se negativan saldo glede unutarnje migracije stanovništva među županijama i iznosi -584 osobe. Tim rezultatom Sisačko-moslavačka županija nalazi se na samom vrhu, odmah iza Vukovarsko-srijemske županije, s -725 osoba.

Slična je situacija i glede vanjske migracije stanovništva. U 2012.godini Sisačko-moslavačka županija je na trećem mjestu u RH, s 9,5% ili 945 iseljene osobe, od ukupno iseljenih osoba iz RH.

Najveći negativan saldo ukupne migracije stanovništva u 2012.godini imala je Sisačko-moslavačka županija (-1 529 osoba), slijedi Vukovarsko-srijemska županija (-871 osoba).

Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu						
Spol	Sisačko-moslavačka županija			Grad Sisak		
	Svi	M	Ž	Svi	M	Ž
Ukupan broj stanovnika	172.439	83.608	88.831	47.768	22.706	25.062
Od rođenja stanuje u istom naselju	71.754	39.781	31.973	24.129	12.947	11.182
Doseljeni u mjesto stanovanja s područja RH						
Ukupno	68.506	28.390	40.116	16.993	6.624	10.369
Iz drugog naselja istog grada ili općine	18.870	7.347	11.523	4.399	1.696	2.703
Iz drugog grada ili općine iste županije	25.071	10.139	14.932	7.310	2.803	4.507
Iz druge županije	24.529	10.885	13.644	5.270	2.116	3.154
Nepoznato mjesto u RH	36	19	17	14	9	5
Doseljeni u mjesto stanovanja iz inozemstva						
Ukupno	32.142	15.423	16.719	6.638	3.133	3.505
Bosna i Hercegovina	15.400	7.317	8.083	3.900	1.771	2.129
Njemačka	5.005	2.496	2.509	1.240	619	621
Srbija	8.701	4.026	4.675	595	268	327
Slovenija	497	273	224	188	104	84
Kosovo	412	207	205	65	31	34
Ostale zemlje	2.127	1.104	1.023	650	340	310

Tablica 7. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu¹⁸

Struktura stanovništva prema migracijskim obilježjima ukazuje na činjenicu da polovica stanovništva Grada (50,5%) živi u istom naselju od rođenja, dok na doseljeno stanovništvo otpada druga polovica (49,5%) ukupnog stanovništva.

Među doseljenim stanovništvom dominiraju doseljenici s područja RH i to 72% od ukupnog broja doseljenog stanovništva, prema strukturi kako slijedi:

- iz druge jedinice lokalne samouprave unutar Sisačko-moslavačke županije, 43% doseljenika,
- izvan županije dolazi 31% stanovništva te
- iz drugog naselja unutar područja Grada 25,9% doseljenog stanovništva.

Iz inozemstva dolazi 28% od ukupnog broja doseljenog stanovništva, i to najviše iz susjedne Bosne i Hercegovine (59%), slijedi Njemačka s 18,7%, pa Srbija s 9% itd.

Stanovništvo prema najvišoj završenoj školi i spolu						
	Sisačko-moslavačka županija			Grad Sisak		
Spol	Svi	M	Ž	svi	M	Ž
Ukupno	147.426	70.774	76.652	41.490	19.527	21.963
Bez škole	4.419	688	3.731	789	129	660
1-3 razreda osnovne škole	2.398	523	1.875	432	80	352
4-7 razreda osnovne škole	14.105	4.579	9.526	3.162	815	2.347
Osnovna škola	34.796	14.497	20.299	7.005	2.751	4.254
Srednja škola	76.152	43.456	32.696	23.691	12.883	10.808
Visoko obrazovanje						
Ukupno	15.446	6.982	8.464	6.381	2.859	3.522
Stručni studij	7.073	3.089	3.984	2.621	1.138	1.483
Sveučilišni studij	8.291	3.841	4.450	3.718	1.698	2.020
Doktorat znanosti	82	52	30	42	23	19
Nepoznato	110	49	61	30	10	20

Tablica 8. Stanovništvo prema najvišoj završenoj školi i spolu¹⁹

Podaci posljednjeg popisa stanovništva ukazuju na prevladavanje osoba sa završenom srednjom stručnom spremom – 57%, udio osoba bez završene osnovne škole je 10,6%, sa završenom osnovnom školom 16,9%. Visokoobrazovani čine udio od 15,4%. U strukturi podataka o izobrazbi po spolu valja naglasiti, da 3.359 žena nema dovršenu osnovnu školu, a to je učešće od 76,6% u ukupnom broju osoba bez završene osnovne škole. U ukupnom broju osoba sa završenom osnovnom školom žene sudjeluju s 60,7%, a srednjom školom 45,6%.

Analiza podataka visokoobrazovanih osoba ukazuje natpolovičnu većinu žena i to:

- 55,2% žena sa završenim stručnim studijem,
- 54,3% žena sa završenim sveučilišnim studijem i
- 45,2% žena sa obranjenim doktoratom znanosti.

Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti prema potrebi za pomoći druge osobe i korištenju pomoći druge osobe, po spolu						
	Sisačko-moslavačka županija			Grad Sisak		
Spol	Svi	M	Ž	Svi	M	Ž
Ukupno	35.186	17.000	18.186	9.211	4.503	4.708
Osoba treba pomoć druge osobe	10.879	4.222	6.657	2.510	966	1.544
Osoba koristi pomoć druge osobe	9.060	3.571	5.489	2.185	847	1.338

Tablica 9. Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti prema potrebi za pomoći druge osobe i korištenju pomoći druge osobe, po spolu²⁰

Podaci o stanovništvu kojemu je potrebna pomoć druge osobe pokazuju da je postotak pokrivenosti osoba, kojima je pomoć potrebna dobra i iznosi 87%.

¹⁹ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

²⁰ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Stanovništvo prema trenutnoj aktivnosti, po spolu						
Spol	Sisačko-moslavačka županija			Grad Sisak		
	svi	M	Ž	Svi	M	Ž
Ukupno	147.426	70.774	76.652	41.490	19.527	21.963
Zaposleni	53.120	30.242	22.878	16.538	8.759	7.779
Nezaposleni ukupno	14.314	7.258	7.056	3.835	1.866	1.969
Nezaposleni – traže prvo zaposlenje	3.171	1.510	1.661	930	452	478
Nezaposleni – traže ponovo zaposlenje	11.143	5.748	5.395	2.905	1.414	1.491
Ekonomski neaktivni - ukupno	79.957	33.263	46.694	21.098	8.900	12.198
Ekonomski neaktivni - umirovljenici	46.319	21.449	24.870	13.675	6.294	7.381
Ekonomski neaktivni (učenici, studenti)	11.062	5.230	5.832	3.229	1.551	1.678
Ekonomski neaktivni - ostali	11.254	6.057	5.197	2.071	990	1.081
Nepoznato	35	11	24	19	2	17

Tablica 10. Stanovništvo prema trenutnoj aktivnosti, po spolu²¹

Prema Popisu stanovništva 2011.godine na području Grada Siska nezaposleno je 9,2% aktivnog stanovništva, od toga je zaposlenost muškaraca 44,9%, a žena 35,4%. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba, njih 24,2% prvi puta traži zaposlenje.

Neaktivno stanovništvo broji 21.098 osoba, 42% čine muškarci, a 58% žene. Pretežiti udio u neaktivnom stanovništvu čine umirovljenici i to 64,8%. Omjer između aktivnog i neaktivnog stanovništva je 66:34 u korist zaposlenih.

Stanje nezaposlenosti u Gradu Sisku prema strukturi obrazovanja i spolu krajem prosinca 2014.								
	Ukupno	Bez završene ili sa završenom osnov.školom	Osnovna škola	SŠ, KV, VKV	SŠ četverogodišnja i više	Gimnazija	Viša škola, I.st.fakulteta, stručni studij	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
Ukupno	6.138	472	1.361	2.039	1.654	174	217	221
M	2.769	202	599	1.031	701	54	91	91
Ž	3.369	270	762	1.008	953	120	126	130

Tablica 11. Stanje nezaposlenosti u Gradu Sisku prema strukturi obrazovanja i spolu krajem prosinca 2014.²²

Prema podacima u izvješću HZZ u prosincu 2014. Broj nezaposlenih osoba u Gradu Sisku iznosio je 6.138. Pod pretpostavkom da je broj aktivnih osoba ostao isti kao 2011.godine, udio nezaposlenih osoba u aktivnom stanovništvu iznosi 14,8%. Udio osoba koje prvi puta traže zaposlenje je 20,8%. Udio Hrvatskih branitelja u ukupnom broju nezaposlenih osoba iznosi 13,8% odnosno 849 osoba. (Podaci su preuzeti iz HZZ PU Sisak mjesečni statistički izvještaj prosinac 2014.dostupnog na www.hzz.hr).

Podaci o broju nezaposlenih osoba u Gradu Sisku od 2009.-2014.					
2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
8.663	8.760	9.978	11.364	10.148	9.006

Tablica 12. Podaci o broju nezaposlenih osoba u Gradu Sisku od 2009.-2014.²³

21 Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011

22 Izvor: HZZ PU Sisak mjesečni statistički izvještaj prosinac 2014.

23 Izvor: HZZ PU Sisak mjesečni statistički izvještaj prosinac 2014.

Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu						
	Sisačko-moslavačka županija			Grad Sisak		
Spol	svi	M	Ž	Svi	M	Ž
Ukupno	172.439	83.608	88.831	47.768	22.706	25.062
Prihodi od stalnog rada	49.526	28.360	21.166	16.029	8.537	7.492
Prihodi od povrem. rada	3.004	1.680	1.324	603	330	273
Prihodi od poljoprivrede	4.606	3.082	1.524	270	160	110
Starosna mirovina	21.903	11.034	10.869	6.599	3.188	3.411
Ostale mirovine	25.719	11.048	14.671	7.355	3.216	4.139
Prihodi od imovine	265	151	114	75	33	42
Socijalne naknade	8.275	3.757	4.518	1.405	654	751
Ostali prihodi	4.331	2.059	2.272	1.151	530	621
Povrem. Potpora drugih	2.993	1.381	1.612	583	238	345
Bez prihoda	57.318	24.484	32.834	14.462	6.228	8.234
Nepoznato	49	17	32	22	3	19

Tablica 13. Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu²⁴

U ukupnom broju stanovnika Grada Siska 33,6% ostvaruje prihode od stalnog rada, starosnu i ostale mirovine prima 29,2% stanovništva. Bez ikakvih prihoda je 30,3% stanovništva. U odnosu na područje cijele županije, situacija se razlikuje tek za koji % bod, udio stanovništva sa prihodima je nešto niži, a udio stanovništva bez ikakvih prihoda više i iznosi 33,2%.

3. GRADSKA INFRASTRUKTURA

3.1. INFRASTRUKTURA ELEKTRONIČKIH KOMUNIKACIJA

Na području Grada Siska postoji 9 poštanski ured i to 5 ureda u Sisku, po jedan u Martinskoj Vesi, Selima, Topolovcu i Gušću. (Izvor: *posta.hr*)

Od rujna 2014.godine građani i posjetitelji Siska imaju mogućnost besplatnog pristupa bežičnom Internetu u užem centru Siska i to na lokacijama: glavni ulaz Gradske tržnice Siska i Autobusni kolodvor u Sisku. (Izvor: *www.sisak.hr*)

Na području Grada Siska prisutni su operateri mobilnih telefonskih pretplatnika: T-COM, VIP, TELE 2.

Prilikom izgradnje novih, odnosno rekonstrukcije postojećih prometnica postavljaju se cijevi za potrebne provlačenja DTK/EKI²⁵ instalacija kako bi se stvorio temelj zapostizanje što bolje pokrivenosti elektroničkom mrežom.

3.2. ENERGETSKI SUSTAV

Najveći energetski kapacitet na području Grada Siska predstavljala je proizvodnja i prerada nafte i plina u Rafineriji nafte Sisak. U okviru primarne prerade nafte u Rafineriji Sisak u 2011.godini prerađeno je 1,06 mil. tona sirove nafte, a u 2013. godini 600.000 tona sirove nafte.

U predjelu Cret, približno 4km uzvodno od Siska, nalazi se termoelektrana Sisak kondenzacijskog tipa, s dva bloka, od kojih svaki ima po dva parna kotla i po jednu parnu turbinu sa generatorom (snaga generatora 210 MW odnosno 198 MW na pragu). Kao energent koristi se teško loživo ulje, prirodni plin i njihova kombinacija. Ukupna snaga termoelektrane Sisak iznosi 420 MW na generatorima odnosno 396 MW na pragu. Termoelektrana proizvodi električnu energiju i tehnološku paru.

Energetske građevine na području grada Siska su:

- međunarodni i magistralni naftovod,
- naftni terminal,
- magistralni produktovod,
- međunarodni i magistralni plinovodi,

²⁴ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

²⁵ Značenje DTK/EKI: distribucijska telekomunikacijska instalacija/elektronička komunikacijska instalacija

- kombi blok termoelektrane Sisak (TE Sisak II),
- dvosistemske dalekovode 400 kV,
- dalekovodi 220 i 110 kV, te transformatorska postrojenja 110/20 kV.

	El.energija (MWh)	Toplinska energija (MWh)	Prirodni plin (MWh)	Naftni derivati (MWh)	OIE (MWh)	Ukupno (MWh)
Zgrade, oprema u vlasništvu JLS	889,5	1.646,7	1.841,5	1.148,1	671,1	6.196,9
Zgrade, oprema industrija	36.110,5	8.322,3	384,5	11.308,3	-	56.125,6
Stambene zgrade	84.000,0	51.663,0	9.554,0	72.053,0	70.743,0	288.013,0
Gradska javna rasvjeta	5.600,0	-	-	-	-	5.600,0
Promet osobni i komercijalni	-	-	-	84.316,9	-	84.316,9
Ukupno	126.600,0	61.632,0	11.780,0	168.826,3	71.414,1	440.252,4

Tablica 14. Potrošnja energije u Gradu Sisku 2006.godine²⁶

3.2.1. Opskrba električnom energijom

Sustav opskrbe električnom energijom Grada Siska sastoji se od:

- 55 trafostanica 10(20)/0,4 kV (vlasništvo HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o.);
- 2 trafostanice 35/20/10 kV (vlasništvo HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o.);
- trafostanice Siscia, 110/20 kV (vlasništvo HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o.);
- trafostanice u Rafineriji nafte Sisak, 110/35 kV (zajedničko vlasništvo HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. i INA Rafinerija nafte)
- trafostanice Pračno, 110/35 kV (vlasništvo HEP Operator prijenosnog sustava d.o.o.).
- Na području Grada Siska prolaze značajni elektroenergetski koridori i nalaze se objekti od državnog i lokalnog značaja:
- dvosistemske 400 kV dalekovode Veleševac-Bihać koji prolazi središnjim dijelom područja Grada Siska sa rasklopnim 400/220/110 kV postrojenjem TE Sisak,
- TS 110/20 kV Siscia (2x40 MVA) s priključnim 110 kV DV na 110 kV DV Pračno-Mraclin i na TS 110/20 kV Galdovo,
- TS 110/20 kV Galdovo s priključnim 110 kV dalekovodima na 110 kV DV TE Sisak-TS 110/20 kV Kutina ili direktno na TE Sisak, te na TS 110/20 kV Siscia,
- TS 110/20 kV Sisak 2, priključni 110 kV DV na 110 kV DV Pračno-Mraclin.

3.2.2. Povećanje energetske učinkovitosti

Grad Sisak je potpisnik Energetske povelje od ožujka 2010.godine, čime je preuzeta obaveza o izradi Akcijskog plana energetske održivog razvitka (SEAP), kao temeljnog dokumenta kojim su određeni ciljevi smanjenja količina emisije CO₂ u razdoblju od 2020.godine za 20% i propisane mjere, koje treba provesti kako bi se dosegao zadani cilj.

Konstatirano je, da su najveći potrošači energije stambene zgrade (grijanje), preko 59%, slijedi promet, pa tercijarni sektor i uslužne djelatnosti.

Akcijski plan energetske održivog razvitka Grada Siska, 2011. sadrži sljedeće mjere:

Građevinarstvo	
Stambene zgrade	Kampanja za podizanje svijesti građana o EE u domaćinstvima
	Projekti demonstracija obnove postojećih stambenih jedinica
	Poticanje naknadnog poboljšanja EE omotača stambene zgrade
	Poticanje zamjene stolarije na stambenim zgradama
	Poticanje zamjene kotlova u stambenim zgradama
	Promoviranje EE stambene gradnje
	Kampanja za obnovu električnih uređaja u domaćinstvima
	Kampanja za zamjenu tradicionalnih žarulja energetske učinkovitim rasvjetnim tijelima u stambenim zgradama

²⁶ Izvor: Akcijskog plana energetske održivog razvitka (SEAP) Grada Siska, 2011.

Građevinska oprema u zgrada u vlasništvu grada Siska	Plan energetske pregleda javnih zgrada
	Globalni plan za energetske učinkovitost u javnim zgradama
	Energetsko certificiranje javnih zgrada, izlaganje, komunikacijska kampanja
	Postavljanje niskoenergetske javne rasvjete u javnim zgradama
	Prihvatanje pametnog mjerenja za javne zgrade
	Kampanja za zamjenu kotlova u javnim zgradama
	Kampanja za poboljšanje instalacija u javnim zgradama
	Zamjena dotrajale stolarije na javnim zgradama
	Instalacija fotonaponskih panela za proizvodnju el. energije na školama
	Usvajanje procesa zelene nabave
Tercijarni sektor i javne usluge	Poticanje poboljšanja toplinske izolacije omotača zgrade
	Postavljanje niskoenergetske rasvjete u zgradama
	Poticanje integriranja OIE
	Plan za promoviranje kupnje energetske efikasne električne opreme
Područno grijanje	Plan proširenja područnog grijanja
	Kogeneracijsko postrojenje na biomasu u Sisku
Javna rasvjeta	Zamjena stare opreme EE sustavima
	Primjena inteligentnih sustava upravljanja
Promet	
Zaštita centra	Označavanje pješačkih zona u centru Siska
	Primjena javnog biciklističkog sustava
Gradska povezanost	Gradnja novog mosta preko Kupe u Sisku
	Izgradnja biciklističkih staza
Vozni park Grada Siska	Modernizacija voznog parka
	Program razmjene auta za zaposlenike gradske uprave
Javni prijevoz	Nadogradnja voznog parka
	Poboljšanje logistike autobusne mreže
	Upravljanje energijom autobusnog voznog parka
Svijest građana/ informiranje	Program „jedan dan bez auta“
	Promoviranje korištenja biogoriva
	Tečajevi eko-vožnje
Osobna vozila	Program razmjene auta za zaposlenike gradske uprave
	Potporna kupnji EE vozila

Tablica 15. Akcijski plan plan energetske održivog razvitka Grada Siska, 2011

3.2.3. Javna rasvjeta

Instalacija javne rasvjete koja se nalazi na području Grada Siska služi osvjetljenju prometnih kolnika kao i pješačkih staza, osvjetljenju trgova, kulturnih dobara i ostalog. Većina javne rasvjete je montirana na čelične, betonske i drvene stupove, a dijelom na pročeljima zgrada.

Električna energija se preuzima na niskom naponu prema žutom tarifnom modelu za javnu rasvjetu. Napajanje instalacije javne rasvjete je izvedeno preko ormara javne rasvjete (OJR) ili direktno sa odvoda iz distribuiranih niskonaponskih trafo stanica. Upravljački elementi koji omogućuju uklapanje javne rasvjete u noćnim satima i gašenje tijekom perioda dnevne svjetlosti su smješteni u ormarima javne rasvjete (OJR) ili niskonaponskom dijelu transformatorskih stanica, a upravljanje je izvedeno najčešće putem luxomata i mjernih sondi pomoću kojih se vrši uključivanje rasvjete odnosno gašenje rasvjete.

Godišnji utrošak energije i trošak javne rasvjete Grada Siska prikazan je u tablici ispod:

Godina	Potrošnja električne energije [kW/h]	Trošak električne energije [kune bez PDV-a]
2011.	3.255.699,00	2.385.093,89
2012.	3.267.971,00	2.261.894,60
2013.	3.503.332,00	2.155.207,66
referentna	3.342.324,00	2.267.398,71

Tablica 16. Potrošnja energije javne rasvjete

Cjelokupni sustav javne rasvjete Grada Siska ukupne je dužine mreže oko 240 km, a sastoji se od 6854 zasebnih rasvjetnih tijela, od kojih je 626 privremeno isključeno. U Tabeli 2. dan je prikaz rasvjetnih tijela prema izvoru svjetlosti te u Tabeli 3. prikaz isključenih rasvjetnih tijela prema izvoru svjetlosti. Električna energija se preuzima na niskom naponu prema žutom tarifnom modelu za javnu rasvjetu. Glavnina električne energije se troši na za rasvjetu, dok se dio energije koristi na predspojne naprave, kao i gubitke u vodovima. koja se napajaju iz ukupno 169 napojno-mjernih mjesta od tog broja mjesta 95 se nalazi u samom gradu, a preostalih 74 u okolici.

Naselje Sisak gotovo je u cijelosti pokriveno mrežom javne rasvjete. U pojedinima prigradskim naseljima potrebno je proširenje postojećih mreža javne rasvjete dok je u pojedinim izdvojenim naseljima potrebna izgradnja nove mreže javne rasvjete.

Na stupovima javne rasvjete u Sisku montirane su različite vrste rasvjetnih tijela, uglavnom natrijeve visokotlačne žarulje (70,2%), Štedne žarulje (17,05%) i živine žarulje (8,5 %).

U sustavu javne rasvjete Grada Siska u 2006. godini na području Grada Siska utrošeno je 5.600 MWh električne energije, nakon primijenjenih mjera ušteda (koje su se odnosile na isključivanje svakog drugog rasvjetnog tijela i zamjene tipa izvora svjetlosti u pojedinim rasvjetnim tijelima), potrošnja električne energije je smanjena na 3.500 MWh godišnje.

Primijenjenim neadekvatnim mjerama uštede značajno je narušen integritet cjelokupnog sustava javne rasvjete, narušena je cestovna sigurnost kao i ugođaj rasvijetljenosti urbane sredine. Pojedina područja (parkovi, gradska šetnica i slična područja) u kojima je izvršena zamjena postojećih tipova izvora svjetlosti snage 125 W s štednim izvorima svjetlosti snage 30W značajno su pod svijetljena te kao takva ne služe svojoj prvobitnoj namjeni.

Tijekom 2014. godine Grad Sisak je proveo energetske pregled javne rasvjete, izvršena je detaljna snimka i analiza postojećeg stanja te su predložene mjere energetske učinkovitosti koje je potrebno poduzeti na sustavu javne rasvjete kako bi se optimiziralo korištenje sustava te posljedično ostvarile uštede u neutrošenoj energiji i smanjila emisija štetnih plinova.

Rb	Opis	Investicija	Procijenjene uštede		Procijenjene uštede	Jednostavan period povrata	Smanjenje emisije CO ₂
			kn	kWh/god			
1.	Sustav gospodarenja energijom		100.270,00	električna	67.180,00		37,7
2.	Zamjena zastarjelih svjetiljki sa živinim izvorima svjetlosti tijekom redovnog održavanja	795.800,00	118.460,00	električna	144.762,00	3,7	44,5
3.	Zamjena postojećih svjetiljki javne rasvjete uz ispunjenje uvjeta zaštite od svjetlosnog onečišćenja i svjetlotehničkih karakteristika	6.439.400,00	728.826,00	električna	488.313,0	8,5	274
4.	Uštede energije korištenjem inteligentne kontrole vanjske rasvjete		608.303,00	električna	407.563,00		228,7
5.	Izrada katastra javne rasvjete						
6.	Označavanje stupova javne rasvjete						
7.	Uvođenje kontrolnog daljinskog mjerenje potrošnje javne rasvjete te izmicanje ormara JR izvan transformatorskih stanica	10.000,00 / mjernom mjestu					

Tablica 17: Sumarni prikaz mjera energetske učinkovitosti

3.2.4. Proizvodnja i cijevni transport nafte

Geoprometni položaj predstavlja najznačajniji potencijal Grada Siska. Pored glavnih prometnih pravaca državnog i međunarodnog značaja, tu prolaze i infrastrukturni koridori – magistralni naftovod, paralelno uz druge infrastrukturne koridore: plinovod, produktovod, dalekovod, retencije.

Područjem Grada Siska prolazi Jadranski naftovod – JANAF, promjera 36", iz pravca naftnog terminala u Omišlju na otoku Krku prema terminalu Sisak s odvojcima prema sjeveru (Gola) i istoku (Slobodnica). Godišnji kapacitet prometa ovom dionicom iznosi 34 mil. Tona nafte. Južno od Siska, na Savi, kod naselja Crnac nalazi se naftni terminal i luka za prekrcaj nafte. Od Crnca dalje nafta se transportira prema Mađarskoj i Srbije.

Rafinerija Sisak se opskrbljuje sirovom naftom magistralnim naftovodom Stružec-Sisak, s naftnih polja kod Stručca. Profil naftovoda je 20".

Planirana je gradnja produktovoda Sisak-Zagreb, u svrhu opskrbe naftnim derivatima područja Zagreba. Kapacitet iznosi 750.000 t/god. Koridor produktovoda prati trasu planirane prometnice Topolovac – Ivanić Grad.

3.2.5. Plinoopskrba

Područjem Grada Siska, uz magistralni naftovod Stružec-Sisak, prolazi magistralni visokotlačni plinovod NO 500 (20") radnog tlaka 50 bara kojim su Sisak, te postrojenja termoelektrane i željezare povezani s lokalitetom Kozarice, gdje se vrši eksploatacija zemnog plina i magistralni visokotlačni plinovod DN 300 max. radnog tlaka 50 bara od Siska prema Petrinji (Gavrilović).

Područjem Grad Siska prolazi dio magistralnog plinovoda na trasi Rijeka - Zagreb – podzemno spremište plina Okoli - Sisak (koji je završen na dijelu Karlovac - Zagreb - Okoli - Sisak), namijenjenog transportu plin iz podmorja sjevernog Jadrana prema velikim potrošačkim središtima sjeverozapadne Hrvatske.

Plinski distributivni sustav za područje Grada Siska je u izgradnji, a opskrbljuje se iz postojećeg magistralnog visokotlačnog plinovoda Kozarac – Sisak koji opskrbljuje industrijske potrošače Siska i Petrinje i iz mreže lokalnih transportnih plinovoda. Planirana

distributivna mreža sastoji se iz tri sustava plinovoda različite razine tlaka (visokotlačna, srednjetačna i niskotlačna plinska distributivna mreža). Visokotlačna plinska mreža spaja glavne mjerno regulacijske stanice i distributivne mjerno regulacijske stanice i na njima se ne odvija potrošnja. Distributivna plinska mreža između naselja planira se kao srednjetačni sustav, dok će za razvod plina detaljnim projektima biti predviđen niskotlačni (0,1 bar) ili srednjetačni (4 bar) plinski sustav.

3.2.6. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda

Opskrba pitkom vodom

Opskrbu pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na području Grada od 1955. godine obavlja trgovačko društvo Sisački vodovod d.o.o., u suvlasništvu (ujedno su to i osnivači društva) Grada Siska, Općine Sunja i Općine Martinska Ves. Djelatnost društva obuhvaća:

- pripremu i isporuku vode za piće,
- odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda,
- odvodnju atmosferskih voda,
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje fekalija iz septičkih jama te
- izgradnju vodovodne i kanalizacijske mreže.

Prema podacima tvrtke Sisački vodovod d.o.o. duljina javne vodoopskrbne mreže na području Grada Siska, prigradskih naselja, te općina Martinska Ves i Sunja iznosi cca 481 km. Zastupljenost priključnih domaćinstava na području Siska je oko 96 % dok je priključenost seoskih domaćinstava na vodoopskrbni sustav oko 70 %.

Na području Grada Siska nalaze se sljedeće vodne građevine:

- retencija za obranu od poplava kod Madžara,
- retencije Lonjsko polje i Odransko polje sa pratećim vodnogospodarskim objektima,
- akumulacijsko jezero za obranu od poplava kod Komareva,
- odteretni kanal Sava-Odra-Sava,
- melioracijski sustav površine 5.000 ha i veće,
- regionalni vodoopskrbni sustav Sisak-Petrinja,
- središnji uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Grad Sisak se opskrbljuje pitkom vodom iz vodosprema Sv.Trojstvo (kapaciteta 10.000 m³), Viktorovac (1.000 m³) i izvorišta N.Selište (izdašnosti 250 l/s) te u slučaju potrebe, iz pričuvnog vodocrpilišta Kopa (izdašnosti 250 l/s). Izvedena je prva faza regionalnog vodovoda Sisak-Petrinja, kapaciteta 800 l/s, koji zadovoljava potrebe za plansko razdoblje do 2021.godine. Neka manja naselja na području Grada Siska opskrbljuju se iz lokalnih izvorišta te imaju zasebne sustave vodoopskrbe (Staro Selo i Letovanci). Na područje je evidentirano potencijalno izvorište pitke vode Mužilovčice izdašnosti 200 l/s. (Izvor: PPUG Siska, 2002.)

Odvodnja otpadnih voda

Niti jedno naselje na području Grada Siska nema u cijelosti izgrađen kanalizacijski sustav s pripadajućim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda. Postojećim sustavima pokriveni su dijelovi stambenih i gospodarskih zona, prigradska naselja i izdvojena naselja uglavnom nemaju izgrađene kanalizacijske sustave, već se služe septičkim jamama, a upuštanje sadržaja se vrši u lokalne vodotoke i melioracijske kanale bez prethodnog pročišćavanja.

Kanalizacijski sustav grada Siska čini više malih zasebnih su-

stava odvodnje otpadnih voda:

- područje Starog Siska između Save, Kupe i Odre s ispustom u Savu;
- područje Novog Siska s ispustom u Kupu sjeverno od starog zidanog mosta;
- područje Novog Siska s ispustom u Kupu cca 300 m južno od starog mosta;
- područje Novog Siska s ispustom u Kupu cca 550 m južno od starog mosta;
- područje Novog Siska s ispustom u Kupu kod Školske ulice;
- stari ispust u Kupu cca 100 m nizvodno od starog mosta;
- područje perivoja Viktorovac s ispustom u Kupu sjeverno od željezničkog mosta;
- sustav odvodnje Željezare s ispustom u Savu sjeverno od mosta u Crncu;
- sustav odvodnje INA Rafinerije i Termoelektrane Sisak s ispustom u Savu;
- 2 sustava odvodnje INA Rafinerije s ispustima u rijeku Kupu.

Postojeći kanalizacijski sustav Grada Siska je mješovitog tipa, a sastoji se od nekoliko zasebnih podsustava, koji sakupljene otpadne i meteorne vode bez prethodnog pročišćavanja, upuštaju u veće vodotoke – rijeke. Postoji 9 većih ispusta: 1 u Odru, 2 u Savu i 6 u Kupu.

Na kanalizacijski sustav spojeno je oko 70% stanovništva, ostali koriste septičke jame.

U tijeku je izrada projekta objedinjenog kanalizacijskog sustava s pročišćivačem (transportni kolektori s objektima retencijskih bazena i crpnih stanica te ispustima oborinskih voda u recipijente). Projekt uključuje i izgradnju 127 km primarnog sustava kanalizacijske mreže. Projekt se planira financirati iz sredstava EU, a temelje već potpisanog dvostranog sporazuma između Vlade RH i EK..

U okviru Programa pročišćavanja otpadnih voda grada Siska, koji će se provoditi do 2016.godine, u tijeku su radovi na izgradnji i rekonstrukciji sustava javne odvodnje i izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s III.stupnjem pročišćavanja, kapaciteta 60.000 ekvivalent stanovnika i izgradnja 8,6 km kanalizacijske mreže. (Izvor: <http://www.sisak.info/sisacki-uredaj-za-prociscavanje-otpadnih-voda-bit-ce-gotov-do-kraja-2016/>)

Veći gospodarski subjekt, koji ujedno koriste veće količine vode u svojim proizvodnim procesima, imaju sagrađene odvojene sustave odvodnje otpadnih voda s različitim stupnjemima pročišćavanja prije ispuštanja u recipijent, pa tako:

- INA - Rafinerija nafte - ima izgrađen sustav za obradu tehnoloških otpadnih voda,
- Željezara - ima uređaje za djelomičnu obradu otpadnih voda (taložnice, mastolovci i bazen za neutralizaciju),
- KI Herbos - ima uređaje za djelomičnu obradu otpadnih voda,
- TE Sisak - ima uređaje za djelomičnu obradu otpadnih voda i
- Segestica - bazen s kalcijevimkarbonatom za obradu kiselih otpadnih voda.

Svi postojeći kanalizacijski sustavi su visoke prosječne starosti. Kolektori i osnovne ulične kanalizacije izgrađene su od betonskih i armirano betonskih cijevnih materijala, koji su s

vremenom postali propusni, kao i njihovi spojevi.

Odvodnja oborinskih voda

Na području Grada Siska odvodnja oborinskih voda zbrinjava se mješovitim sustavom koji bez prethodnog pročišćavanja upušta prikupljene otpadne i oborinske vode u rijeke Savu, Kupu i Odru.

Odvodnja oborinskih voda u manjim naseljima, gdje mješoviti kanalizacijski sustav nije izgrađen, riješena je skupljanjem vode u otvorene odnosno zatvorene kanale, koji se bez prethodnog pročišćavanja oborinske vode upuštaju u lokalne manje vodotoke i melioracijske kanale.

3.2.7. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom u Gradu Sisku, provodi se sukladno planskim dokumentima izrađenim na temelju pozitivnih zakonskih propisa. Uspostavljen je sustav razvrstavanja i odvojenog prikupljanja otpada u zasebne spremnike po frakcijama: papir, staklo, plastika, ostali otpad. Uređena su dva reciklažna dvorišta: na lokacijama odlagališta Goričica i sjedišta komunalne tvrtke Gospodarenje otpadom Sisak d.o.o. (GOS). Na lokacijama reciklažnih dvorišta organizirano je selektivno prikupljanje papira, stakla, plastike, metala i auto-guma, kao sekundarnih sirovina, pogodnih za dalju uporabu. Omogućeno je i odlaganje opasnog otpada iz kućanstava: akumulatora, baterija, zauljenih filtara, motornog ulja, ulja iz domaćinstva, boja, lakova, onečišćenih posuda te električnog i elektroničkog otpada. Odvoz glomaznog otpada obavlja se tijekom cijele godine.

Gospodarenje otpadom Sisak d.o.o. raspolaže s 80 zelenih otoka s po tri spremnika zapremine 1100 l (spremnici za odlaganje papira, stakla i plastike) te 340 zelenih otoka s po dva spremnika zapremine 240 l (spremnici za odlaganje papira i stakla). Nabavkom specijaliziranog vozila za sakupljanje i odvoz sekundarnih sirovina, osigurano je da ne dođe do miješanja sadržaja.

Organizirano sakupljanje, odvoz i odlaganje otpada sa područja Grada Siska na odlagalište otpada Goričica, provodi trgovačko društvo Gospodarenje otpadom Sisak d.o.o.

Goričica je odlagalište I. kategorije, površine oko 12.359 m², kapaciteta 500.000 t, na koju se godišnje odloži 13.000-18.000 t otpada. Nalazi se oko 6,5 km južno od centra grada Siska, uz lijevu obalu rijeke Save, nasuprot luke za istovar nafte. Najbliže naselje je Topolovac, smješteno oko 800m uzvodno od odlagališta. Pristupna cesta do odlagališta je asfaltirana. Opremljeno je svom potrebnom infrastrukturom (struja, voda, protupožarni sustav, telefon) i dodatnom opremom, ograđeno je i ima čuvarsku službu. Trenutno se otpad odlazi na uređenu površinu u koju je ugrađen temeljni višeslojni brtveni sustav s obodnim nasipom, sustav horizontalnog otplinjavanja postojećeg otpada, izgrađen je drenažni sustav za prikupljanje i odvodnju procjedne vode novog otpada, biljno-biološki uređaj za pročišćavanje procjednih voda s precrpnom stanicom, plinsko-crpna stanica s bakljom te sustav horizontalnog i vertikalnog otplinjavanja novo odloženog otpada, sukladno posebnim propisima kojima je regulirana izgradnja i uređivanje takve vrste građevina.

Planovi gospodarenja otpadom Grada Siska uključuju izgradnju:

- sortirnice (kapaciteta 60.000 t komunalnog otpada/godišnje) i
- kompostane (kapaciteta 8.000 t/godišnje).

Na području Grada Siska, a posebno u centru samog Siska, smješteni su veliki gospodarski subjekti - proizvođači tehnološkog otpada. Prema podacima iz 1993.godine proizvedeno je ukupno 78.274.200 tona tehnološkog otpada, a preko 95% činio je anorganski otpad, ostalo biološki, organski i mješoviti. Veći dio zbrinjavao se u postrojenjima na području Grada Siska, kako je to tada pozitivna zakonska regulativa i dozvoljavala, uz kontinuiran nadzor tehnoloških parametara, utjecaja na okoliš i poduzimanja mjera za poboljšanje stanja).

Na području Grada Siska unutar kompleksa svakog većeg pogona postoje povremena odlagališta i skladišta tehnološkog otpada. Ima i improviziranih rješenja, koja ne udovoljavaju propisima iz oblasti gospodarenja otpadom. Sva ta privremena odlagališta nužno je sanirati odnosno njihovo funkcioniranje uskladiti s važećim propisima iz oblasti zaštite okoliša najmanje do razine dobivanja uporabne dozvole. Obzirom na činjenicu, da proteklo razdoblje karakterizira dugogodišnji pad industrijske proizvodnje, realno je očekivati da će se s oživljavanjem gospodarstva količine tehnološkog otpada povećavati. Proizvođači tehnološkog otpada trebali bi voditi računa da tehnološke procese izmijene (i uvode nove) na način da tehnološkog otpada bude čim manje bilo korištenje u vlastitom procesu kao sekundarne sirovine, bilo plasiranjem sekundarne sirovine drugim proizvođačima.

3.3. GROBLJA

Na području Grada Siska ima ukupno 14 groblja. Elaboratom „Program uređenja groblja na području Grada Siska“ iz 1999. godine na temelju analize svakog groblja, predložena su potrebna proširenja odnosno razvoj unutar zatečenih gabarita. Ovisno o potrebama, proširuje se postojeće groblje Viktorovac, radi se na proširenju nekih prigradskih groblja (Komarevo, Preloščica, Sela, Blinjski Kut).²⁷

Izmjenama i dopunama GUP-a Siska, donesenima 2008.godine rezerviran je prostor za izgradnju novog groblja kod Stare Drenčine (Čunci) u površini od namanje 15 ha, planiranog kapaciteta min 6.000 ukopnih mjesta. Lokacija novog groblja je građevinski gledano zahtjevna zbog blizine rijeke Kupe i prisutnosti podzemnih voda te same konfiguracije terena, što znači da je njegova realizacija složen i skup zahvat.

4. STANOVANJE

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Grada Siska evidentirano je 18.203 kućanstava (ili 29,1% od broja kućanstava u županiji). Prosjek osoba koje žive u jednom kućanstvu je na razini Grada Siska ispod prosjeka županije i iznosi 2,6 osoba. U Gradu Sisku su najbrojnija dvočlana kućanstva, ali u njima živi 21% stanovništva, a slijede jednočlana kućanstva sa udjelom od 10,1% u ukupnom broju soba. Najviše osoba živi u četveročlanim kućanstvima i to 25,7% ukupnog broja osoba.

	Broj članova kućanstva												
	Ukupno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	Ukupno
Sisačko-moslavačka županija													
Broj kućanstava	62.601	16.431	16.446	11.245	10.349	4.711	2.155	777	280	112	47	48	2,73
Broj osoba	170.673	16.431	32.892	33.735	41.396	23.555	12.930	5.439	2.240	1.008	470	577	-
Grad Sisak													
Broj kućanstava	18.203	4.803	4.971	3.758	3.041	1.026	387	135	41	20	12	9	2,60
Broj osoba	47.316	4.803	9.942	11.274	12.164	5.130	2.322	945	328	180	120	108	-

Tablica 18. Privatna kućanstva prema broju članova, Popis stanovništva 2011. godine²⁸

Na području Grada Siska prevladavaju privatna obiteljska kućanstva (72%), što se ne razlikuje u cijeloj županiji. Udio samačkih kućanstava na području grada iznosi 26,4%, kao i za područje cijele županije.

Privatna kućanstva prema tipu, Popis stanovništva 2011.					
	Ukupno	Privatna obiteljska kućanstva		Neobiteljska kućanstva	
		Ukupno	Ukupno	Ukupno	Samačka
Sisačko-moslavačka županija					
Broj kućanstava	62.601	45.171	17.430	16.431	999
Grad Sisak					
Broj kućanstava	18.203	13.110	5.093	4.803	290

Tablica 19. Privatna kućanstva prema tipu²⁹

Prema podacima Popisa stanovništva 2011. na području Grada Siska 54% kućanstava posjeduje osobno računalo, a Internetom se koristi 49,6%. Prosjek je bolji od županijskog, koji iznosi 45,6% odnosno 40,6%.

Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice u Gradu Sisku koriste se u najvećem broju kao privatno vlasništvo ili suvlasništvo i to u 90,3% slučajeva, slijedi „srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana“ u 3,5% slučajeva, a svi drugi oblici zastupljeni su u još manjim % (najmoprimac s osobno ugovorenom najamninom, najmoprimac sa zaštićenom najamninom, podstanar, beskućnik i sl). Usporedba s podacima za Sisačko-moslavačku županiju dovodi do zaključka da je situacija gotovo istovjetna. Iz Popisa stanovništva 2011. može se izvesti i zaključak, da višečlana kućanstva u pravilu koriste stanove u vlasništvu ili suvlasništvu, a tek pojedini imaju status zaštićenog najmoprimca.

U Gradu Sisku 2011.godine bilo je evidentirano 22.415 stanova ukupne površine 1.715.427 m². Najviše stanova (21.914 ili 97,8%) koristi se za stalno stanovanje, od tog broja je stalno ili povremeno nastanjenih 21.066 ili 94% od ukupnog broja stanova. Evidentirano je 848 napuštenih stanova. Povremeno se koristi 380 stanova, za odmor i rekreaciju i 13 stanova u vrijeme obavljanja sezonskih radova u poljoprivredi. Djelatnost iznajmljivanja turistima obavlja se u 4 stana, a u 104 stana ostale djelatnosti. Podaci o broju nastanjenih stanova u Gradu Sisku prema instalacijama odnosno priključenju na infrastrukturu ukazuju na dobru opremljenost.

Nastanjeni stanovi po priključenju na infrastrukturu u Gradu Sisku				
Ukupan broj nastanjenih stanova	Vodovod Br. stanova/ u postotku	Kanalizacija Br. stanova/ u postotku	El.energija Br. stanova/ u postotku	Plin Br. stanova/ u postotku
17.997	17.808	17.799	17.978	2.483
(100%)	99%	98,9%	99,9%	13,8%

Tablica 20. Nastanjeni stanovi po priključenju na infrastrukturu u Gradu Sisku³⁰

4.1. POTICANA STANOGRADNJA

Na području Grada Siska Program poticane stanogradnje započet je gradnjom zgrade sa 68 stanova u Mjesnom odboru Eugen Kvaternik. Osim što je izgrađena kompletna infrastruktura sa svim potrebnim priključcima, u neposrednoj blizini zgrade uređeno je novo dječje igralište, a izgrađen je i novi dom Mjesnog odbora. U blizini je ubrzo izgrađen trgovački centar. Stanovi su useljeni 2004.godine.³¹

²⁸ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

²⁹ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

³⁰ Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

³¹ Izvor: www.apn.hr/

5. PROMET

Položaj Grada Siska karakterizira izuzetno povoljan položaj na kontaktu peripanonskog i dinarskog prostora u razvijenom i značajnom hidrografskom čvorištu rijeka Kupe, Odre i Save.

U prethistorijskom i srednjovjekovnom razdoblju geografska valorizacija sisačkog položaja je bila prvenstveno vojno-strateška, a grad je živio prvenstveno kao utvrda. U rimsko-antičkom i kasnije u industrijskom razdoblju, dominaciju preuzimaju centralne funkcije grada.

Porastom prometa Savom i Kupom, te gradnjom željezničkih pruga i industrije, Sisak je prerastao u jedno od glavnih gradskih središta oko kojega se formiralo prostrano gravitacijsko područje. Glavna ishodišta prometnog značaja grada su:

- riječna luka,
- glavno čvorište velikog naftovoda,
- raskrižje magistralnih željezničkih pravaca i
- gusta mreža prometnica državnog, županijskog i lokalnog značaja.

Sisak se nalazi u području Središnje Hrvatske, koja ima veliko značenje u prometnom povezivanju Zapadne i Srednje Europe s Jugoistočnom Europom i dalje Bliskim Istokom te u prometnoj usmjerenosti zemalja Srednjega Podunavlja prema Jadranu, Mediteranu i izlasku na svjetska mora.

Posavskim prometnim pravcem prolaze cestovna i željeznička veza europskog značaja. Također je važna i željeznička veza između sjevernog i južnog područja Hrvatske (djelomično preko teritorija Bosne i Hercegovine). U planu je izgradnja nova auto-cestovna veza u istom koridoru (Zagreb - Sisak - Bihać - Split - Dubrovnik).

Kako kod Siska prestaje plovnost rijeke Save za veće brodove, Sisak se razvija kao važna najzapadnija riječna luka, gdje se teret pretovaruje i dalje otprema željeznicom ili cestovnom mrežom. Izrazito povoljan prometno - zemljopisni položaj donosi Luci Sisak niz prednosti:

- Jadranu morskoj luci u Rijeci najbliža hrvatska riječna luka,
- neposredna blizina industrijski najrazvijenijeg dijela Hrvatske
- dobra kopnena povezanost s Rijekom i sa Zagrebom,
- blizina i dobra povezanost s najvećom hrvatskom zračnom lukom – Pleso.

U nove doba Sisak se razvio i kao važan terminal za transport nafte, jer se jadranski naftovod (JANAF), koji povezuje Sisak s Omišljem na Krku, ovdje grana na dva kraka : istočni dolinom Save i sjeverni (prema Sloveniji, Mađarskoj i Češkoj).

5.1. CESTOVNI PROMET

Glavni cestovni pravci na području Grada Siska prate korita rijeka Save i Kupe te koriste mostove na njima. Ukupna dužina državnih cesta (D36, D37 i D224) iznosi 41,22km.

Ukupna duljina nerazvrstanih cesta kojima gospodari Grad Sisak iznosi 318 km. Nakon izmjene zakona o cestama 2012. godine, dio javnih cesta kategorizirane kao županijske i lokalne ceste na području Grada Siska postale su nerazvrstane, a Grad ih je preuzeo u ukupnoj duljini od 131 km. Povremeno se u funkciji poljoprivrede i šumarstva koriste poljski putevi, o

čijoj duljini ne postoje točni podaci.

Planirana je gradnja autoceste A11, koja će Sisak i Veliku Goricu povezati sa Zagrebom te poboljšati povezanost ovog dijela Hrvatske sa postojećom mrežom autocesta.

5.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Dugogodišnje zanemarivanje željezničke infrastrukture na račun gradnje prometnica u RH, rezultiralo je stagnacijom razvoja i velikim smanjenjem prometa roba i osoba željeznicom. Sisak se danas nalazi na sporednom željezničkom pravcu Zagreb-Sisak-Novska, dužine oko 25km (uključno sa sporednim kolosijekom Sisak-Sunja-Volinja) s malim intenzitetom putničkog i robnog prometa. Pruga Sisak-Petrinja ne koristi se.

- Na području Grada Siska postoji sljedeća željeznička infrastruktura:
- željeznički kolodvor Sisak (putnički),
- željeznički kolodvor Sisak-Caprag,
- teretni željeznički kolodvor,
- industrijski kolosijeci u području pristaništa na rijeci Kupi,
- industrijski kolosijeci za potrebe tvornice Segestica,
- industrijski kolosijeci za tvornice Siscia i Herbos,
- industrijski kolosijeci prema bivšoj željezari,
- industrijski kolosijeci prema INA Rafineriji nafte Sisak i Termoelektrani.

5.3. RIJEČNI PROMET

Ugodan položaj na obali rijeke Save omogućio je da se Sisak razvije kao riječna luka, jedna od rijetkih koja ima dobro razvijene i druge oblike prometne infrastrukture. U vrijeme industrijalizacije, kombinacija željezničkog i riječnog prometa omogućila je ekonomičan prijevoz tereta te time omogućila snažan razvoj industrije u Sisku. Kako dalje od Siska Sava nije plovna za veće brodove, teret se dalje otprema željeznicom ili cestom.

Prema podacima Lučke uprave Sisak promet si unatoč već navedenim mnogim prednostima, stalno smanjuje. U 2005.godini promet je iznosio 174.003 t, a u 2011. 83.121 t. Količina prevezenog tereta i dalje bilježi trend smanjena, izuzev pretovarene količine sirove nafte.

5.4. ZRAČNI PROMET

Na području Grada Siska ne postoji izgrađena infrastruktura zračnog prometa. Grad Sisak gravitira zračnoj luci Pleso. Udaljenost iznosi oko 40km, a gradnjom autoceste Zagreb-Sisak udaljenost i vrijeme putovanja značajno bi se skratili.

5.5. LOKALNI/MEĐUGRADSKI PRIJEVOZ

Autobusni kolodvor nalazi se u Sisku. Danas se sav javni prijevoz (lokalni i međugradski) obavlja preko postojećeg autobusnog kolodvora. U planu je razdvojiti lokalni od međugradskog prijevoza te je u tu svrhu prostorno planskim dokumentima utvrđena lokacija za uređenje novog autobusnog kolodvora za međugradski promet na k.č. 750/2 k.o. Stari Sisak uz raskrižje državnih cesta D36 i D37 u komunalnoj zoni.

Lokalni te međugradski autobusni prijevoz ponajviše je u funkciji radnih i školskih putovanja čemu je usmjerena većina linija te je stoga njihova učestalost zadovoljavajuća u vrijeme najvećih jutarnjih i popodnevni opterećenja. Značajne su linije u funkciji dnevnih migracija radnog i školskog stanovništva u pravcu Zagreba.

5.6. OSTALO

Kamionski terminal Sisak nalazi se u neposrednoj blizini Južne industrijske zone, velikih industrijskih postrojenja, Rafinerije Sisak i TE Sisak, važnih gradskih prometnica te buduće lokacije za riječnu luku Sisak.

Planska lokacija za novi kamionski terminal određena je u južnom dijelu Siska te ima izuzetno dobre preduvjete za dobru cestovnu komunikaciju i logističku potporu. Lokacija ima neposrednu vezu s južnim čvorištem auto-ceste A11 (u izgradnji) i čvorištem Popovača na auto-cesti A3.

6. OKOLIŠ, SUSTAV ZAŠTITE OKOLIŠA I ZAŠTITE PRIRODE

6.1. VODE

Grad Sisak smješten je na utocima rijeke Odre u Kupu i Kupe u Savu. Porječju Save pripada 44% površine RH. Rijeka Sava je plovna do Siska. Gornji tok rijeke Kupe je vodozaštitno područje i značajno je zbog opskrbe Grada Siska pitkom vodom, rekreacije građana i ribolova. Rijeka Odra nastaje iz podzemnih izvora sjeverno od Velike Gorice i kod Siska utječe u Kupu.

U okolici Siska sve tri rijeke teku sporo, imaju malen pad, zavojite su i mirne zbog izrazito ravničarskog terena. Najviši vodostaji bilježe se u kasnu jesen i početak zime te rano proljeće. Najniži vodostaji su ljeti i u siječnju. Sve tri rijeke sklone su plavljenju okolnog terena. Visok vodostaj Kupe utječe na vodostaj Odre, koja plavi Odransko polje. Sava i Lonja plave Lonjsko polje. Oba područja su zaštićena.

Smještaj Grada Siska u Srednjem Posavlja, koje je oduvijek bilo bogato vodama i podložno plavljenju, razlog je dugogodišnjem sustavnom pristupu ovoj problematici. Područje se sagledava u okviru cjelovitog i sveobuhvatnog rješenja obrane od poplava Srednjeg posavlja, nakon velike poplave 1964. godine, a sastoji se od:

- zaštite zaobalja i
- osiguranja nepromijenjenog režima velikih voda u nizvodnom toku.

Zahvati usmjereni na zaštitu poplavnih područja moraju biti uravnoteženi s izgradnjom objekata za redukciju i prihvat velikih voda nizvodno. U prosječnoj godini poplavama je izloženo nizinsko područje (Črnc, Lonjsko polje, Mokro polje, Odransko polje, Ribarsko polje) u površini od 205.000 ha. Područje Grada Siska brani se od poplava aktivnim i pasivnim

mjerama zaštite. Pasivne mjere zaštite uključuju podizanje novih i održavanje postojećih nasipa i zidova, izgradnju i održavanje oteretnih kanala, uređenje vodotoka, prilagođavanje izgradnje poplavama i dr. Najefikasnije je zadržavanje čim veće količine vode u slivu (u akumulacijama i retencijama).

Elaborat „Analiza režima velikih voda Save“ iz 1975. godine definirao je temeljne zaštitne objekte sustava obrane od poplava. Manipulacija vodnih količina obavlja se s 3 oteretna kanala (Sava-Odra, Lonja-Strug i Kupa-Kupa), 15 distribucijskih građevina (preljevi i ustave) i nizinskim retencijama odnosno ekspanzijskim površinama. Sustav je usklađen i povezan sa postojećom riječnom mrežom. Procjenjuje se da je do sada izgrađeno cca 40% od cjelovito projektiranog sustava. (Izvor: PPUG Siska, 2002.)

Sve postojeće i planirane zahvate usmjerene na regulaciju poplavnih područja treba sagledavati u okviru činjenice, da se radi o vrlo osjetljivoj ekološki značajnoj području, rijetkom i jedinstvenom u Europi.

6.1.1. Hidromelioracija

Na području Grada Siska nalaze se melioracijska područja: Lonjsko polje – kazete 7 i 9 (površine 14.150 ha) i Odransko polje – dio: Rakovo, Žabno i dio Lekenika (cca 3.800 ha). Sustavi nisu izgrađeni, ali su završeni svi pripremni radovi (komasacija zemljišta, projektna dokumentacija). Za uspješno korištenje poljoprivrednih površina nužna je efikasna zaštita od poplava. Štete od poplava na poljoprivrednim površinama su velike, a poljoprivredna proizvodnja ekstenzivna s niskim i nestabilnim prinosisima.

JUPP Lonjsko polje, uspješno provodi projekte u sklopu LIFE programa, samostalno i kroz partnerstvo, a koji su direktno vezani na regulaciju režima vode na ciljanom području.

6.1.2. Navodnjavanje

Navodnjavaju se određene poljoprivredne kulture na površinama zaštićenim od nekontroliranog utjecaja vanjskih voda i uz uvjet postojanja sigurnog sustava odvodnje suvišne količine vlastitih voda. Najveće potrebe za navodnjavanjem javljaju se u ljetnim mjesecima, prosječno oko 2.000 m³/ha/god.

Unatoč velikim potrebama, nakon 1972. godine na području Grada Siska nema podataka o površinama pod režimom navodnjavanja. Prema elaboratu „Kompleksno uređenje sliva Kupe“ za navodnjavanje je predviđeno područje Rakovo površine oko 410 ha. (Izvor: PPUG Siska, 2002.)

Područjem Grada Siska prolazi niz većih i manjih vodotoka, a veći dio Grada ujedno je i vodozaštitno područje I, II, III i IV kategorije te se stoga logičnim nameće potreba odgovarajuće zaštite voda s ciljem osiguranja kvalitetnih vodnih zalihama dostatnih za zadovoljenje potreba stanovništva u širem okruženju.

Prisavska ravnica do Siska, a u suženom pojasu i uzvodno predstavlja vodonosni sloj sa značajnim zalihama podzemne vode. Slično vrijedi za područje uz Kupu i Odru, ali u manjim količinama.

Područje Grada Siska nalazi se unutar I, II, III i IV zone zaštite izvorišta vode za piće prema Odluci o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Svi zahvati na području Grada Siska, ukoliko se nalaze unutar određene zone sanitarne zaštite, mogu se obavljati ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama važeće Odluke o zonama sanitarne zaštite. Svako građenje i obavljanje djelatnosti na području Grada Siska mora biti u skladu s Odlukom o zonama sanitarne zaštite.

Na području Grada Siska ne postoji značajan hidropotencijal rijeka, zbog karakterističnog nizinskog toka. Istraživanja geotermalnih resursa ukazuju na postojanje vodonosnika geotermalne vode protoka 14 m³/h i temperaturom od 40°C. Veća količina pijeska u protoku mogla bi znatno poskupjeti moguću iskorištavanje geotermalne vode iz ovog ležišta.

U urbanom dijelu grada Siska, pored Herbos-a, (Fistrovićeva ulica) nalazi se "Ciglarska graba" - određeni potencijal za sportsko-rekreacijske sadržaje, a gdje je provedeno uzorkovanje i analiza vode (ZJZ), te uzorkovanje i analiza mulja (GEO Institut).

6.2. TLO

6.2.1. Geološke karakteristike tla

Područje Grada Siska karakteriziraju relativno česti potresi, koji nastaju u široj zoni između Zrinske gore i Vukomeričkih gorica. Pokupsko epicentralno područje nalazi se u prostoru između ušća rijeke Gline, Siska i trase glinskog rasjeda. U seriji potresa 1909. i 1910. u tom području zabilježeno je pet jakih potresa magnituda između 4,9 i 5,4. Dubine žarišta tih potresa bile su 18 do 38 km. Najjači zabilježen potres dogodio se 1909. (I₀ = VIII - IX° MCS ljestvice; M = 6,0; h = 16 km). Na seizmički najaktivnije pravce u zonama rasjeda nadovezuju se klizišta, odroni i erozija stijena. Neposredna posljedica navedenih geoloških značajki područja su ograničenja u gradnji i značajno poskupljenje gradnje, obzirom na obavezu primjene pravila protupotresne gradnje.

6.2.2. Pedološke karakteristike tla

Područje Grada Siska nalazi se najvećim dijelom na zemljištu I. i III. kategorije tla obzirom na uvjete korištenja. II. kategorija tla ima vrlo dobra fizikalna i kemijska svojstva te dubok, pretežito ravničarski reljef. Izbor kultura ograničen je, između ostalog, utjecajem podzemnih i poplavnih voda te vodnim režimom. Ovu kategoriju tla treba usmjeravati ka poljodjelstvu, naročito nakon melioracije. Velik dio površina svrstan u III. kategoriju treba dodatno istražiti u cilju definiranja najprikladnije namjene. Težak mehanički sastav tla ograničava poljoprivrednu proizvodnju, pa je njena osnovna namjena sada ekstenzivno poljodjelstvo. Takav pristup poljoprivrednoj proizvodnji prihvatljiv je u segmentu stočarstva (govedarstvo, konjogojstvo, svinjogojstvo, peradarstvo), a vezano uz održavanje pašnjačkih površina Odranskog i Lonjskog polja, čime se održava zaštićeni tradicionalni krajobraz. Ostale površine mogu se uz pravovremenu provedbu agrotehničkih mjera učiniti pogodnima za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, sukladno Strateškom planu razvoja ruralnog područja Grada Siska. U istočnom dijelu područja Grada Siska, uz rijeku Savu prevladavaju livadasta i močvarna tla i recentni aluvij u graničnom pojasu, prema zapadu i jugozapadu gdje se nalazi parapodzol.

Glede reljefnih karakteristika, sjeverni i istočni dio Grada Siska, uz Savu, je naplavna ravan s pokrovom poloja, koji prema zapadu i jugu prelazi u bregove na tercijarnim naslagama. (Izvor: PP Sisačko-moslavačke županije, 2001.)

6.3. ZRAK

Prema mjerenjima kakvoće zraka na području Grada Siska, kakvoća zraka je I. kategorije, izuzev u neposrednoj blizini velikih industrijskih postrojenja, gdje povremeno dolazi do prekoračenja preporučenih graničnih vrijednosti za I. kategoriju.

Prema podacima sa web portala Agencije za zaštitu okoliša RH, www.iszz.azo.hr/, zabilježeno je na mjernoj postaji Sisak 2 Galdovo u 2012. godini 34 prekoračenja preporučenih graničnih vrijednosti, a u 2013. 52 prekoračenja. U 2014. Na toj lokaciji nije zabilježeno prekoračenje preporučenih graničnih vrijednosti sumporovodika u zraku. Na mjernoj postaji Sisak 1 zabilježeno je u 2012. godini 87 prekoračenja, u 2013. 48, a u 2014. 67 prekoračenja preporučenih graničnih vrijednosti sumporovodika u zraku.

Obzirom da Grad Sisak temeljito i kontinuirano prati kakvoću zraka pomoću 3 automatske mjerne postaje (AMP1 u industrijskoj zoni - južni dio grada Siska, AMP2 u Galdovu i AMP3 u centru grada Siska), provodi niz mjera u suradnji s potencijalnim i definiranim onečišćivačima, vidljivo je znatno poboljšanje kakvoće zraka iz godine u godinu. Međutim, postoji određeni broj prekoračenja graničnih vrijednosti lebdećih čestica PM10, koje direktno utječu na kakvoću zraka u gradu Sisku te je temeljem zakonskih propisa, europskih direktiva, a sve s ciljem podizanja razine kvalitete zdravlja i življenja, 2013. godine izrađen i donesen Akcijski plan za smanjenje koncentracija lebdećih čestica PM10 na području grada Siska koji se uspješno implementira.

6.3.1. Svjetlosno zagađenje

Na prostoru Grada Siska svjetlosno zagađenje ne prati se sustavno, ali se može ocijeniti da je ono prisutno u naseljima, uz prometnice i na raskrižjima nadomak naselja, dok u ostalim predjelima uslijed nepostojanja velikih prometnih čvorišta i male veličine naselja nema svjetlosnog zagađenja.

Situaciju bi poboljšalo montiranje svjetlosnih tijela sa zatamnjenjem prema nebu, te ugradnja fotonaponskih ćelija za uključivanje/ isključivanje javne rasvjete.

6.3.2. Buka

Na prostoru Grada Siska, razine buke su definirane prostorno-planskom dokumentacijom, a sukladno zakonskoj regulativi i uvjetima stanovanja. Povremena prekoračenja uzrokovana su pojedinačnim i kratkotrajnim zahvatima proizvodnih, uslužnih ili građevinskih aktivnostima uz najavu i odobrenje te se rješavaju u najkraćem mogućem roku.

7. GOSPODARSTVO

Grad Sisak je industrijski grad na tri rijeke (Odra, Kupa, Sava). Spomenute rijeke utjecale su na gospodarski razvoj Grada koji je postao središtem jedne od najvećih županija u Hrvatskoj. Industrija kao takva ima značajnu ulogu s obzirom da su na području smještene velika industrijska postrojenja koja imaju važnu ulogu na regionalnoj i nacionalnoj razini. To su:

- INA d.d. – Rafinerija nafte Sisak,
- ABS d.o.o. – nekadašnja željezara Sisak,
- Janaf d.d. – Terminal Sisak,
- HEP – Termoelektrana Sisak,
- Mlin i pekare d.o.o.,
- HRB Dunavski Lloyd d.o.o. – riječni transport.

Gradu je bilo potrebno određeno vremensko razdoblje da se oporavi od propadanja većih industrijskih poduzeća na području Sisačko – moslavačke županije, kao što je bila Željezara Sisak koja je do 2011. godine bila glavni stup industrije na tom području. Uz Željezaru je propalo još nekoliko poduzeća, dok su neka opstala, ali sa znatno smanjenim obimom posla i brojem zaposlenih. Željezara je svojedobno zapošljavala oko 15.000 ljudi podijeljenih na dvadesetak poduzeća.

Bez obzira na neuspješnu prošlost poduzetnika danas se vide velike mogućnosti za postojeće i buduće poduzetnike. Sisak je i dalje veliko gospodarsko središte Sisačko – moslavačke županije s primamljivom ponudom resursa koja privlači tužne i inozemne investitore što je rezultiralo otvaranjem velikih trgovačkih centara, kao što su: Lidl, Billa, Kaufland, Müller i drugi.

7.1. POSLOVNE ZONE

7.1.1. Komunalna zona

Komunalna zona smještena je uz sjeverozapadni ulaz u Sisak, između velikih stambenih četvrti, riječne luke, robnog i carinskog terminala kao i glavnog gradskog kolodvora. Zona je potpuno opremljena i adresa je nekoliko **važnijih poduzeća proizvodne i prodajne djelatnosti**, a također nudi usluge Hrvatske Pošte (HP) i Centra za vozila Hrvatske (CVH). Ukupna **površina zone je 21,6 ha (37 parcela)**, od čega je raspoloživo 0,2 ha (1 parcela). Komunalna zona opremljena je električnom energijom i visokonaponskom strujom, čija snaga ovisi o zahtjevima investitora, s naponom od 0,4 kV. Infrastrukturna opremljenost uključuje i javnu rasvjetu, pitku vodu i sustav za odvodnju otpadnih voda. Također dostupan je prirodni plin tlaka 0,4 bara. U zoni djeluje **37 poslovnih subjekata**. Djelatnosti koje se obavljaju u zoni su: **proizvodna, poslovna, uslužna i ugostiteljska**.³²

7.1.2. Poslovna zona Tanina – Gorički

Zona Tanina – Gorički je smještena u neposrednoj blizini gradskog središta i važne gradske prometnice. Zonu već godinama prepoznaje **velik broj obrtnika** koji su upravo na ovom mjestu nastavili svoju tradicionalnu djelatnost. **Integracija obrtničke tradicije i prometne povezanosti** čine ovu zonu trajno zanimljivom. Ukupna i zauzeta **površina zone je 5,2 ha (48 parcela)** na kojoj djeluje **18 poslovnih subjekata**.

32 <http://sisak-projekti.hr/poslovne-zone/>; http://sisak.hr/uploads/documents/2014/Strateki_plan_Grada_Siska_2014._-_2016.pdf, preuzeto dana 5.4.2015.

Djelatnosti koje se obavljaju u zoni su: **proizvodna, poslovna, uslužna i ugostiteljska**.³³

7.1.3. Južna industrijska zona

Moderna industrijska zona koja **privlači investitore** zbog iznimno raznolikog spektra djelatnosti koje je moguće obavljati na ovom mjestu, ali i njene odlične prometne povezanosti. Nastala je na području Željezare, a **industrijska proizvodnja, djelatnosti obnove okoliša i iskorištavanja postojećih resursa** samo su neke od pogodnosti za slobodno obavljanje gospodarskih djelatnosti **47 poslovnih subjekata** koji obavljaju **proizvodnu, poslovnu i industrijsku djelatnost na ukupnoj površini zone od 41,1 ha (15 parcela)** sa slobodnom površinom od 32,8 ha (13 parcela).³⁴

7.1.4. JIZ - Novo Pračno

Novo Pračno je **nova industrijska zona** koja je povezana Južnom industrijskom zonom modernom prometnicom izgrađenom za potrebe same zone. Gospodarske pogodnosti čine ju **izvrsnim odredištem za proizvodna ulaganja**. Osim prethodno spomenute djelatnosti u zoni se obavlja **poslovna i industrijska djelatnost**. Ukupna **površina zone je 14,5 ha (16 parcela)**, dok je 12,2 ha (10 parcela) raspoloživo za obavljanje gospodarske djelatnosti.³⁵

7.1.5. Barutana

Područje bivše vojarne okruženo gradskim četvrtima, Južnom industrijskom zonom i važnim cestovnim prometnicama namijenjeno je **razvoju malih i srednjih poduzeća**. Ukupna **površina zone je 13,1 ha (7 parcela)**, dok je raspoloživo još 11,9 ha (5 parcela). U blizini zone (1.500m) se nalazi glavni željeznički kolodvor koji je važan čimbenik za obavljanje **industrijske djelatnosti te prijevoz putnika i teretne robe** u gradu Sisku.³⁶

7.2. Bruto domaći proizvod (BDP)

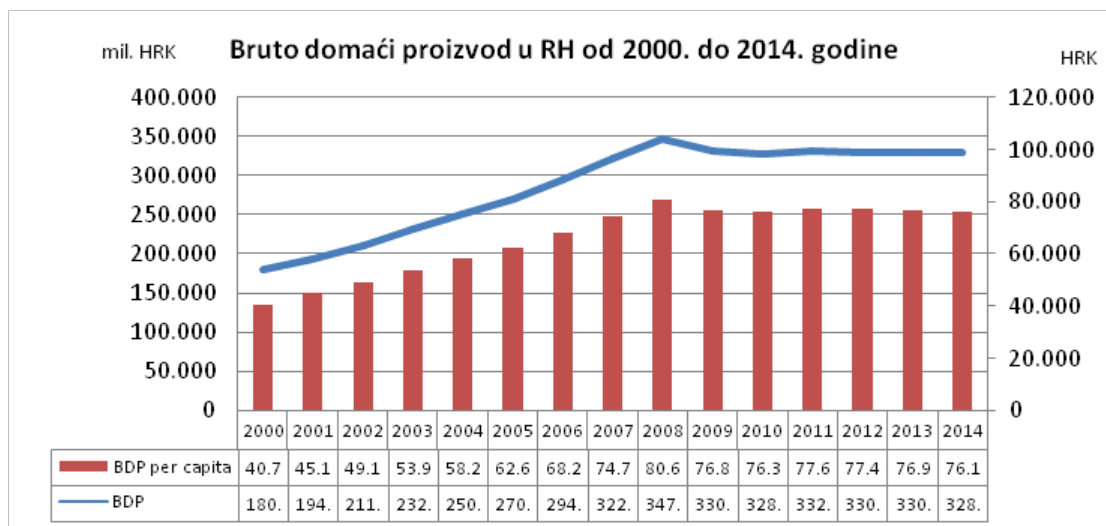
RH (Republika Hrvatska) bilježi kontinuirani porast BDP-a od 2000. godine do 2008. kada doseže najvišu vrijednost u posljednjem desetljeću od 347,685 milijardi kuna, odnosno 80,653 kuna po stanovniku. Strukturni višegodišnji problemi hrvatskog gospodarstva potencirani svjetskom gospodarskom krizom rezultirali su padom BDP-a. BDP kontinuirano pada od 2009. do 2014. godine te posljednje godine iznosi 328,927 milijardi kuna što je u relativnom iznosu za 5,37% manje u odnosu na 2008. godinu. Taj pad BDP-a u 2014. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, usporen je i iznosi 1,0%. BDP po stanovniku u Republici Hrvatskoj u 2014. godini iznosi 76,119 kuna, što je pad za 1,1% u odnosu na 2013. godinu. Spomenuti pad BDP-a smanjio je razinu razvijenosti Hrvatske u odnosu na razdoblje prije globalne krize. Na takav pad BDP-a najveći su utjecaj imala smanjenja svih kategorija potrošnje (osobna potrošnja i investicije) te smanjenje izvoza roba i usluga.

33 Izvor: Ibid

34 Izvor: Ibid

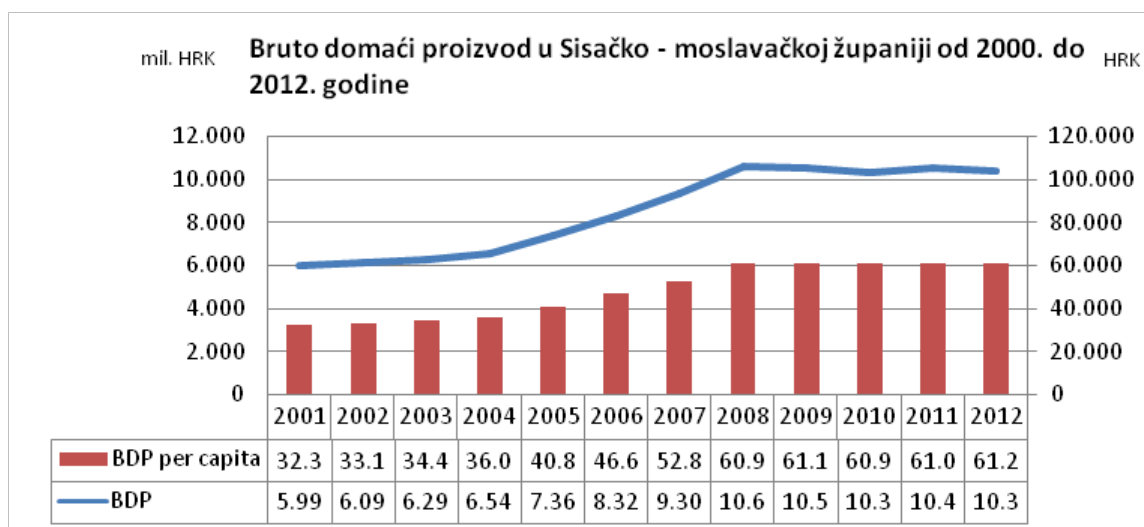
35 Izvor: Ibid

36 Izvor: Ibid

Tablica 21. Bruto domaći proizvod u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2000-2014

BDP u SMŽ (Sisačko – moslavačkoj županiji) prati kretanje BDP-a na nacionalnoj razini te prema posljednjim dostupnim podacima DZS-a u 2012. godini iznosi 10,377 milijardi kuna. Stagnacija s blagim negativnim stopama BDP-a u SMŽ vidljiva je od 2009. godine. BDP po stanovniku u SMŽ u 2012. godini iznosio je 61,250 kuna, što je relativno povećanje za 0,3% u odnosu na godinu ranije. Na osnovu navedenog može se zaključiti da SMŽ sudjeluje s nešto više od 3% u ukupnoj strukturi BDP-a RH.

Tablica 22. Bruto domaći proizvod u Sisačko – moslavačkoj županiji za razdoblje 2000-2012

7.3. BROJ PRAVNIH SUBJEKATA

Grad Sisak u 2013. godini broji 659 poduzetnika od čega su 647 mikro i mala poduzeća, 10 srednja te 2 velika poduzeća. Glavni kriterij određivanja veličine poduzeća je broj zaposlenih. Od ukupnog broja poduzetnika, njih 412 poslovalo je s dobiti, dok ostalih 247 poslovalo je s gubitkom. Šestina poduzetnika odlučilo je ulagati u dugotrajnu imovinu. Prethodno spomenuto prikazano je tablicom 23.

Opis	Mali poduzetnici	Srednji poduzetnici	Veliki poduzetnici	Ukupno svi poduzetnici
Broj poduzetnika	647	10	2	659
Poduzetnici koji su poslovali s dobiti	407	4	1	412
Poduzetnici koji su poslovali s gubitkom	240	6	1	247
Broj izvoznika	57	4	1	62
Broj uvoznika	40	1	1	42
Broj poduzetnika investitora	96	4	2	102
Broj poduzetnika bez investicija	551	6	0	557

Tablica 23. Informacije o pravnim subjektima u gradu Sisku u 2013. godini

7.4. TRŽIŠTE RADA I POSLOVANJE PRAVNIH SUBJEKATA

7.4.1. Zaposlenost

Broj poduzetnika u RH kontinuirano je rastao u razdoblju od 2008. do 2011. godine. U 2011. godini je bilo 98.530 poduzetnika koji su zapošljavali 851,386 djelatnika. U 2012. godini broj poduzetnika se smanjio za 1276, što je rezultiralo padom broja zaposlenih, dok se u 2013. godini povećao za 4,04% u relativnom iznosu. U 2013. godini na području RH poslovalo je 101,191 poduzetnik koji su zapošljavali 830,928 djelatnika. Sistematičan prikaz navedenih podataka dan je u tablici 24.

Opis	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	% promjena 13/12
Poduzetnici koji su poslovali s dobiti	58.333	54.317	55.541	57.244	86.363	61.730	-28.52
Poduzetnici koji su poslovali s gubicima	31.323	37.003	41.217	41.286	40.891	39.461	-3.50
Ukupan broj poduzetnika	89.686	91.320	96.758	98.530	97.254	101.191	4.04
Broj zaposlenih	933.625	889.396	859.808	851.386	829.974	830.928	0.11

Tablica 24. Broj poduzetnika i broj zaposlenih kod poduzetnika u RH (2008-2013)

SMŽ i grad Sisak spadaju u prostorna područja sa skromnim udjelom broja poduzetnika u RH i broja zaposlenih u pravnim osobama. Broj poduzetnika u SMŽ 2013. godine iznosio je 1.737, što je znatno manje u odnosu na prosječan broj (4.819) poduzetnika po županijama u RH. Broj poduzetnika u 2013. godini u gradu Sisku iznosio je 659 koji su zapošljavali 5.391 djelatnika. Iz toga proizlazi da je u jednom poslovnom subjektu zaposleno nešto više od 8 djelatnika te da u gradu Sisku većim dijelom prevladavaju **mikro poduzetnici**. Udio poduzetnika grada Siska u udjelu poduzetnika SMŽ iznosi 38%, dok taj udio u strukturi RH iznosi 0,65 što je prikazano tablicom 25.

Prostorna jedinica	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih	
	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)
Republika Hrvatska	101.191	100,00	830.928	100,00
Sisačko – moslavačka županija	1.737	1,72	16.998	2,05
Grad Sisak	659	0,65	5.391	0,65

Tablica 25. Broj poduzetnika i broj zaposlenih u 2013. godini (RH, SMŽ i grad Sisak)

Glavni izvor radne snage predstavlja radno sposobno muško stanovništvo od 15 do 64 godine i žene od 15 do 59 godina. Od ukupnog broja zaposlenih osoba u 2014. godini žene čine 46,93% ukupnog broja zaposlenih osoba na nacionalnoj razini što u apsolutnom iznosu predstavlja 520.691 osobe. Isti trend prati SMŽ sa 44,85% udjela žensko radno sposobnog stanovništva ili 14.333 osobe.

U SMŽ je 2013. godine bilo 39.842 zaposlenih. Od toga najveći broj otpada na zaposlene u pravnim osobama (83,06%) i iznosi 33.091 zaposlenih, zatim na zaposlene u obrtu (14,03%) što u apsolutnom iznosu predstavlja 5.590 zaposlenih te na ostale 1.161 zaposlenih (2,91%).

		Zaposleni u pravnim osobama	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Zaposleni osiguranici poljoprivrednici	Ukupno zaposleni
Republika Hrvatska	Muškarci	594.686	112.063	16.201	722.950
	Žene	528.199	86.352	10.135	624.686
	Ukupno	1.122.885	198.415	26.336	1.347.636
Sisačko – moslavačka županija	Muškarci	18.471	2.983	686	22.140
	Žene	14.620	2.607	475	17.702
	Ukupno	33.091	5.590	1.161	39.842

Tablica 26. Zaposleni u poslovnim subjektima na dan 31.3.2013. (RH, SMŽ)

Broj zaposlenih u pravnim osobama u SMŽ 2014. godine iznosi 31.958, što ukazuje na relativno smanjenje za 3,42% u odnosu na godinu ranije. Prema NKD-u 2007 evidentno je da se najvažnijom gospodarskom djelatnosti s aspekta broja zaposlenih smatra **prerađivačka industrija** u kojoj je zaposleno **8.463 djelatnika (27%)** 2014. godine.

Djelatnost prema NKD-u 2007	Područje djelatnosti	Republika Hrvatska		Sisačko – moslavačka županija	
		Žene	Ukupno	Žene	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	A	6.092	23.173	224	930
Rudarstvo i vađenje	B	655	5.388	17	211
Prerađivačka industrija	C	69.773	197.989	2.540	8.463
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	D	3.113	14.756	99	655
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	E	4.052	20.949	198	958
Građevinarstvo	F	8.183	72.710	137	1.563
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	G	94.132	176.665	2.158	3.394
Prijevoz i skladištenje	H	14.049	57.981	253	1.504
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i	I	24.776	46.514	243	460
Informacije i komunikacije	J	12.713	33.687	58	215
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	K	24.635	35.796	457	565
Poslovanje nekretninama	L	3.534	7.390	57	142
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	M	25.466	53.493	250	678
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	N	14.729	35.869	231	468
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	O	46.904	102.723	1.636	4.517
Obrazovanje	P	85.031	110.343	2.663	3.361
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Q	65.074	82.684	2.321	3.038
Umjetnost, zabava i rekreacija	R	10.997	19.178	267	357
Ostale uslužne djelatnosti	S	6.783	12.173	219	407
UKUPNO ZAPOSLENI		520.691	1.109.461	14.333	31.958

Tablica 22. Zaposleni u pravnim osobama prema spolu i NKD-u 2007 na dan 31. 3. 2014. u RH i SMŽ

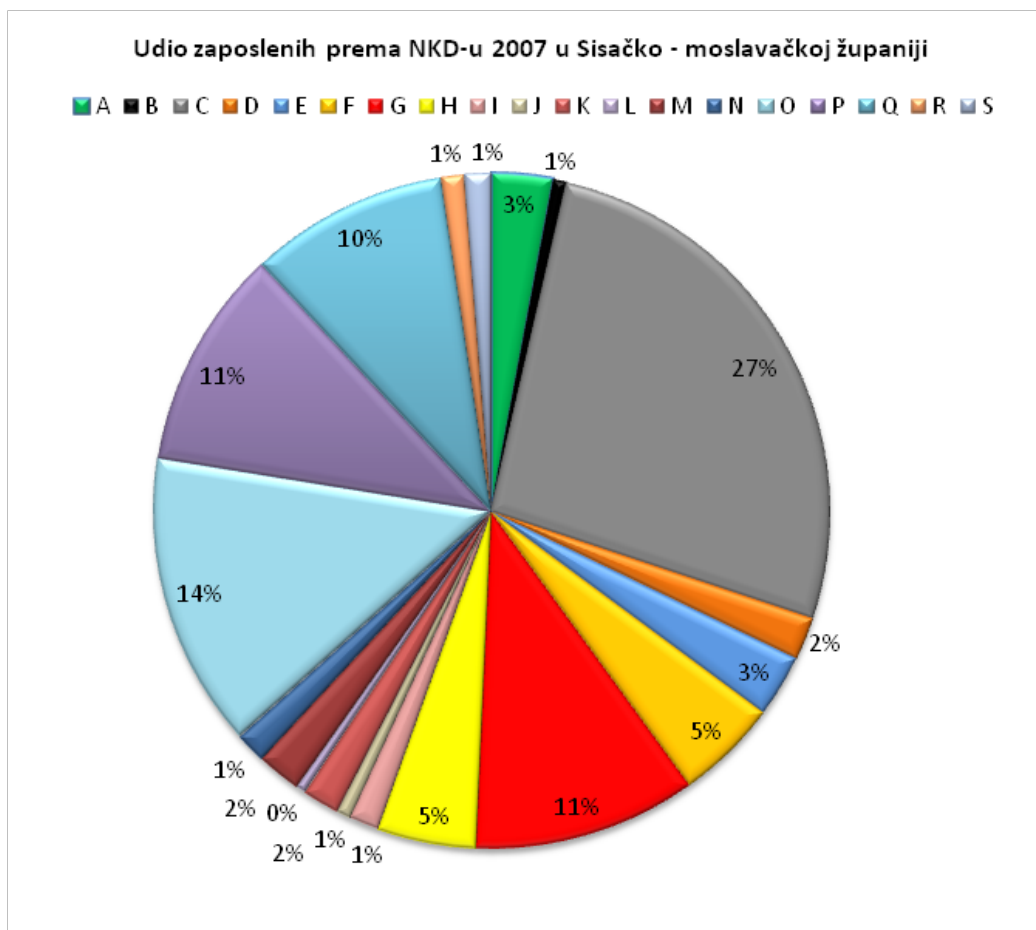
Područja djelatnosti s najvećim udjelom zaposlenih u ukupnoj zaposlenosti lokalnog područja gledaju se kao djelatnosti koje najviše utječu na prosperitet nekog područja. U gradu Sisku sljedeće djelatnosti čine **51% zaposlenih** u ukupnom gospodarstvu grada:

- (A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (3%),
- **(C) Prerađivačka industrija (27%),**
- (F) Građevinarstvo (5%),
- **(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (11%),**
- (H) Prijevoz i skladištenje (5%).

Javni sektor ili sektor kojem je većina zaposlenih korisnik državnog ili lokalnog proračuna čine najmanje **35% gospodarstva**, a to su:

- **(O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (14%),**
- **(P) Obrazovanje (11%),**
- (Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (10%).

Prethodno spomenuto prikazano je grafikonom 1.1.

Grafikon 10. Udio zaposlenih prema NKD-u 2007 u SMŽ na dan 31.3.2014. godine

7.4.2. Nezaposlenost

Od 2004. do 2015. broj nezaposlenih osoba u RH veći je za 6,33%, odnosno za 19,6 tisuća. S time je stopa registrirane nezaposlenosti povećana sa 14,1 na 16,2%. Najveći broj nezaposlenih osoba registriran je 2013. godine.

SMŽ kroz promatrano razdoblje (2004-2015) povećava broj nezaposlenih osoba po relativnoj stopi od 6,44%. Propadanje velikih poduzeća u razdoblju od 2009. do 2013. godine rezultiralo je brojnim otpuštanjem radnika, što je u konačnici utjecalo na povećanje nezaposlenih osoba. Posljednje godine trend povećanja broja nezaposlenih se prekida te u 2015. godini u SMŽ iznosi 20.005, što je u relativnom iznosu manje za 1,2% u odnosu na godinu ranije.

Vidljivo je pozitivno kretanje nezaposlenih osoba u gradu Sisku kroz promatrano razdoblje (2004-2015). Broj nezaposlenih osoba u 2015. godini se smanjio u relativnom iznosu za 3,4% u odnosu na godinu ranije. Najveći rast nezaposlenih osoba u gradu Sisku zabilježen je u razdoblju od 2009. do 2013. godine po prosječnoj stopi od 38%.

Godina/Prostorna jedinica	Republika Hrvatska	Sisačko – moslavačka županija	Grad Sisak
2004.	309.875	18.794	5.416
2005.	308.739	18.644	5.161
2006.	291.616	17.718	4.762
2007.	264.446	16.128	4.279
2008.	236.741	15.392	3.945
2009.	263.174	16.863	4.267
2010.	302.425	18.454	4.649
2011.	305.333	18.031	4.592
2012.	324.323	19.739	5.342
2013.	345.112	20.444	5.432
2014.	328.187	20.248	5.384
2015.	329.491	20.005	5.202

Tablica 28. Broj nezaposlenih osoba u razdoblju 2004-2015 (RH, SMŽ, grad Sisak)

Nezaposlenost po dobnim skupinama ukazuje na visoku stopu nezaposlenosti mladih osoba u dobnj skupini od 20-29 godina te starijih osoba u dobnj skupini od 50-59 godina. RH svrstava se među zemlje u Europi s najvećim brojem nezaposlenosti mladih osoba. U 2015. godini od ukupnog broja nezaposlenih bez posla je bilo više od 30% mladih osoba, što ukazuje da skoro svaka treća nezaposlena osoba je mlađa od 29 godina.

Tendenciju na nacionalnoj razini nezaposlenosti mladih prate SMŽ i grad Sisak, ali isti ukazuju na **smanjenje ukupnog broja nezaposlenih osoba** u 2015. godini u odnosu na prethodnu 2014. godinu. Ukupni broj nezaposlenih u RH 2015. godine iznosi 329.491 osoba što je u relativnom obliku za 0,40% više u odnosu na 2014. godinu. **SMŽ smanjuje broj nezaposlenih** u tekućoj (2015) u odnosu na prethodnu (2014) godinu za 1,20%, dok **grad Sisak broj nezaposlenih smanjuje** u relativnom obliku za 3,38% te u 2015. godini broji 5.202 nezaposlene osobe, što ukazuje na **pozitivan trend kretanja broja nezaposlenih u gradu Sisku i SMŽ** .

Dob	Republika Hrvatska		Sisačko – moslavačka županija		Grad Sisak	
	2014.	2015.	2014.	2015.	2014.	2015.
15-19	16.683	15.633	1.090	1.045	281	244
20-24	42.593	42.981	2.559	2.472	743	697
25-29	43.207	42.557	2.262	2.130	630	561
30-34	36.513	36.605	2.101	2.018	574	552
35-39	33.440	33.985	1.983	1.917	513	500
40-44	31.106	31.639	1.989	1.956	503	486
45-49	33.900	34.349	2.317	2.290	592	591
50-54	36.380	36.692	2.360	2.377	620	630
55-59	39.303	39.294	2.547	2.676	675	659
60 i više	15.061	15.758	1.042	1.125	256	285
Ukupno	328.187	329.491	20.248	20.005	5.384	5.202

Tablica 29. Registrirana nezaposlenost po dobnim skupinama u 2014. i 2015. godini (RH, SMŽ, grad Sisak)

7.4.3. Financijsko stanje

Ukupna imovina 659 poduzetnika na dan 31.12.2013. godine u gradu Sisku u apsolutnom iznosu predstavlja nešto više od 2,5 milijardi kuna što predstavlja povećanje u relativnom iznosu za 5,95% u odnosu na godinu ranije. Rezultat prethodno spomenutog povećanja proizlazi iz **povećanja dugotrajne imovine poduzetnika** koja u 2013. godini iznosi 1,5 milijardi kuna što u odnosu na prethodnu (2012) godinu predstavlja povećanje po stopi od 7,63%. Kratkotrajna imovina poduzetnika slijedi trend povećanja te 2013. godine iznosi 966,8 milijuna kuna što je u relativnom obliku za 6,27% više u odnosu na godinu ranije.

Na strani **izvora imovine** evidentne su promjene koje nominalno prate rast vrijednosti imovine. Struktura izvora financiranja sugerira na **visok stupanj stabilnosti kapitala** , obzirom na **učešće vlastitog kapitala (33,22%) u ukupnoj strukturi pasive u 2013. godini** . Eksterni izvori financiranja podrazumijevaju dugoročne obveze Društva te kratkoročne obveze, kao stavke s najvećim učešćem u istoj. Potonje se odnosi na najvećim dijelom na kratkoročne obveze u iznosu od 1,04 milijardi kuna s učešćem od 41,11% ukupnih izvora financiranja, a koje su se u 2013. godini u odnosu na kraj prethodne (2012) godine povećale za 2,40%. Dugoročne obveze poduzetnika ukazuju na dodatna dugoročna zaduženja u 2013. godini, jer u apsolutnom obliku iznose 538,4 milijuna kuna što je za 14,7 milijuna kuna (35,72%) više u odnosu na 2012. godinu.

Bilanca poduzetnika u gradu Sisku	2012.	2013.	(%) Promjena 13/12
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	134	304	126.87
Dugotrajna imovina	1,452,657	1,563,467	7.63
Kratkotrajna imovina	909,817	966,822	6.27
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	32,360	6,866	-78.78
AKTIVA	2,394,968	2,537,459	5.95
Kapital i rezerve	877,730	842,956	-3.96
Rezerviranja	900	15,407	1611.89
Dugoročne obveze	396,730	538,448	35.72
Kratkoročne obveze	1,018,793	1,043,266	2.40
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	100,815	97,382	-3.41
PASIVA	2,394,968	2,537,459	5.95

Tablica 30. Financijsko stanje poduzetnika u gradu Sisku za 2012. i 2013. poslovnu godinu (iznosi u tisućama kuna)

7.4.4. Financijsko poslovanje

Poduzetnici Republike Hrvatske u 2013. godini ostvarili su ukupan prihod od 612,4 milijardi kuna. Grad Zagreb prednjači gdje su poduzetnici ostvarili nešto više od 50% ukupnih prihoda, a tome najviše pridonose državna javna i druga velika poduzeća koja svoju aktivnost obavljaju u područjima drugih županija ali sjedišta su im u gradu Zagrebu. Od ukupnog broja poduzetnika u RH 2013. godine njih 61.730 ostvarilo je **30,4 milijardi kuna dobiti**, dok njih 39.461 ostvarilo je gubitak nakon oporezivanja u apsolutnom iznosu od 26,8 milijardi kuna što je u konačnici rezultiralo **pozitivnim neto financijskim rezultatom** na nacionalnoj razini u apsolutnom obliku od 3,5 milijardi kuna.

Poduzetnici SMŽ sudjelovali su u ostvarenim ukupnim prihodima na nacionalnoj razini s udjelom u relativnom iznosu od 1,44%. Njih 1.737 u 2013. godini **ostvaruju nešto više od 8,8 milijardi kuna ukupnog prihoda**. Od ukupnog broja poduzetnika u županiji njih 1.078 (62,1%) poslovalo je s dobiti, dok ostalih 659 (37,9%) ostvaruju gubitak što u konačnici rezultira negativnim financijskim rezultatom (-301 milijun kuna) u SMŽ.

U gradu Sisku 2013. godine poslovalo je 659 poduzetnika koji su ostvarili ukupan prihod u apsolutnom iznosu nešto manje od **2,1 milijardi kuna (rang 31)**. Iz toga proizlazi da je gotovo **svaki poduzetnik u gradu Sisku ostvario u 2013. godini 3,2 milijuna kuna ukupnih prihoda**. Poduzetnici ostvaruju negativna financijski rezultat (-62,3 milijuna kuna) što rangira grad Sisak na 538 mjesto u RH.

Prostorna jedinica	Broj poduzetnika	Ukupan prihod	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja	Neto financijski rezultat
Republika Hrvatska	101.191	612.441.000	30.392.000	26.862.000	3.529.000
Sisačko – moslavačka županija	1.737	8.824.000	277.000	578.000	-301.000
Grad Sisak	659	2.092.539	57.368	120.058	-62.690

Tablica 31. Broj poduzetnika, dobit/gubitak razdoblja i neto financijski rezultat poduzetnika u 2013. godini u RH, Sisačko – moslavačkoj županiji i gradu Sisku (iznosi u tisućama kuna)

7.4.5. Investicije

Poduzetnici su u 2013. godini **uložili 37,5 milijardi kuna u dugotrajnu imovinu**, odnosno 14% više nego prethodne godinu ranije. Najviše su investirali poduzetnici grada Zagreba koji su ostvarili nešto više od 55% ukupnih investicija poduzetnika u Republici Hrvatskoj. SMŽ je 2013. godine imala 298 (1,5%) poduzetnika investitora koji su sudjelovali sa 384 milijuna kuna (1,5%) u ukupnim investicijama na nacionalnoj razini, dok grad Sisak je imao 102 poduzetnika investitora koji su investirali 163 milijuna kuna u dugotrajnu imovinu koji čine 35% investitora poduzetnika u SMŽ. Potrebno je napomenuti da ne ulažu svi poduzetnici u dugotrajnu imovinu, već u prosjeku jedna petina **poduzetnika su investitori u RH** odnosno njih 19,72% (19.956) investira u dugotrajnu imovinu.

Prostorna jedinica	Poduzetnici investitori		Investicije	
	Broj poduzetnika investitora	Udjel u broju investitora u %	Investicije u milijunima kuna	Udjel u ukupnim investicijama RH
Republika Hrvatska	19.956	100,0	37.490	100,0
Sisačko – moslavačka županija	298	1,5	384	1,0
Grad Sisak	102	0,5	163	0,4

Tablica 32. Investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu u 2013. godini u RH i SMŽ

Od ukupnog broja poduzetnika u gradu Sisku 2013. godine šestina njih (102) se odlučilo investirati u dugotrajnu imovinu sa 163 milijuna kuna što je u relativnom iznosu 310,86% više u odnosu na prethodnu godinu ranije (39,6 milijuna kuna). **Najviše se investiralo u prerađivačkoj industriji** sa 147,8 milijuna kuna u kojem je sudjelovalo 23 investitora koji su prosječno investirali 6,4 milijuna kuna. Najveći broj poduzetnika investitora (25) ulagalo je u trgovinu na veliko i malo u ukupnom iznosu od 4,9 milijuna kuna što je prikazano tablicom 33.

Djelatnost prema NKD-u 2007	Područje djelatnosti	Broj poduzetnika		Investicije u novu dugotrajnu imovinu	
		Investitori	Ukupno	2012.	2013.
Prerađivačka industrija	C	23	92	20,412	147,817
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	G	25	200	5,987	4,890
Ostale djelatnosti	A-B; D-F; H-S	54	367	13,259	10,233
Ukupno	A-S	102	659	39,658	162,940

Tablica 33. Investicije poduzetnika po područjima djelatnosti u 2013. godini u gradu Sisku (iznosi u tisućama kuna)

7.4.6. Robna razmjena s inozemstvom

Današnja situacija ukazuje na teško razdoblje s kojima se suočava izvoz grada Siska, jer **izvoz pada** te 2013. godine iznosi nešto manje od 291 milijuna kuna što je u usporedbi s godinom ranije manje za 3,6% ili za gotovo 11 milijuna kuna. Nasuprot tome u 2013. godini uvoz u apsolutnom obliku u gradu Sisku iznosi 106,9 milijuna kuna, odnosno 45% više u odnosu godinu ranije. Bez obzira na povećanje uvoza u odnosu na smanjenje izvoza navedeno je rezultiralo je **trgovačkim suficitom u 2013. godini od 184 milijuna kuna**, što je u relativnom iznosu manje za 19,3% u odnosu na godinu ranije. Najveći broj izvoznika (23) broji prerađivačka industrija koja ostvaruju 149,8 milijuna kuna trgovačkog suficita koji povećava bruto domaći proizvod. Prerađivačka industrija zauzima 81,42% udjela u ukupnom iznosu trgovinskog salda u 2013. godini te se smatra primarnom djelatnosti u gradu Sisku.

Djelatnost prema NKD-u 2007.	Područje djelatnosti	Broj poduzetnika			Izvoz	Uvoz	Trgovinski saldo
		Ukupno	Izvoznici	Uvoznici			
Prerađivačka industrija	C	92	22	14	225,251	75,437	149,814
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	G	200	23	18	24,896	28,296	-3,400
Ostale djelatnosti	A-B; D-F; H-S	367	54	367	40,807	3,216	37,591
Ukupno	A-S	659	62	42	290,954	106,949	184,005

Tablica 34. Izvoz/uvoz poduzetnika po područjima djelatnosti u 2013. godini u gradu Sisku (iznosi u tisućama kuna)

7.4.7. Plaće

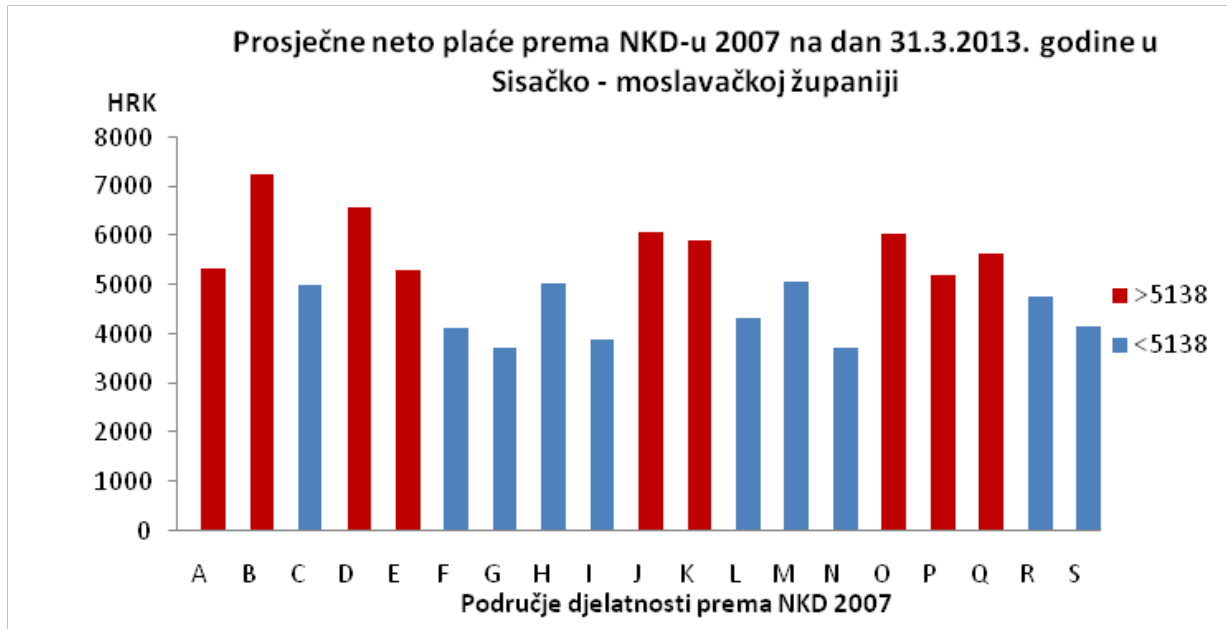
Prosječna neto plaća u SMŽ iznosi 5.138 kuna u 2013. godini. Plaće su kontinuirano i stabilno rasle te su u odnosu na 2009. godinu porasle za 3,65%. Najviše isplaćene plaće su u rudarstvu i vađenju, čak 40,79% više od prosječne županijske plaće.

Djelatnost prema NKD-u 2007.	Područje djelatnosti	Sisačko – moslavačka županija		Grad Sisak	
		Zaposleni	Neto plaća (hrk)	Zaposleni	Neto plaća (hrk)
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	A	870	5.323	24	3.147
Rudarstvo i vađenje	B	202	7.234	2	1.983
Prerađivačka industrija	C	8.426	5.018	2,033	3.312
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	D	679	6.578	63	4.676
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	E	930	5.315	340	5.625
Građevinarstvo	F	2.035	4.148	1,064	3.897
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	G	3.197	3.738	746	3.643
Prijevoz i skladištenje	H	1.424	5.026	280	4.235
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i	I	313	3.895	119	2.433
Informacije i komunikacije	J	204	6.071	49	3.569
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	K	532	5.920	5	3.442
Poslovanje nekretninama	L	98	4.348	57	5.011
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	M	576	5.066	289	4.115
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	N	662	3.738	113	4.568
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	O	4.458	6.038	-	-
Obrazovanje	P	3.324	5.184	15	1.948
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Q	3.11	5.627	99	3.693
Umjetnost, zabava i rekreacija	R	387	4.789	5	5.752
Ostale uslužne djelatnosti	S	355	4.171	88	4.143
UKUPNO ZAPOSLENI		31.776	5.138	5.391	3.771

Tablica 35. Zaposleni u pravnim osobama i prosječne neto plaće prema NKD-u 2007 na dan 31. 3. 2013. u SMŽ i gradu Sisku

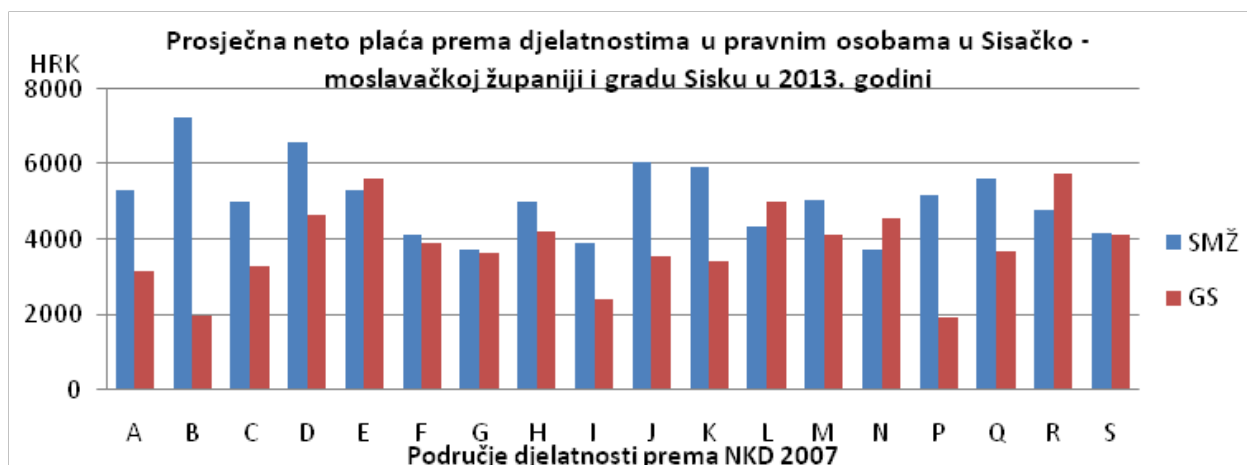
Djelatnosti sa najvišim plaćama u SMŽ, odnosno djelatnosti koje su plaćene više od županijskog prosjeka (5.138 hrk) u 2013. godini prema NKD-u 2007 su:

- (A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (5.323 hrk)
- (B) Rudarstvo i vađenje (7.234 hrk)
- (D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (6.578 hrk)
- (E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (5.315 hrk)
- (J) Informacije i komunikacije (6.071 hrk)
- (K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (5.920 hrk)
- (O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (6.038 hrk)
- (P) Obrazovanje (5.184 hrk)
- (Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (5.627 hrk)

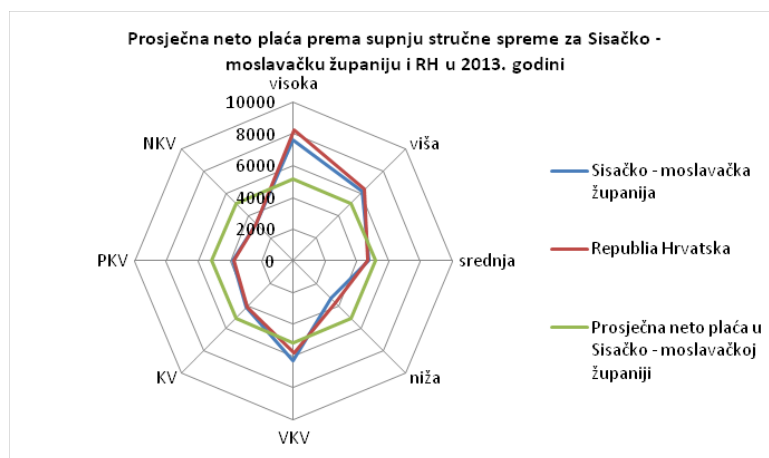
Grafikon: Prosječne neto plaće prema NKD-u 2007 na dan 31.3.2013. godine u SMŽ

Ako se usporede prosječne neto plaće grada Siska sa SMŽ uočava se velika neujednačenost. **Prosječna neto plaća kod pravnih osoba u gradu Sisku iznosi 3.771 kuna, što je za 26,6% manje u odnosu na prosječne neto plaće u SMŽ.** Kada se sagleda prerađivačka industrija koja se smatra primarnom djelatnosti SMŽ i Grada, vidljivo je da u Gradu prosječna neto plaća u relativnom obliku iznosi 34% manje u odnosu na prosjek SMŽ.

Grafikon: Prosječna neto plaća prema djelatnostima u pravnim osobama u SMŽ i gradu Sisku (2013.)

Prema podacima DZS-a iz 2013. godine prosječna neto plaća prema stupnju stručne spreme u SMŽ slijedi trend prosječne neto plaće prema stupnju stručne spreme u RH. **Najlošije su plaćeni nekvalificirani radnici (NKV) i radnici niže stručne spreme** koji za svoj rad dobe 35% nižu plaću u odnosu na prosjek neto plaće u županiji. **Najbolje su plaćeni radnici visoke stručne spreme (VSS)** koji imaju 48% višu plaću od prosječne plaće Sisačko – moslavačke županije. Podaci pokazuju kako stupanj obrazovanja znatno utječe na visinu plaće u RH i SMŽ.

Grafikon: Prosječna neto plaća prema stupnju stručne spreme za SMŽ i RH u 2013. godini

7.4.8. AKTIVNOSTI GRADA SISKA U SVRHU UNAPRJEĐENJA GOSPODARSTVA

Grad Sisak iz godine u godinu poduzima aktivnosti kojima nastoji unaprijediti cjelokupno stanje u gospodarstvu. Kroz redovni rad i nadležnosti Upravnog odjela za gospodarstvo i komunalni sustav Grada Siska provode se sljedeće mjere:

- analitičko-plansko, organizacijsko-koordinacijsko, informatičko-dokumentacijsko praćenje podataka o stanju gospodarstva,
- izrađuju se i prati provedba dokumenata poboljšanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije,
- dodjeljuju se potpore malom i srednjem poduzetništvu, obrtima u sektoru turizma, ugostiteljstva, trgovine i poljoprivrede,
- prati se stanje i poduzimaju aktivnosti na ostvarivanju uvjeta za razvoj strateških industrijskih grana i investicijskih ulaganja od značaja za Grad Sisak,
- pripremaju se i predstavljaju projekti od interesa za Grad potencijalnim domaćim i inozemnim ulagačima, financijerima i donatorima, u svrhu otvaranja novih radnih mjesta i jačanja trgovinske razmjene postojećih gospodarskih subjekata;
- temeljem praćenja gospodarske situacije i potreba građana i poduzetnika, planski se gospodari poslovnim prostorima u vlasništvu Grada s ciljem poticanja gospodarstva te uređivanja uvjeta poslovanja gospodarskih subjekata;
- poduzimanja se mjere i aktivnosti na zaštiti prirodnih resursa (poljoprivrednog zemljišta, šuma i šumskog zemljišta).

Grad Sisak u okviru svojih nadležnosti utvrđenih pozitivnom zakonskom regulativom planski i racionalno gospodari prostorom: donosi odluke o formiranju poduzetničkih zona ovisno o potrebi i iskazanom interesu, izrađuje i pravovremeno donosi provedbene dokumente prostornog uređenja (UPU, DPU), rješava imovinsko-pravne poslove, naručuje izradu projektne dokumentacije, što prethodi komunalnom i infrastrukturnom opremanju poduzetničkih zona. Grad Sisak uključuje se u godišnji Operativni plan poticanja malog gospodarstva, turizma i energetske učinkovitosti u Sisačko-moslavačkoj županiji, kojim se već više godina provode razne mjere i potiču projekti u cilju stvaranja povoljne poduzetničke klime. U 2015. godini osigurana su sredstva za: poduzetničke kredite za poticanje proizvodnje i novozapošljavanja, davanje garancijske potpore za razvojne projekte, održavanje rada Razvojne agencije SI-MO-RA te gradske razvojne agencije Sisak projekti d.o.o., sufinanciranje sudjelovanja gospodarstvenika na gospodarskim sajmovima, poticanje uvođenja normi i sustava upravljanja kvalitetom, poticanje inovativnosti u poduzetništvu, bespovratne potpore tradicijskim i umjetničkim obrtima, mikro poduzećima, turističkim projektima, turističkim agencijama, poticanje korištenja OIE, ugradnje sustava gospodarenja energijom, ulaganja u regulacije vodotoka.³⁷

	Izvršenje 2012.	Izvršenje 2013.	Izvršenje 2014.	Plan 2015.
Prihodi poslovanja	188,255,083.36	177,606,846.97	179,639,475.63	179,907,537.00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4,563,020.93	1,764,993.18	1,854,957.19	2,769,320.00
Rashodi poslovanja	178,834,594.35	167,235,289.81	157,561,203.72	156,102,343.00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10,176,288.26	22,040,244.22	20,213,084.54	18,301,414.00
RAZLIKA - MANJAK	3,807,221.68	-9,903,693.88	3,720,144.56	8,273,100.00
Primici od financijske imovine i zaduživanja	144,000.00	11,804,530.00	4,400,000.00	2,118,600.00
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	9,369,839.47	8,507,583.38	6,653,765.37	5,621,700.00
NETO ZADUŽIVANJE/FINANCIRANJE	-9,225,839.47	3,296,946.62	-2,253,765.37	-3,503,100.00
Vlastiti izvori	2,951,533.02	-1,807,896.20	-8,677,265.03	-4,770,000.00
SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	-2,467,084.77	-8,414,643.46	-7,210,885.84	0.00

Tablica 36. Račun prihoda i rashoda Grada Siska³⁸

³⁷ izvor: www.smz.hr

³⁸ Izvor: službeni podaci Grada Siska – izvršenje proračuna

U Proračunu Grada Siska za 2015. godinu rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine planirani su u ukupnom iznosu od 174.403.757,00 kuna i izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 5.621.700,00 kuna.

Proračunski korisnici Grada Siska u 2015. su:

- Dječji vrtić Sisak Stari,
- Dječji vrtić Sisak Novi,
- Narodna knjižnica i čitaonica,
- Gradski muzej Sisak,
- Dom kulture Kristalna kocka vedrine,
- Gradska galerija Striegl,
- OŠ Braća Bobetko,
- OŠ Braća Ribar,
- OŠ Budaševo-Topolovac-Gučće,
- OŠ 22. lipnja,
- OŠ Galdovo,
- OŠ Ivana Kukuljevića,
- OŠ Komarevo,
- OŠ Sela,
- OŠ Viktorovac i JVP Grada Siska

7.5. TURIZAM

Turistički sektor u gradu Sisku je još uvijek nedovoljno razvijen i ne koristi sve mogućnosti koje se pružaju na tom području. Osobito je zamjetan **nedostatak smještajnih kapaciteta** što rezultira malim brojem dolazaka i noćenja u odnosu na SMŽ, što je prikazano tablicom 36. Posljednjih godina se sve više pažnje posvećuje sektoru turizma, a najviše tome pridonosi područje Lonjskog polja, Stari grad, arheološki park „Siscia“ i rijeka Kupa u središtu grada Siska.

Područna jedinica	Dolasci			Noćenja		
	Domaćih turista	Stranih turista	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista	Ukupno
Republika Hrvatska	1.505.455	11.622.961	13.128.416	5.139.627	59.688.187	64.829.814
Sisačko – moslavačka županija	15.692	11.824	27.516	51.945	24.287	76.232
Grad Sisak	4.393	2.767	7.160	11.874	9.663	21.537

Tablica 36. Dolasci i noćenja turista u 2014. godini (RH, SMŽ, GS)

Kada se usporedi 2014. godina u odnosu na 2013. u Republici Hrvatskoj vidljiv je porast broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Broj dolazaka se povećao u relativnom obliku za 5,52% što u apsolutnom obliku predstavlja povećanje za 686.940 dolazaka te iznosi 13.128.416 dolazaka. Ukupan broj dolazaka utjecao je na broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj te u 2014. godini u apsolutnom obliku iznosi 66.483.948 što je u relativnom obliku povećanje za 2,55% u odnosu na prethodnu (2013) godinu. Stoga se može zaključiti da je u prosjeku svaki turist u Republici Hrvatskoj u 2014. godini proveo pet (5) noćenja.

Sisačko – moslavačka županija u 2014. godini bilježi porast broja dolazaka turista za 1,07% u relativnom obliku te smanjenje broja noćenja za 9,78%. Broj dolazaka u 2014. godini domaćih i stranih turista u županiji ostao je na približno istoj razini u odnosu na 2013. godinu. Uzrok prethodno spomenutog ukupnog povećanja dolazaka je povećanje dolazaka do-

maćih turista za 634 (4,21%). Ukupno povećanje broja turista nije pozitivno utjecalo na broj noćenja u županiji, jer se broj noćenja u 2014. godini smanjio po stopi od 9,78%. Bez obzira na relativno smanjenje noćenja u županiji, turisti i dalje borave u županiji oko tri (3) dana.

U gradu Sisku vidljivo je povećanje broja dolazaka domaćih turista koji su rezultirali povećanje ukupnih dolazaka turista u 2014. godini. U relativnom obliku broj domaćih turista se povećao za 24,13%, dok smanjenje stranih turista po stopi od 7,58% u konačnici rezultira povećanje ukupnog broja dolazaka stranih i domaćih turista u grad Sisak u relativnom obliku za 9,60% što u apsolutnom obliku iznosi 7.160. Broj noćenja se smanjio po stopi od 20,25%, a tome je najviše pridonijelo smanjenje noćenja stranih turista u gradu Sisku čak za 40%. Domaći i strani turisti u gradu Sisku borave relativno kratko, odnosno u prosjeku tri (3) noćenja.

Godina	Opis	Turisti	Republika Hrvatska	Sisačko – moslavačka županija	Grad Siska
2013.	Dolasci	Domaći	1.486.308	15.058	3.539
		Strani	10.955.168	12.166	2.994
		Ukupno	12.441.476	27.224	6.533
	Noćenja	Domaći	5.139.627	54.584	11.023
		Strani	59.688.187	29.914	15.984
		Ukupno	64.829.814	84.498	27.007
2014.	Dolasci	Domaći	1.505.455	15.692	4.393
		Strani	11.622.961	11.824	2.767
		Ukupno	13.128.416	27.516	7.160
	Noćenja	Domaći	5.160.376	51.945	11.874
		Strani	61.323.572	24.287	9.663
		Ukupno	66.483.948	76.232	21.537
Promjena 14/13 (%)	Dolasci	Domaći	1.29	4.21	24.13
		Strani	6.10	-2.81	-7.58
		Ukupno	5.52	1.07	9.60
	Noćenja	Domaći	0.40	-4.83	7.72
		Strani	2.74	-18.81	-39.55
		Ukupno	2.55	-9.78	-20.25

Tablica 37. Usporedba dolazaka i noćenja turista u 2013. i 2014. godini (RH, SMŽ, GS)

Razvoj turizma na području Grada Siska obrađen je u Strategiji razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014.-2020. (izvor: www.smz.hr/).

Unatoč ratnim razaranjima, turizam se razvio kao jedna od glavnih gospodarskih grana u RH. Prema pokazateljima o postojećem stanju u sektoru turizma na području Grada Siska, turizam je tek u povojima, ali sigurno ima velike potencijale zbog neposredne blizine prirodnih bogatstava, kulturno-povijesne baštine i relativno male gustoće naseljenosti prostora izvan urbanih središta.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH, Postelje, dolasci i noćenja turista po županijama, gradovima i općinama u 2013. u Sisku je bilo registrirano 242 stalnih i 5 pomoćnih postelja, evidentirano je ukupno 6.533 dolazaka, od toga 3.539 domaćih turista i 2.994 stranih turista. Od ukupno ostvarenih 27.007 noćenja, na domaće goste otpada 11.023 noćenja i na strane 15.984 noćenja. U odnosu na podatke za 2012.godinu, smanjen je broj postelja, za 12,4%, ali je zato broj evidentiranih dolazaka povećan za 7%. Uz gotovo isti broj domaćih gostiju, broj stranaca porastao je za 16%. Broj noćenja porastao je za 16,2%. Pao je broj noćenja domaćih gostiju za 10% dok je broj noćenja stranaca porastao za 46% sa 10.951 na 15.984 evidentirana noćenja.

Slika 8. Hotel Panonija³⁹

U centru Siska nalazi se hotel Panonija, temeljito renoviran 2007.godine. Hotel Panonija trenutno raspolaže sa 47 smještajnih jedinica, od čega 45 soba i 2 hotelska apartmana, odnosno 80 kreveta. Na području Grada Siska nudi se smještaj u hotelu, 1 lovačkoj kući, 3 objekta privatnog smještaja u sobama i 1 apartmanskoj kući. Ruralnim turizmom bave se i dvije udruge. Prema analizama provedenim na temelju anketiranja u 2012. godini, najveći broj posjetitelja Sisačko-moslavačke županije za svoj dolazak bio je motiviran liječenjem, wellness-om i rekreacijom u lječilištu Topusko. Drugo mjesto zauzele su posjete Parku prirode Lonjsko polje (boravak u prirodi, rekreacija, kulturna baština), slijedi gastronomija (autohtona kuhinja i vinske ceste) te lovni turizam. (Izvor: ankete za izradu Studije razvoja turizma SMŽ za razdoblje 2014.-2020.)

Najznačajnije prepoznate atrakcije područja Grada Siska odnosno atrakcije koje se nalaze na relativno maloj udaljenosti od Siska, a predstavljaju potencijal i različitost turističke ponude, su:

- Park prirode Lonjsko polje,
- bogata povijest grada Siska i Vojne krajine,
- sakralna arhitektura,
- tradicionalna drvena gradnja u Parku prirode Lonjsko polje,
- bogata lovna i ribolovna područja,
- vrhunska i prepoznatljiva lokalna gastronomska i vinska ponuda
- Industrijska baština
- cikloturizam

Prednost Grada Siska je blizina cestovnih i željezničkih prometnih pravaca, zračne luke Pleso, plovnost rijeka Kupe i Save, dobra ekološka očuvanost ruralnog prostora, postojanje obrazovnih ustanova koje mogu obrazovati potrebne kadrove za rad u sektoru turizma, tradicija u poljoprivredi, poduzetništvu i obrtništvu i autentičnost lokalne nematerijalne kulturne baštine i gastronomije.

³⁹ Izvor: www.hotelpanonija.hr/

Cijelo područje Županije karakteriziraju vrlo raznoliki i atraktivni prirodni krajobrazi, a park prirode Lonjsko polje je značajna turistička atrakcija u Županiji. Veliki dio parka prirode Lonjsko polje nalazi se u sklopu administrativnog područja grada Siska. Jedinstvenost Parka prirode je u bogatstvu biljnog i životinjskog svijeta, graditeljskoj baštini, te tradicionalnom poljodjelstvu i stočarstvu. Proteže se na 506 km² pretežno močvarnog područja kojeg čine tri polja: Lonjsko, Mokro i Poganovo. Cijelo područje Parka izuzetno je bogato florom i faunom. Bogatstvo flore i faune odličan je preduvjet za posjet ekološki osviještenih turista radi uživanja u prirodi i pratećim kulturnim vrijednostima, a uglavnom se radi ili o individualnim posjetiteljima ili manjim grupama. Velika biološka vrijednost ovog područja razlog je zbog kojeg je ovo područje uključeno i u ekološku mrežu NATURA 2000.

Vrijednost bogate i očuvane višestoljetne kulturne baštine Sisačko-moslavačke županije vidljiva je u tradicijskoj graditeljskoj baštini, a posebno izvornoj očuvanosti tradicionalnih kuća i sela unutar administrativnog područja grada Siska kao što su Suvoj i Lonja ali i sakralnim građevinama (crkve, samostani, kapele, župni dvorovi).

Bogatu povijest svjedoči cijeli današnji grad Sisak kao arheološko nalazište iz rimskog doba, ali i 23 zaštićena nalazišta iz prapovijesti. Stari grad, sisačka utvrda s kraja 16. stoljeća, ostatak je velike bitke kod Siska u kojoj je kršćanska vojska porazila tursku te je jedan od rijetkih očuvanih i cjelovitih objekata trokutaste fortifikacijske izgradnje u Hrvatskoj iz vremena ratovanja s Turcima.

Slabosti sadašnjeg stanja turizma u Gradu Sisku karakterizira:

- slaba iskorištenost smještajnih kapaciteta uglavnom zbog kapaciteta (nemogućnost smještaja grupa koje dolaze autobusima, cca 40-50 osoba, na jednom mjestu); kvaliteta smještajnih kapaciteta se može smatrati zadovoljavajućom za trenutnu strukturu gostiju, međutim za privlačenje većeg broja i gostiju veće platežne moći, na kvaliteti je potrebno ozbiljno raditi.
- nedovoljan kapacitet smještajnih jedinica u kampovima i kamp odmorištima;
- pješačke staze, loše održavanje lokalnih prometnica, pogotovo županijskih cesta u PP Lonjsko polje, loša organizacija lokalnog javnog prometa;
- nedovoljno korištenje rijeka, kao turističkog resursa (ribolovni turizam, veslanje, riječna kupališta, organiziranje krstarenja rijekama uz uvjet dodatnog ulaganja u plovne putove);
- potreba temeljite obnove željezničke infrastrukture (povećati brzinu prometovanja i udobnost vlakova, organizirati direktne veze s većim gradovima u regiji);

Temeljem identificiranih potencijala i trendova na turističkom tržištu, Sisačko-moslavačka županija, a time i Grad Sisak, u Strategiji razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije za

razdoblje 2014.-2020. Nabrojane su sljedeće ključne grupe proizvoda, na kojima će se razvijati turizam do 2020.godine:

- zdravstveni turizam (mogućnost razvoja medicinskog turizma u suradnji sa Općom bolnicom dr. Ivo Pedišić, Sisak i sportskim udrugama kao i razvoj medicinskog/dentalnog turizma u suradnji sa specijaliziranim poliklinikama). Na širem području Siska postoje i ljekovite jodne vode čiji je potencijal trenutačno neiskorišten.
- ruralni turizam s posebnim naglaskom na PP Lonjsko polje;
- kulturni turizam (mogućnost razvoja gradskog turizma, turizma baštine baziranog na bogatoj povijesti Siska kao i razvoja turizma vezanog uz sektor industrijske baštine, razvoj turizma događanja te vjerskog turizma zasnovanog na postojanju Sisačke biskupije te zaštitniku grada Siska biskupa sv. Quirina);
- cikloturizam s posebnim naglaskom na PP Lonjsko polje gdje postoje rent-a-bike stanice, bicikli za najmljivanje i B&B smještajni kapaciteti;
- eno i gastro turizam;
- ekoturizam s posebnim naglaskom na PP Lonjsko polje ilovni i ribolovni turizam

7.6. POLJOPRIVREDA

Na području cijele Sisačko-moslavačke županije i Grada Siska koristi se oko 33% obradivih površina, što znači da postoje značajne površine neobrađenog zemljišta, koje bi se moglo iskoristiti. Procjenjuje se da je ukupno oko 43% zemljišta obradivo. Poljoprivredno zemljište je visoke bonitetne klase i ekološki očuvano te zadovoljava standarde proizvodnje hrane visoke kvalitete. Najviše površina je pod kukuruzom, pšenicom, uljanom repicom i sojom. U posljednje vrijeme u porastu je uzgoj voća te sadnja dugogodišnjih nasada: šljiva, vinove loze, jabuka i lješnjaka. Glede mogućnosti za uzgoj novih vrsta, najveće izglede ima bobičasto voće, a postoje i mogućnosti prerade. Pokretanje uzgoja bobičastog voća dalo bi značajan doprinos zapošljavanju, ali bi iziskivalo i ulaganje u tehnologiju, obzirom na činjenicu da se radi o brzo kvarljivim plodovima.

Proizvodnja povrća i ekološka proizvodnja su tek u razvoju. Najveći problemi ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje su usitnjenost poljoprivrednih posjeda i neriješeni vlasnički odnosi. Prevladava zemljište u privatnom vlasništvu. Prosječna površina malih posjeda iznosi 2,31 ha. Uglavnom se proizvodi za nepoznatog kupca. Poljoprivrednici su udruženi u poljoprivredne udruge, zadruge, lovne i ribolovne udruge, turističke udruge i sl. Značajan fond poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH velik je potencijal za razvoj intenzivne poljoprivrede.

Povećanje površina pašnjaka i livada nije u funkciji razvoja stočarstva već je posljedica deruralizacije i zapuštanja obradivih površina.

Pregled korištenja zemljišta na području Grada Siska prema Popisu poljoprivrede 2003. (ha)					
Oranice	voćnjaci	vinogradi	livade	pašnjaci	Ukupno
30.129,4876	815,9386	96.6556	19.174,1616	11.661,1556	61.877,399

Tablica 38. Pregled korištenja zemljišta na području Grada Siska⁴⁰

Prema Popisu poljoprivrede 2003. godine na području Grada Siska registrirano je 4.460 poljoprivrednih kućanstava, koja su raspolagala s 10.991,42 ha ukupno raspoloživih površina poljoprivrednog zemljišta odnosno sa 12.939 čestica. Od toga je u vlasništvu kućanstava bilo preko 85% ukupne površine. Po kategoriji poljoprivrednog zemljišta, prevladavale su oranice i vrtovi (68%) i livade (25%).

Grad Sisk ima značajne prirodne potencijale utemeljene na ekološkom i organskom uzgoju poljoprivrednih proizvoda, koji bi se mogli iskoristiti u turističkom sektoru.

7.6.1. Stočarstvo

Stočarstvo je u kontinuiranom i znatnom padu u odnosu na tradiciju, potencijale, zahtjeve tržišta i prošlo razdoblje. Što se govedarstva tiče, samo na farmi u Šašnoj Gredi bilo je 660 muznih krava, 200 junadi u tovu i kontinuirani remont stada s kvalitetnim pomlatkom i eksploatacijom 1200 ha poljoprivrednih površina (Mahovo, Rakovo, Šašna Greda). U Gradu Sisku 2003.godine evidentirano je 4.129 goveda. S više od 20 grla evidentirano je samo 6 gospodarstava, s 11 do 20 grla 19 gospodarstava, a sa samo jednim grlom čak 238 gospodarstava. U posljednje vrijeme došlo je do manjih promjena, u korist većih uzgajivača. Procjenjuje se da je godišnja proizvodnja mlijeka na razini oko 10 mil. litara.

Područje Grada Siska raspolagalo je u 2003.godini s 3.528 krmača, odnosno po gospodarstvu samo 1,43 krmače. Zaključiti se može da je svinjogojstvo potpuno neorganizirano i ne zadovoljava kapacitete mesne industrije. Tome pridonosi i nepostojanje kooperacije s poljoprivrednim proizvođačima. Unatoč tome, ne treba zanemariti potencijal razvoja svinjogojstva kroz autohtonu turopoljsku svinju kao i tradicionalni uzgoj svinja na otvorenom.

Konjogojstvo je, nakon određenog trenda porasta, u naglom

padu i postoji opravdana bojazan gubitka broja hrvatskih posavaca i hrvatskih hladnokrvnjaka.

Grad Sisk ima visoki potencijal za peradarstvo i to kroz uzgoj gusaka i pataka, a za što postoje izvanredni uvjeti i tradicija u naseljima uz rijeku Savu.

Pčelarstvo je jedino u znatnom usponu. Sve je veći broj pčelara, a proizvođači meda, matica, propolisa, matične mliječi i voska s ciljanog područja, postižu zapažene uspjehe na tržištu. Rezultati su produkt edukativnih programa, koji se kontinuirano provode i imaju sve veći broj polaznika.

Ostali oblici stočarstva (ovčarstvo, kozarstvo, ribarstvo, kuničarstvo i sl.) nedovoljno su zastupljeni obzirom na potencijale i zahtjeve tržišta.

7.6.2. Šumarstvo i lovstvo

Usprkos činjenici, da šumske površine pokrivaju većinu teritorije Grada Siska, šumski fond ne zadovoljava potrebe drvne industrije. Državne šume, kojima se stručno i sustavno gospodari u boljem su stanju nego privatne, ali privatne šume zauzimaju mnogo veće površine. Ograničavajuća okolnost poboljšanju takve situacije je razmjerno velika površina šuma pod režimom posebne zaštite prirodne baštine.

Razvoj lovstva temelji se na kvalitetnim prirodnim staništima za uzgoj lovno-gospodarsku osnovu visoke (jeleni, srndaći srne, divlje svinje) i niske divljači (šumski i poljski zec, fazan, druga pernata divljač). Potencijali nisu iskorišteni te nedostaje kvalitetna suradnja lovačkih udruga i poljoprivrednih proizvođača. Razlog treba potražiti u nedovoljno jasnoj zakonskoj regulativi, stihijskom osiguranju lovišta i usjeva te izrazito niskoj informiranosti svih interesnih strana o pravima i obvezama unutar lovnog područja.

8. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

8.1. OBRAZOVANJE

8.1.1. Predškolski odgoj

Dječji vrtići su predškolske ustanove u kojoj se provodi rani i predškolski odgoj i obrazovanje djece u dobi od navršene prve godine života do polaska u osnovnu školu, a čiji je osnivač i vlasnik Grad Sisk.

U Planu razvoja socijalnih usluga Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2011-2014.godine, str. 36, navedeno je da je „mreža predškolskih ustanova u županiji dobro razvijena, no kapaciteti za prihvatanje djece još uvijek nisu dovoljni“.

Na području Grada Siska djeluju dva dječja vrtića DV Sisk Stari i DV Sisk Novi. U 2014. godini Grad Sisk je otvorio novi objekt u sklopu DV Sisk Stari – Različak, kapaciteta 8 odgojnih skupina i prihvata cca 130 djece. Otvorenjem ovog objekta Grad Sisk je jedan od rijetkih hrvatskih gradova koji svoje potrebe za smještajem djece u predškolske ustanove u potpunosti realizira, odnosno Grad u kojem ne postoji tzv. „lista čekanja“ za smještaj djece u predškolsku ustanovu.

Naziv dječjeg vrtića	9(10) satni program		6,5 sati program
	Br.djece	Br. skupina	Br. djece
DV Sisak Novi			
Maslačak	128	6	-
Područni vrtić Sunce	59	3	-
Područni vrtić Tratinčica	163	8	-
Radost	166	9	-
UKUPNO	516	26	-
DV Sisak Stari			
Ciciban	134	8	38
Bubamara	89	6	34
Različak	107	8	27
Pčelica	95	6	19
Potočnica	33	2	4
UKUPNO	458	30	122

Tablica 39. Broj i raspored djece po vrtićima i skupinama (stanje: 2014/2015.)

Kretanje broja djece u vrtićima od 2010. do 2014.godine				
2010/ 2011.	2011/ 2012.	2012/ 2013.	2013/ 2014.	2014/ 2015.
Dječji vrtić Sisak Novi				
538	536	548	542	516
Dječji vrtić Sisak Stari				
530	553	520	520	580

Tablica 40. Kretanje broja djece u vrtićima od 2010. do 2014. godine

DV Sisak Stari djelomično je prilagođen je za boravak djece s teškoćama u razvoju (arhitektonske prepreke u postojećim objektima).

Odgajatelji su u okviru svog redovitog stručnog školovanja školovani za rad s djecom s posebnim potrebama u okviru rada odgajatelja, te se o pojedinoj vrsti teškoća dodatno educiraju kroz radionice, seminare i rad sa stručnim suradnicima. DV Sisak Stari ne provodi posebne programe za djecu s posebnim potrebama te nije specijalizirana ustanova za rad s djecom s teškoćama u razvoju, već provodi individualizirane programe prilagođene svakom djetetu ponaosob u skladu s njegovim mogućnostima. Na području Grada Siska u 2009.godini samo 2,3% djece s posebnim potrebama bilo je obuhvaćeno predškolskim odgojem, što je ispod nacionalnog i europskog prosjeka. U razdoblju od 2011.-2014. Grad Sisak povećao je kapacitet smještaja djece za cca 130.

U DV Sisak Stari se provodi inkluzija djece s teškoćama i prije 2009. (unatrag 15 godina), s tim da se tada djecu s teškoćama primalo u redovite skupine bez trećih odgajatelja, ukoliko je vrtić mogao omogućiti odgovarajuće uvjete za upis, te je stoga najčešće u takvim skupinama bio smanjen broj djece. Isto tako, prije upisa djece s teškoćama u razvoj predškolska ustanova dužna je napraviti procjenu vlastitih kapaciteta i mogućnosti za smještaj djece s teškoćama s obzirom na njihovu vrstu i težinu. Jedine situacije kad dijete s TUR-om nije primljeno u DV Sisak Stari je u slučajevima kad su grupe bile u potpunosti popunjene te bi upis djeteta bio i kršenje pedagoških standarda ili kad nismo kao ustanova bili u mogućnosti osigurati uvjete za upis propisane Državnim pedagoškim standardom (članak 6) ili trećeg odgajatelja za djecu koja zbog svoje teškoće u razvoju nisu bili u mogućnosti samostalno boraviti u vrtiću (što su bili rijetki slučajevi, te bi po osiguravanju uvjeta, dijete bilo upisano). Tako u pedagoškoj/godini 2014/2015 nemamo djece s posebnim potrebama na čekanju, imamo 26 polaznika s TUR-om, od toga 10 s višestrukim teškoćama.

Grad Sisak sustavno i konstantno radi na stručnom usavršavanju osoba zaposlenih za rad s djecom, naročito za rad s djecom s posebnim potrebama.

Dječji vrtić Sisak Novi također u potpunosti zadovoljava uvjete za boravak djece s teškoćama u razvoju. U vrtiću je evidentirano 18- ero djece, od kojih 5-ero ima višestruke teškoće te sa njima rade individualno odgajatelji kao asistenti. Osoba koja je zadužena za realizaciju rada s djecom s posebnim potrebama te koja nadzire rad odgajatelja je dipl. defektolog rehabilitator.

8.1.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Grada Siska djeluje 9 osnovnih škola: OŠ „Braća Bobetko“, OŠ Braće Ribar, OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće, OŠ 22. lipnja, OŠ Galdovo, OŠ Ivana Kukuljevića, OŠ Komarevo i OŠ Viktorovac.

OSNOVNA ŠKOLA	Učenci	Djelatnici			Broj učenika po pedagoškom djelatniku
		Razredni učitelji +PB+odjeliTUR	Predmetni učitelji	Stručni suradnici	
„Braća Bobetko“	497	11	23	2	13,81
Braća Ribar	619	16+1	30	4	12,14
Budaševo-Topolovac-Gušće	357	15	36	2	6,71
22. lipnja	499	9+3+14	25	4	9,07
Galdovo	340	13	20	2	9,71
Ivana Kukuljevića	302	9+2	21	3	8,63
Komarevo	174	5	16	2	7,57
Sela	210	8	14	3	8,40
Viktorovac	456	10+2	27	2	11,12
UKUPNO	3.454	96+8+14	212	24	9,76

Tablica 41. Pregled OŠ na području Grada Siska

OSNOVNA ŠKOLA	Broj razreda	Prosječan broj učenika po razredu	Broj zgrada	Broj putnika	Broj učenika u produženom boravku
„Braća Bobetko“	22	22,59	1	166	
Braća Ribar	30	20,63	2	194	15
Budaševo-Top.-Gušće	28	12,75	7	125	
22. lipnja	28	17,82	2	17	64
Galdovo	20	17,00	4	100	
Ivana Kukuljevića	17	17,76	2	37	35
Komarevo	10	17,40	1	68	
Sela	15	14,00	3	124	
Viktorovac	19	24,00	1	0	28
UKUPNO	189	18,28	23	831	142

Tablica 42. Pregled broja učenika po razredu i produženom boravku

Kretanje broja djece u osnovnim školama od 2010 do 2014.godine				
2010/ 2011.	2011/ 2012.	2012/ 2013.	2013/ 2014.	2014/ 2015.
3891	3.791	3.684	3.564	3.454

Tablica 43. Kretanje broja djece u osnovnim školama od 2010. do 2014. godine⁴¹

Nastava se odvija u dvije smjene u 7 matičnih i 3 područne škole, a u jednoj smjeni u 2 matične i u 11 područnih. Nastava od 1. do 8. razreda se odvija u svih 9 matičnih škola i u dvije područne škole.

Stanje osnovnoškolskih zgrada je zadovoljavajuće, ali i traži trajna ulaganja u poboljšanje stanja. Pri završetku je izgradnja zgrade Područne škole Žabno i ne planira se gradnja novih škola. Osam matičnih škola imaju svoju sportsku dvoranu. Sve škole koriste bazen u vlasništvu Grada Siska za potrebe nastave učenja plivanja.

U Osnovnoj školi 22. lipnja izvodi se nastava na jeziku i pismu nacionalne manjine – Model C:

Srpski jezik i kultura: 1 kombinirani odjel od 2 učenika

Češki jezik i kultura: 1 kombinirani razredni odjel od 7 učenika

U Osnovnoj školi 22. lipnja djeluju Odjeli za učenike s teškoćama u razvoju: 3 kombinirana i 1 redoviti razredni odjel s ukupno 21 učenikom od 1. do 8. razreda, te 6 skupina od ukupno 30 učenika od 7 do 21 godinu života.

U Gradu Sisku se realiziraju brojni programi i aktivnosti, čime se osiguravaju uvjeti za uključivanje učenika s posebnim potrebama i teškoćama u kretanju u sustav redovitog obrazovanja. Za sve takve učenike osiguravaju se pomoćnici u nastavi koji im omogućuju ravnopravno uključivanje u praćenju nastave i savladavanje gradiva.

U školskoj godini 2014/2015. 36 pomoćnika u nastavi stručno je osposobljeno za rad s djecom s posebnim potrebama, a pored njih angažirana su još dva pomoćnika koja su ranije stručno osposobljena za rad, te 14 pomoćnika bez prethodne edukacije, ali uz stalnu stručnu pomoć i podršku u školi.

41 Izvor: Ured državne uprave SMŽ

U svim osnovnim školama su uklonjene arhitektonske barijere kako bi se omogućio pristup invalidnim osobama, a u onim školama koje pohađaju invalidna djeca prilagođeni su sanitarni čvorovi za njihove potrebe. Kupljena je prilagođena stolica s klupom za invalidnog učenika. Za prijevoz invalidne djece, Grad Siska je nabavio mini bus kojim se učenici prevoze od kuće do škole.

8.1.3. Srednješolsko obrazovanje

Na području Grada Siska djeluje 7 srednjih škola: Gimnazija Sisak, Ekonomska škola Sisak, Tehnička škola Sisak, Industrijsko-obrtnička škola Sisak, Strukovna škola Sisak, Srednja škola Viktorovac i Glazbena škola Frana Lhotke. Osnivač svih srednjih škola na području Grada Siska je Sisačko-moslavačka županija. Na području grada Siska ne postoji učenički dom. Sisačko-moslavačka županija je predložila nadležnom ministarstvu da se zgrada Strukovne škole Sisak prenamijeni u učenički dom kada škola preseli u novu zgradu. Osim gradnje nove zgrade Strukovne škole, Županija ne planira izgradnju novih zgrada niti veću rekonstrukciju postojećih.

SREDNJA ŠKOLA	BROJ UČENIKA
Gimnazija Sisak	489
Industrijsko-obrtnička škola Sisak	268
Srednja škola Viktorovac	622
Tehnička škola Sisak	535
Ekonomska škola Sisak	327
Strukovna škola Sisak	535
Glazbena škola Fran Lhotka	60
UKUPNO	2.836

Tablica 44. Pregled srednjih škola na području Grada Siska
Niti jedna od srednjih škola na području Grada Siska nije osposobljena za prihvatanje učenika s posebnim potrebama. Najveći broj učenika s invaliditetom upisuje se u Obrtničku školu Sisak.

8.1.4. Visokoškolsko obrazovanje

U Gradu Sisku djeluje šest visokoškolskih ustanova:

- Metalurški fakultet u Sisku (Sveučilište u Zagrebu),
- Informatički fakultet u Sisku (Varaždin),
- Pravni fakultet u Sisku,
- Tehnički fakultet u Sisku,
- Poslovna ekonomija i Primjena informacijske tehnologije u poslovanju.

Grad Siska u proračunu osigurava 600.000,00 Kn za studentske stipendije i svake godine raspisuje natječaj gdje novih 30 studenata ostvaruje pravo na stipendiju. Isto tako Grad Siska subvencionira troškove prijevoza studenata i u tu svrhu u proračunu osigurava 400.000,00 Kn.

Preventivni programi u odgojno-obrazovnim ustanovama

Preventivni programi se najviše provode u osnovnim školama, a najmanje u predškolskim ustanovama. Provode se sljedeći programi:

- program odgovornog roditeljstva (predškolski)
- program nenasilja i medijacije
- program prevencije ovisnosti
- program zaštite zdravlja i poticanja zdrave prehrane
- program za građanski odgoj i ljudska prava
- program spolnog odgoja

Programi se provode u suradnji sa zavodom za javno zdravlje, specijalistima školske medicine, policijskom upravom, Obiteljskim centrom SMŽ, centrima za socijalnu skrb i udrugama.

Obiteljski centar SMŽ (osnivač Ministarstvo), usmjereno je na prevenciju poremećaja u ponašanju, jačanje svijesti o partnerskom odnosu, probleme rizičnih i marginaliziranih skupina u društvu, žrtve obiteljskog nasilja ili trgovanja ljudima.

9. KULTURA

Na području Grada Siska djeluju brojne ustanove u kulturi: domovi kulture, narodne i gradske knjižnice, muzej, arhiv i samostalna galerija.

Djelatnost domova kulture je raznolika i uključuje scenske, glazbene, filmske, galerijske, obrazovne i knjižničarske, te nakladničke djelatnosti. Muzejsku djelatnost pokriva Gradski muzej Sisak. Gradski muzej u Sisku ima bogatu arheološku i povijesnu zbirku.

Mreža knjižnica je vrlo kvalitetna, pored narodnih i gradskih knjižnica, koje imaju status ustanova, vrlo su bogate knjižnom građom knjižnice u osnovnim i srednjim školama, visokoškolskim ustanovama, muzeju i drugim ustanovama i poduzećima (sisačka Bolnica, Rafinerija). O svima njima skrbi matična Narodna knjižnica i čitaonica u Sisku. Mnoge gradske i narodne knjižnice imaju ustanovljene dječje odjele i odjele za mlade, u kojima djeca i mladi mogu na strukturiran i kvalitetan način provoditi svoje slobodno vrijeme. Knjižnice su također aktivne u organiziranju različitih društvenih i kulturnih događanja čime predstavljaju značajan resurs obrazovnog, kulturnog i socijalnog razvoja.

Kulturni amaterizam ima dugogodišnju tradiciju i izuzetno etnološko bogatstvo. Među brojnim kulturno - umjetničkim društvima, zastupljeni su razni oblici izražavanja: pjevači, plesači, mažoretkinje, matice i slikari amateri.

10. SPORT

Krovna organizacija sporta na razini Grada Siska je Zajednica sportskih udruga Grada Siska kao dio Saveza sportova Sisačko-moslavačke županije. Na području Grada Siska djeluje veliki broj sportskih subjekata, a cilj je Zajednice da svojim djelovanjem doprinosi ravnomjernom razvitku i promicanju raznih sportova na području Grada, potiče vrhunsko sportsko stvaralaštvo i stvara uvjete za postizanje vrhunskih sportskih dometa, razvija sportske aktivnosti djece i mladeži, te sportsko-rekreacijsku aktivnost građana i invalidnih osoba, promiče odgojnu funkciju sporta, fair playa, razumijevanja, tolerancije i odgovornosti kroz bavljenje sportom, širi tekovine olimpijskog pokreta.

U Gradu Sisku zastupljeni su sljedeći sportovi: košarka, hrvanje, rukomet, šah, streljaštvo, ronjenje, karate, body building, plivanje, sportski ples, gimnastika, odbojka, kajak-kanu, motociklizam, rugby, nogomet, boks, stolni tenis, sportski ribolov, tenis, jedrenje, atletika, kuglanje, vaterpolo, planinarenje, hokej na ledu, sportsko letenje, bridž, automobilizam, baseball, sjedeća odbojka, kickboxing, streličarstvo, sinkronizirano plivanje i akido.

Svake godine iz gradskog proračuna troši se oko 2% sredstava za razvoj sporta i rad sportskih udruga. U 2014. godini utrošeno je 4.000.000 kn, a u 2015. godini planirano je 3.000.000 kn.

Zajednica okuplja sportske udruge, trgovačka društva i ustanove osnovane radi obavljanja sportske djelatnosti, koje se udružuju radi ostvarivanja zajedničkih potreba i interesa u sportu na području Grada Siska. Zajednica sportskih udruga Grada Siska okuplja 80-ak sportskih udruga. Svojim programom rada organizacijski i financijski prati školski sport, redovite sportske djelatnosti udruga, sportske manifestacije, sportsku rekreaciju, sportske aktivnosti stradalnika i sudionika Domovinskog rata, osoba s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, stručni rad i sportska postignuća. Zajednica sportskih udruga Grada Siska članica je Zajednice sportskih udruga i saveza Sisačko-moslavačke županije i krovne organizacije hrvatskog sporta – Hrvatskog olimpijskog odbora.

Programom javnih potreba u sportu Grada Siska u 2015. godini utvrđuju se aktivnosti, poslovi i djelatnosti od značaja za Grad Sisak, kao i za njegovu promociju na svim razinama.

Financijska sredstva za ostvarivanje javnih potreba u sportu osiguravaju se u proračunu Grada Siska.

Raspored financijskih sredstava obavlja Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport, branitelje i civilno društvo, sukladno Planu raspodjele sredstava za programe javnih potreba u sportu Grada Siska po aktivnostima i korisnicima.

Financijskim sredstvima za ostvarivanje javnih potreba u djelu koji se odnosi na programsku aktivnost udruga u sportu raspolaže Zajednica sportskih udruga grada Siska.

Sredstva za ostvarivanje javnih potreba Zajednica sportskih udruga grada Siska prenosi na žiro račun tijekom godine u pravilu u jednakim mjesečnim iznosima, temeljem ugovora kojega Grad Sisak sklapa s Zajednicom sportskih udruga grada Siska.

Zajednica sportskih udruga grada Siska sklapa ugovore s krajnjim korisnicima sredstava za ostvarivanje javnih potreba.

Financijska sredstva Zajednica sportskih udruga grada Siska prenosi na žiro račun korisnika tijekom godine u pravilu u jednakim mjesečnim iznosima.

Sportske udruge natječu se u 39 sportskih grana, kroz organizirani sustav natjecanja pod okriljem nacionalnih sportskih saveza.

Postignutim rezultatima posebno se ističu udruge koje imaju tradiciju u gradu Sisku i kvalitetne sportske uvjete, kao što su odbojka, plivanje, rukomet, košarka, hokej, hrvanje, karate, kuglanje, streličarstvo, ronjenje, sportski ribolov, nogomet, koji svoje trenažne i natjecateljske procese realiziraju na sportskim objektima Športsko rekreacijskog centra Sisak (Gradski stadion, Bazen, Kuglana, Klizalište), sportskoj dvorani Brezovica i sportskim dvoranama osnovnih škola Grada Siska.

11. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Javno zdravstvo je znanost i umijeće sprečavanja bolesti, produženja života i promocije zdravlja kroz organizirane napore društva (Acheson 1988.). Javno zdravstvo je društveni i politički koncept čiji cilj je unapređenje zdravlja, produženje i unapređenje kvalitete života naroda kroz zdravstveno prosvjećivanje, sprečavanje bolesti te druge oblike zdravstvenih i drugih intervencija. Glavne funkcije javnog zdravstva su:

- praćenje i ocjena zdravstvenog stanja i kvalitete života stanovništva,
- identifikacija zdravstvenih problema i opasnosti za zdravlje stanovništva,
- planiranje i pripravnost za hitna stanja u javnom zdravstvu,
- intervencije zaštite zdravlja od štetnih čimbenika u okolišu i na radnom mjestu,
- sprečavanje bolesti,
- promocija zdravlja,
- evaluacija kvalitete i učinkovitosti zdravstvene zaštite,
- planiranje ljudskih resursa u zdravstvu,
- razvoj i izrada zdravstvene politike i strategije, te vodstvo i upravljanje provođenjem,
- istraživanja i znanost u javnom zdravstvu.

U Gradu Sisku se pacijentima pruža primarna i sekundarna zdravstvena zaštita preko sljedećih ustanova: Dom zdravlja Sisak, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić, Poliklinika Ghetaudus, Zavod za hitnu medicinu SMŽ (u nastavku: HZHM), Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije, Gradskih ljekarni Sisak i privatnih liječničkih ordinacija. U Gradu Sisku ima 8 ambulanti opće medicine, 7 stomatoloških ordinacija, 10 specijalističkih ordinacija i 3 laboratorija, koje su najčešće smještene u prostorijama Doma zdravlja Sisak i Opće bolnice Dr. Ivo Pedišić.⁴²

Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić ima ugovoreno ukupno 426 kreveta, od kojih se 393 nalazi u Sisku.

U odnosu na standarde RH, najveća su odstupanja kod ginekoloških i pedijatrijskih timova, nedostaje stomatoloških timova te zdravstvenih djelatnika za zdravstvenu njegu i fizikalnu terapiju u kući. Na razini županije postoji mreža usluga patronažne službe i zdravstvene njege u kući.

U 2013. godini u djelatnosti hitne medicinske pomoći za područje Sisačko-moslavačke županije bilo je zaposleno 25 liječnika, 54 medicinske sestre, 34 vozača, a u sanitetskom prijevozu 18 sestara i 36 vozača. U Gradu Sisku djelovalo je 10 timova hitne medicinske pomoći, a obavljeno je 12 848 intervencija u ordinaciji, 1774 kod kuće i 350 na terenu. Najveći broj intervencija bio je zbog ozljede otrovanja i neke druge posljedice vanjskog uzroka -25,9%, na drugom mjestu su simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugdje - 20,7%, a na trećem mjestu su bolesti dišnog sustava-15,4%.

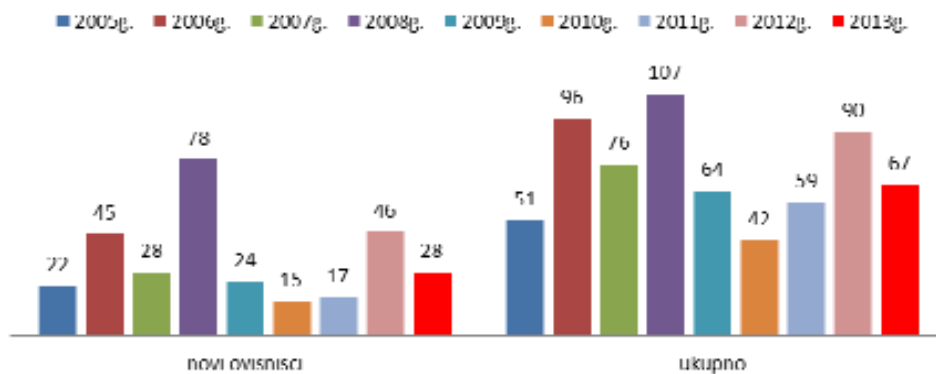
Djelatnost opće medicine u Gradu Sisku obavljalo je 30 timova za 53 339 osiguranika.

Na području Grada Siska nema hospicija niti je razvijena usluga palijativne skrbi u zajednici.

Na području Grada Siska djeluju dva kluba liječenih alkoholičara: KLA INA Rafinerija i Ogledni KLA pri Općoj bolnici Dr.I.Pedišić – Sisak. U 2010.godini klubovi su imali ukupno 70 članova. U razdoblju od 1998-2008.godine zabilježen je porast uporabe alkohola među mladima u dobi od 15-18 godina i iznosi 88,5%.

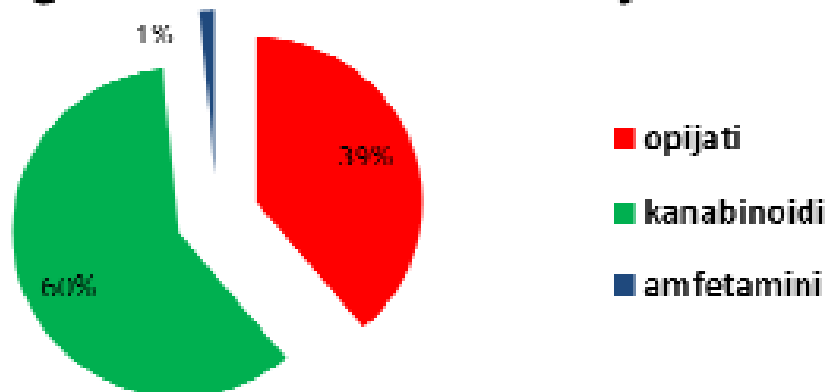
Zavod za javno zdravstvo SMŽ – Odsjek za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika redovno provodi programe prevencije (za osnovnoškolsku i srednjoškolsku populaciju), registracije i izvanbolničko liječenje ovisnika o drogama i alkoholu. U odnosu na proteklo razdoblje, u 2013.godini zabilježen je značajan pad broja novi ovisnika i ovisnika ukupno. Najveći broj registriranih ovisnika uzima kanabinoide i opijate, ali rezultati ovise o tome s kojom se populacijom najviše radi (da li su to ovisnici iz zatvorskog sustava, pacijenti iz ambulanti itd.

Broj ovisnika/konzumenata prijavljenih krozregistar u razdoblju od 2005g. do 2013g.

Grafikon: Broj ovisnika/konzumenata u razdoblju od 2005. do 2013. godine

Raspodjela ovisnika/konzumenata po glavnom sredstvu uzimanja

Grafikon: Raspodjela ovisnika/konzumenata

ZZJZ zajedno s centrima za socijalnu skrb pruža usluge psihosocijalnih tretmana na obitelji u riziku, djecu i mlade s poremećajem u ponašanju te ovisnike o drogama.

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije za 2013.godinu, vodeći uzrok smrti u 2013. godini su bile bolesti cirkulacijskog sustava od kojih je umrlo 1231 osoba ili 50,2%. Na drugom mjestu su umrli od novotvorina 646 osoba ili 26,3%, a na trećem mjestu su umrli od bolesti dišnog sustava s udjelom od 7,1%. (izvor: Izvješće Zavoda za javno zdravstvo SMŽ za 2013.godinu). Najčešći uzrok smrti kod muškaraca i žena su ishemične bolesti srca, slijede cerebrovaskularne bolesti i karcinom pluća.

11.1. SOCIJALNA SKRB

U Gradu Sisku je za praćenje razvoja društvenih djelatnosti uključujući i socijalnu problematiku zadužen zamjenik gradonačelnika te radna i savjetodavna tijela:

- Povjerenstvo za socijalnu skrb (radno tijelo),
- Odbor za umirovljenike Grada Siska,
- Povjerenstvo za prevenciju Grada Siska i
- Savjet mladih Grada Siska.

Dokumenti koji definiraju suradnju Grada Siska i udruga civilnog društva:

- **Povelja o suradnji Grada Siska i udruga građana**, donesena na sjednici Gradskog vijeća Grada Siska održanoj dana

30. prosinca 2008. godine, objavljena u Službenom glasniku Sisačko-moslavačke županije, broj 23/08 od 31. prosinca 2008. godine i na službenim web stranicama Grada Siska i

- **Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Siska**, donesena na sjednici Gradskog vijeća Grada Siska održanoj dana 19. prosinca 2014. godine, objavljena na službenim web stranicama Grada Siska

Podaci o financiranju socijalnih potreba građana iz Proračuna Grada Siska za 2013. godinu	
Opis socijalne potrebe	Iznos u HRK
Briga za djecu i obitelj	945.600,00
Pomoć i njega u kući za stare i nemoćne	689.809,00
Jednokratne novčane pomoći	209.755,62
Potpورا obitelji za novorođenu djecu	180.000,00
Pomoć u stanovanju	996.476,14
Program 3+2 (Dom umirovljenika)	100.000,00
Program odjela za mlade u Crvenom križu	20.000,00
Programi Gradskog društva Crveni križ	917.964,00
Usluge prehrane u Pučkoj kuhinji	50.000,00
Programi udruga osoba s invaliditetom	901.587,49

Tablica 45. Podaci o financiranju socijalnih potreba građana iz Proračuna Grada Siska za 2013.godinu⁴³

11.2. Briga za djecu i obitelj

Gradsko vijeće Grada Siska donijelo je 29. lipnja 2010. godine Odluku o načinu i uvjetima sudjelovanja roditelja u cijeni programa dječjih vrtića Grada Siska („Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije“, broj 12/10), prema kojoj je dio korisnika oslobođen plaćanja vrtićkih programa, a pravo koriste roditelji oko 260 djece.

Temeljem godišnjih programa javnih potreba u socijalnoj sferi i ugovora sklopljenih s nadležnim ustanovama, Grad Sisak redovno sufinancira programe rehabilitacije i edukacije izvan mjesta prebivališta za djecu predškolske dobi s teškoćama u razvoju.

11.3. Pomoć i njega u kući za stare i nemoćne

Programom je osigurana skrb za osobe treće životne dobi koje zbog narušenog socijalnog i zdravstvenog stanja ne mogu same zadovoljiti osnovne životne potrebe, a pomoć im ne mogu pružiti ni članovi obitelji. Program obuhvaća organizirano pružanje usluga koje ovise o potrebi svakog pojedinog korisnika, a provodi ga Gradsko društvo Crvenog križa Sisak, s pet njegovateljica i koordinatoricom programa. U 2013. godini usluge ovog Programa koristilo je 87 korisnika (48 žena i 39 muškaraca).

11.4. Jednokratne novčane pomoći

Povjerenstvo za socijalnu skrb Grada Siska razmatra i odlučuje o pojedinačnim zahtjevima za pomoć građanima, koji zbog trenutnih okolnosti nisu u mogućnosti djelomično ili u cijelosti zadovoljiti osnovne životne potrebe.

Pravo na pomoć za podmirenje pogrebnih troškova obuhvaća troškove osnovne pogrebne opreme i pogrebnih usluga za sahranu osobe koja je imala prebivalište na području grada i nema članova uže obitelji, te za neidentificirane osobe koje su preminule na području Grada Siska. U 2013. godini isplaćeno je 278 jednokratnih pomoći.

11.5. Potpora obiteljima za novorođenu djecu

Grad Sisak dodjeljuje novčanu potporu od 1.000,00 kuna za svako novorođeno dijete roditelja koji imaju stalno prebivalište na području Grada Siska. U 2013. godini rođeno je na području Grada Siska 360 djece.

11.6. Pomoć u stanovanju

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 157/13), jedinice lokalne samouprave dužne su u svom proračunu osigurati sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškova stanovanja koji se odnose na plaćanje najamnine, komunalne naknade, električne energije, plina, grijanja, vode, odvodnje i druge troškove stanovanja u skladu s posebnim propisima. Visina iznosa subvencija za plaćanje troškova stanovanja korisnicima zajamčene minimalne naknade, propisana je Pravilnikom o ostvarivanju prava na pomoć za podmirenje troškova stanovanja, donesenog 13. prosinca 2011. Godine. U 2013. godini ovo pravo koristilo je 410 kućanstava.

11.7. Program Dnevni boravak „3+2“

Grad Sisak temeljem Sporazuma o partnerstvu s Domom za starije i nemoćne osobe Sisak od 14.ožujka 2007. godine, sufinancira program Dnevni boravak „3+2“, koji ima za cilj osnaživanje starijih osoba, kako bi što duže ostale u svojim domovima, te osiguravanje kontinuiteta socijalnih aktivnih uloga razvijanjem kreativnih i radnih aktivnosti. U Program je uključeno 50 korisnika.

43 Izvor: Grad Sisak, Upravni odjel za proračun i financije

11.8. Program Odjela za mlade u Crvenom križu

Grad Sisak sufinancira rad Odjela za mladež Gradskog društva Crvenog križa Sisak, koji provodi niz programa usmjerenih na prevenciju neželjenih oblika ponašanja kao i na sam tretman takvih oblika ponašanja, odgoju mladih na polju solidarnosti, humanosti, međusobnog pomaganja, poštivanja ljudskog bića, unapređenja zdravstvene kulture, promicanja nenasilja, ekološkog osvješćivanja i razvoja drugih pozitivnih osjećaja, koji pozitivno utječu na razvoj mlade osobe i zajednice u cjelini.

11.9. Programi Gradskog društva Crveni križ

Sukladno Zakonu o hrvatskom Crvenom križu („Narodne novine“, broj 71/10), Grad Sisak za rad ustrojstvenih oblika Crvenog križa izdvaja 0,5% sredstava prihoda za javne ovlasti i redovne djelatnosti te 0,2% sredstava prihoda za rad i djelovanje Službe traženja te provodi pojedine socijalne programe Grada Siska (pomoć u stanovanju, pomoć i njega u kući, potpora za novorođeno dijete) definirana je ugovorima s Gradskim društvom Crvenog križa Sisak.

11.10. Usluge prehrane u Pučkoj kuhinji

Zakon o socijalnoj skrbi propisuje da veliki gradovi i gradovi sjedišta županija u svom proračunu osiguravaju sredstva za uslugu prehrane u pučkim kuhinjama. Pučku kuhinju vodi Caritas Sisačke biskupije u prostorima koje je za tu svrhu Grad Sisak dao na korištenje Biskupiji.

Usluge prehrane u Pučkoj kuhinji koristi oko 120 građana u socijalnoj potrebi, a njen kapacitet je 300 obroka dnevno.

11.11. Programi udruga osoba s invaliditetom

Pri Savezu udruga osoba s invaliditetom Grada Siska djeluju: Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, Udruga gluhih i nagluhih osoba, Udruga osoba s invaliditetom distrofije, cerebralne i dječje paralize i osoba s ostalim tjelesnim invaliditetom te Udruga civilnih invalida rata. Ostale udruge osoba s invaliditetom djeluju samostalno. Sve udruge imaju zajedničke ciljeve: promicanje kvalitetnijeg načina života osoba s invaliditetom, senzibilizaciju javnosti za pitanja i problematiku osoba s invaliditetom, osiguranje poštivanja prava osoba s invaliditetom, provođenje programa za djecu s teškoćama u razvoju, programa prevencije i unapređenja zdravlja, kao i obilježavanje datuma koji su od značaja za osobe s invaliditetom.

11.12. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi, samcu ili kućanstvu korisnika zajamčene minimalne naknade koji se grije na drva priznaje se pravo na troškove ogrjeva na način da mu se jednom godišnje osigura 3 m³ drva ili odobri novčani iznos za podmirenje tog troška u visini koju odlukom odredi nadležna jedinica područne (regionalne) samouprave; sredstva se korisnicima isplaćuju preko Gradskog društva Crvenog križa Sisak, temeljem rješenja koje donosi Sisačko-moslavačka županija; u 2013. godini dodijeljeno je 599 pomoći za ogrjev za korisnike pomoći za uzdržavanje Centra za socijalnu skrb Sisak i 105 obitelji s minimalnim mirovinama, u ukupnom iznosu 606.100,00 kuna.

11.13. Pravo na subvenciju obroka za korisnike Dnevnog boravka i pomoć u kući starijim osobama

U okviru programa Pomoć i njega u kući za starije i nemoćne postoji mogućnost da se korisniku programa prema iskazanoj potrebi dostavlja topli obrok iza Doma za starije i nemoćne osobe Sisak; ovu mogućnost koristilo je u 2013. godini 40-ak osoba; program financira Grad Sisak a provodi ga Gradsko društvo Crvenog križa Sisak.

11.14. Zdravstveni preventivni program

Programi i projekti u području zaštite zdravlja i poboljšanja kvalitete življenja financiraju se temeljem javnog natječaja za dodjelu financijske potpore projektima i programima udruga građana iz Proračuna Grada Siska. Naglasak je na prevenciji bolesti i ovisnosti, očuvanju i unapređenju zdravlja te uključivanju što većeg broja građana u edukativne i preventivne zdravstvene aktivnosti; za projekte i programe ove vrste osiguravaju se na godišnjoj razini financijska sredstva u iznosu od 100.000,00 kuna.

11.15. Skrb o starijim osobama

Na području Grada Siska nalazi se jedan državni dom za starije i nemoćne osobe dom kojeg je osnivač Sisačko-moslavačka županija:

- Dom za starije i nemoćne osobe Sisak, Sisak i nekoliko privatnih domova;
- Dom za starije i nemoćne Prebeg, Sisak
- Dom za starije i nemoćne u Sisku,
- obiteljski domovi za starije: REBIĆ DOM d.o.o., STARČEVIĆ – smještaj za starije
- obiteljski dom za starije i nemoćne Olga
- Obiteljski dom za starije i nemoćne Sveti Kvirin, Sisak
- Dom za starije i nemoćne Zeleni brijeg, Sisak⁴⁴

11.15.1. Dom za starije i nemoćne osobe Sisak

Osnivač Doma je Sisačko-moslavačka županija. Dom raspolaže jednokrevetnim i dvokrevetnim sobama u kojima je smješteno 122 korisnika; polupokretne osobe smještene su u polustacionaru čiji je kapacitet 55 osoba; teško pokretne i nepokretne osobe smještene su u stacionaru u kojem se pruža neprekidna zdravstvena njega za 54 korisnika.

Grad Sisak ne financira boravak u domovima, ali sufinancira izvaninstitucionalni oblik skrbi kroz program Dnevni boravak „3+2“ koji se provodi u Domu za starije i nemoćne osobe Sisak.

11.16. Centar za socijalnu skrb

Centar za socijalnu skrb Sisak je javna ustanova, osnovana za područje Grada Siska, Općine Lekenik, Martinska Ves i Sunja, na čijem području prema posljednjem popisu stanovništva živi 63.036 stanovnika; na području Grada Siska s prigradskim naseljima živi 47.768 stanovnika, a broj kućanstava korisnika stalne pomoći s područja Grada Sisak na kraju 2014. godine iznosio je 787.

Centar u svom radu surađuje sa svim relevantnim subjektima u cilju funkcioniranja lokalne zajednice (Ministarstvo socijalne politike i mladih, Sisačko-moslavačka županija, pravosuđe, tijela, policija, ODO, odgojno-obrazovne ustanove, zdravstvene institucije, humanitarne udruge, druge socijalne ustanove i dr).

12. CIVILNO DRUŠTVO

Organizacije civilnog društva iznimno su značajan razvojni sektor Grada. Osiguravaju opći društveni razvoj, uključenost svih skupina društva, ali i razvoj poljoprivrede i poduzetništva. Prema interesima i području djelovanja, udruge su usmjerene na rad s djecom i mladima, humanitarno-socijalnu djelatnost, ljudska prava, razvoj civilnog društva, EU, regionalnu i međunarodnu suradnju i Domovinski rat.

Potrebno je i dalje poticati sudjelovanje gospodarskih čimbenika na uključivanje u aktivnosti civilnog društva jer to će jednako značiti i uspjeh na gospodarskom i širem području.

Prema evidenciji Grada Siska aktivne su sljedeće udruge civilnog društva:

Djeca i mladi	Humanitarno – socijalna djelatnost	Udruge proizašle iz domovinskog rata	Ljudska prava, razvoj civilnog društva, Europska unija, regionalna i međunarodna suradnja
DRUŠTVO 'NAŠA DJECA' SISAK (DND-SISAK)	SAVEZ UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM GRADA SISKA (SUOI)	HRVATSKO DRUŠTVO LOGORAŠA SRPSKIH KONCENTRACIJSKIH LOGORA - PODRUŽNICA SM ŽUPANIJE	AGENCIJA LOKALNE DEMOKRACIJE (ALD SISAK)
KOORDINACIJA UDRUGA MLADIH SISKA	UDRUGA CIVILNIH INVALIDA RATA GRADA SISKA	UDRUGA BOŠNJAKA BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE – OGRANAK GRADA SISKA I SM ŽUPANIJE	CENTAR ZA ŽENE ADELA
GRADSKA UDRUGA MLADIH AKTIVISTA (G.U.M.A.)	UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH OSOBA GRADA SISKA	UDRUGA BOŠNJAKA BRANITELJA GRADA SISKA	DRUŠTVO ZA ZAŠTITU POTROŠAČA GRADA SISKA (POTROŠAČ SISAK)
KIŠTRA TEAM SISAK	UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SISKA	UDRUGA BRANITELJA I INVALIDA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKIH ŽELJEZNICA – PODRUŽNICA SISAK	HRVATSKO DRUŠTVO POLITIČKIH ZATVORENIKA – PODRUŽNICA SISAK (HDPZ)
UDRUGA ZA POPULARIZACIJU I RAZVOJ UMJETNOSTI KULT.COM	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM DISTROFIJE, CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE I OSOBA S OSTALIM TJELESNIM INVALIDITETOM GRADA SISKA (UTI)	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA 'OPERATIVNA GRUPA ZA SISAK I BANIJU'	PROJEKT GRAĐANSKIH PRAVA SISAK (PGP – CRP)
UDRUGA ZA RADIKALNO LOKALNO AKTIVIRANJE MLADIH (U.R.L.A.M)	UDRUGA ZA POMOĆ OSOBAMA S MENTALNOM RETARDACIJOM GRADA SISKA	UDRUGA BRANITELJA 120. BRIGADE-ZNG-HV 'BAN TOMA-BAKAČ' SISAK	STOP MOBBING – UDRUGA ZA PREVENCIJU, POMOĆ I PODRŠKU ZLOSTAVLJANIM NA RADNOM MJESTU
UDRUGA HARLEKIN	DOBROTVORNA UDRUGA "ANTUN GRAHOVAR" – DUAG	UDRUGA DJECE POGINULIH, UMRILIH, NESTALIH I ZATOČENIH HRV. BRANIT. IZ DOM. RATA RH-SISAK	UDRUGA ANTIFAŠISTA GRAĐANA SISKA I SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE (UAG)
"MOJI ANĐELI"	DRUŠTVO MULTIPLE SKLEROZE SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE (DMSSMŽ)	UDRUGA DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA RH OGRANAK SISAK	UDRUGA ANTIFAŠISTIČKIH BORACA I ANTIFAŠISTA "BREZOVICA" – SISAK (UABA "BREZOVICA" SISAK)
NOVI SVIJET – UDRUGA ZA DJECU I MLADE	DRUŠTVO PSIHOLOGA SM ŽUPANIJE (DP SMŽ)	ZAJEDNICA UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA POLICIJE RH	UDRUGA RATNIH VETERANA HRVATSKI DOMOBRAN – OGRANAK SISAK
PRONI CENTAR ZA SOCIJALNO PODUČAVANJE (PRONI)	'HRVATSKA ŽENA' SISAK	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA POLICIJE SM ŽUPANIJE-PODRUŽNICA SISAK	URED ZA SAVJETOVANJE GRAĐANA (USG)
"TINTILINIĆ" – UDRUGA ZA RAD S DJECOM I MLADIMA	HRVATSKO KATOLIČKO DRUŠTVO PROSVJETNIH DJELATNIKA (HKDPD)	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA '57. SAMB-MARIJAN CELJAK'	
UDRUGA STUDENTSKE ORGANIZACIJE SISAK (USOS)	HUMANITARNO DRUŠTVO "SVETI KVIRIN" (H.D."SVETI KVIRIN")	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA LIJEČENIH OD PTSP-A SMŽ	
UDRUGA ZA BRIGU O DJECI "RADOST"	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE (SUH) – PODRUŽNICA SISAK	UDRUGA HRVATSKIH CIVILNIH STRADALNIKA DOMOVINSKOG RATA SMŽ	

"SVIJET NA DLANU"	UDRUGA DEFEKTOLOGA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	UDRUGA HRVATSKIH DRAGOVOLJACA DOMOVINSKOG RATA GRADA SISKA
	UDRUGA SLIJEPIH GRADA SISKA I DIJELA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	UDRUGA HRVATSKIH RATNIH VETERANA DOMOVINSKOG RATA ŽELJEZARA SISAČ
	UDRUGA SOCIJALNIH RADNIKA SISAK	UDRUGA HVIDRA GRADA SISKA
	UDRUGA UDOMITELJA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE "ŽIVOT" (UUSMŽ "ŽIVOT")	UDRUGA RATNIH VETERANA 2. GARDIJSKE BRIGADE GROMOVI – PODRUŽNICA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
	UDRUGA UMIROVLJENIKA SISAK	UDRUGA RODITELJA POGINULIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA GRADA SISKA (URPBDRGS)
	UDRUGA UMIROVLJENIKA UNUTARNJIH POSLOVA GRADA SISKA I SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	UDRUGA UDOVICA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA RH – GRADA SISKA
	UDRUGA ZA TERAPIJSKO I REKREACIJSKO JAHANJE 'KAS' SISAK	

Tablica 46. Pregled organizacija civilnog društva na području Grada Siska

Vatrogasna zajednica Grada Siska osnovana je 1993.g. U Zajednicu je udruženo 18 DVD-a i to: Sisak, Odra Sisačka, Stara Drenčina, Jazvenik, Sela, Greda, "Mladost" Sisak, Topolovac, Budaševo, Palanjek, Preloščica, Čigoć, Gušće, Kratečko, Mužilovčica, Veliko Svinjičko, Lukavec Posavski i Lonja, te dvije profesionalne vatrogasne postrojbe: Javna vatrogasna postrojba Grada Siska i Profesionalna vatrogasna postrojba INA Rafinerije nafte Sisak. Prema matičnoj evidenciji članstva u 2014.g. Zajednica ima ukupno 1.830 članova."

13. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Gradsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Grada, te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi, zakonom i Statutom. Gradsko vijeće donosi: Statut Grada Siska, Poslovnik Gradskog vijeća, odluku o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Grada, proračun i odluku o izvršavanju proračuna, polugodišnje i godišnje izvješće o izvršenju proračuna, odluku o privremenom financiranju te odluke i druge opće akte koji su mu stavljeni u djelokrug zakonom i podzakonskim aktima. Gradsko Vijeće Grada Siska broji 25 članova.

Gradonačelnica je predstavica izvršne vlasti i ovlaštena je zastupati Grad. Obavlja izvršne poslove utvrđene Statutom Grada, a naročito: priprema prijedloge općih akata, izvršava ili osigurava izvršavanje općih akata predstavničkog tijela, usmjerava djelovanje upravnih tijela Grada u obavljanju poslova iz njihovog samoupravnog djelokruga, odnosno poslova državne uprave ako su preneseni Gradu te nadzire njihov rad, upravlja nekretninama i pokretninama u vlasništvu Grada, prihodima i rashodima Grada, u skladu sa zakonom i Statutom. Ima dva zamjenika.

Članovi Gradskog vijeća, Gradonačelnica i zamjenici izabrani su na neposrednim izborima, a mandat im traje 4 godine.

Nadležnost Grada Siska u svojem samoupravnom djelokrugu određena je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br: 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13), a poslovi i zadaci gradske upra-

ve obavljaju se u okviru nadležnosti i područja rada upravnih tijela osnovanih Odlukom o ustrojstvu gradske uprave Grada Siska:

1. Upravni odjel za upravne, imovinsko pravne i opće poslove
2. Upravni odjel za proračun i financije
3. Upravni odjel za gospodarstvo i komunalni sustav
4. Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, sport, branitelje i civilno društvo
5. Upravni odjel za prostorno uređenje i zaštitu okoliša

U Gradskoj upravi Grada Siska je na dan 30. siječnja 2014. bilo popunjeno 124 radnih mjesta. Od toga 121 službenik i namještenik, te 3 dužnosnika (gradonačelnica i 2 zamjenika gradonačelnice). Grad Sisak ima pet upravnih odjela i Odsjek za unutarnju reviziju. U Upravnom odjelu za upravne, imovinsko pravne i opće poslove zaposlene su 53 osobe. U Upravnom odjelu za proračun i financije zaposleno je 18 osoba. U Upravnom odjelu za gospodarstvo i komunalni sustav zaposleno je 31 osoba. U Upravnom odjelu za obrazovanje, kulturu, sport, branitelje i civilno društvo zaposleno je 7 osoba. U Upravnom odjelu za prostorno uređenje i zaštitu okoliša zaposleno je 16 osoba. U Odsjeku za unutarnju reviziju zaposlene su 2 osobe. Svi zaposlenici redovno prate propise, opće akte i stručnu literaturu, usavršavaju se, jačaju svijest o osobnoj i profesionalnoj odgovornosti, savjesnosti i učinkovitosti, te pravilnoj primjeni općih propisa. Ovisno o opisu pojedinog radnog mjesta, službenici izrađuju prijedloge općih akata i sudjeluju u radu predstavnika izvršne i predstavničke vlasti i njihovih radnih tijela, te drugih tijela kada je to u interesu Grada. Poslovi i radni zadaci obavljaju se pravovremeno i kvalitetno, sukladno zakonu

i drugim propisima i podzakonskim aktima te nalogu čelnika. Broj stručnjaka u Gradu Sisku, relevantan za provođenje projekta je: 2 diplomirana inženjera arhitekture, 5 diplomiranih inženjera građevine, 1 stručni specijalist inženjer strojarstva, 9 diplomiranih pravnika i 1 stručni specijalist za javnu upravu, te 5 diplomiranih ekonomista. Trenutno na provedbi javne nabave za potrebe Grada Siska radi 7 osoba.

Sisak projekti d.o.o. društvo u 100 postotnom vlasništvu grada Siska, koje aktivno priprema i provodi projekte od interesa za razvoj grada Siska. Poduzeće Sisak projekti djeluje u provedbi aktivnosti koje pomažu poduzetnicima u njihovim investicijskim pothvatima, a objedinjuju savjetovanje, informiranje i upravljanje njihovim poduzetničkim projektima.

14. MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA

U cilju razvijanja prijateljskih odnosa, širenja poznanstva, unapređenja međusobne suradnje i jačanja uzajamnog poštovanja i uvažavanja između svojih građana, institucija i gospodarskih subjekata, Grad Sisak uspostavio je kontakte sa sljedećim gradovima.

1. Grad Heidenheim

Povelja o partnerstvu potpisana 28. lipnja 1988. godine, a suradnja se ostvaruje na području kulture: izložba slika Pabla Picasa koje se nalaze u Heidenheimu bila je organizirana u Sisku u Galeriji Slave Striegla; umjetnički rad akademskog kipara Glavnika izložen je u Heidenheimu u Brenz parku u kojem su izložene skulpture i drugih gradova prijatelja grada Heidenheima. Novo izgrađeni park u kojem se nalazi i skulptura iz Siska posjetilo je preko milijun ljudi. Floristi iz Siska sudjelovali su na Sajmu cvijeća u Heidenheimu s instalacijom „Povijest Siska“. Suradnja na području obrazovanja odvijala se između srednjih škola u Sisku i Heidenheima. Na festivalima i ostalim manifestacijama u Heidenheimu kao što su Vikend gradova partnera, Ulične utrke i slično, Sisak je redovno sudjelovao prezentiranjem lokalnih folklornih plesova i pjesama, vina, suvenira i drugo.

U čast dugogodišnjeg prijateljstva s gradom Heidenheimom, u Sisku je jedan trg dobio ime po tom gradu.

2. Grad Remchingen

Suradnja traje od 1993. godine. U vrijeme velikih ratnih razaranja, grad Remchingen Sisku je pomogao na način, da su zamijenjena razbijena stakala na javnim zgradama (bazen, Gradska tržnica, zgrade Gradske uprave i poslovni prostori u vlasništvu Grada Siska). Delegacija vođena zastupnicima njemačkog parlamenta iz Remchingena osigurala je pomoć Dječjem domu Vrbina u vidu preuzimanja kumstva nad djetecom bez roditeljske skrbi i drugo. Daljina suradnja se sljedećih godina odvijala sudjelovanjem sisačkih i županijskih tvrtki na Sajmu dostignuća, razmjenom izložbi likovnih radova Slavoljuba Slave Striegla i Ivana Marekovića, gostovanjem učenika sisačkih škola, organiziranjem humanitarnih koncerata. Remchingen je za vrijeme Domovinskog rata pokazao izuzetnu solidarnost i iskazao iznimnu pomoć u obnavljanju zgrada, pomoć u hrani, odjeći, obući i drugo.

3. Grad Gabrovo

Povelja o suradnji potpisana 2004. godine. Suradnja s Gabrovom na području glazbe i kulture se odvija na godišnjoj

razini posjetima njihovih folklornih sastava na Lipanjskim susretima. Predstavnici Grad Siska i ustanova sudjelovali su na tematskim konferencijama održanih u okviru Međunarodnog festivala mladih iz gradova prijatelja.

4. Grad Szombathely

Suradnja postoji od 2003. godine, a priprema se potpisivanje Povelje o suradnji koju podržava Hrvatska manjinska zajednica u Szombathelyu. Dva grada povezo je i zaštitnik sv. Quirin te slična antička povijest, jer Szombathely leži na rimskim ostacima antičkog grada Savarie, glavnog grada rimske provincije Pannonia Prima. Ostvarena je suradnja na razini osnovnih škola, međusobna razmjena i posjeti učenika, provođenje zajedničkih školskih projekata, razmjena iskustava i međusobno upoznavanje sustava rada u nastavi i slično. Redovno se odvijaju posjete predstavnika grada i crkve na dan grada Siska, odnosno zaštitnika sv. Quirina.

5. Grad Leszno

Suradnja postoji od 2003. godine, a Pismo namjere o zajedničkoj suradnji gradova potpisano je u Lesznu 2008. godine. Odvijali su se susreti vezani uz korištenje Europskih fondova u kojima je Leszno, kao i cijela Poljska bio vrlo uspješan. U Lesznu su gostovala kazališta iz Siska i razmjenjivali su se međusobni posjeti kulturnih društava.

6. Grad Jihlava

Suradnja se odvija od 2004. godine, najintenzivnije na području razmjene kulturnih društava, glazbenih i plesnih sastava, međusobnih posjeta i susreta delegacija gradova.

7. Grad St. Pölten

Suradnja postoji od 2004. godine. Grad St. Pölten potaknuo je zajedno s drugim gradovima srednje veličine u Europi, suradnju kojom je u međuvremenu obuhvaćeno 40 gradova. U pravilu se članovi sastaju dva puta godišnje, svaku puta u nekom drugom gradu, kako bi razmijenili mišljenja i iskustva o temama iz raznih područja. Do sada su gradovi kao članovi mreže gradova organizirali konferencije, susrete, predavanja i druge oblike suradnje kojima je osnovna svrha prenošenje iskustava u upravljanju gradovima. Na proljetnim i jesenskim zasjedanjima Mreže suradnje europskih gradova srednje veličine, koju svake godine organizira jedan član Mreže europskih gradova, predstavnici Grada Siska su sudjelovali nekoliko puta. Teme koje su se obrađivale i o kojima su se razmjenjivala iskustva uglavnom su bile vezane uz razmjenu gospodarskih ili drugih tema o razvoju gradova srednje veličine („Sistem turističkih informacijskih ureda i njihovo umrežavanje u regiji“; „Pametna energija - Europa“; „Korištenje gradskih i ljudskih resursa za razvoj grada te za formiranje centara znanja“; Demografske promjene u Europi – koncepti djelovanja za razvoj gradova“ „Oblikovanje odnosa gradova prijatelja“; Zaštita i njega spomenika kao glavni zadatak gradova s povijesnom gradskom jezgrom; „Turizam kao važna grana gospodarske politike“; „Politika kulture u gradovima srednje veličine“ i druge teme).

8. Grad Buzet

Povelja o prijateljstvu i suradnji je potpisana 3. rujna 1986. godine. Prijateljstvo gradova je započelo kulturnom suradnjom, a vrlo brzo se proširilo na gospodarstvo, što je rezultiralo bratimljenjem obrtnika. Povelja o suradnji dvaju Udruženja obrtnika potpisana je 1991. godine i prvo je službeno bratimljenje dviju obrtničkih organizacija u Hrvatskoj. Za inicijativu bio je zaslužan sisački akademski kipar Želimir Janeš koji je surađujući s akademikom Josipom Brautlićem 1976. godine započeo ostvarivati ideju o „Aleji glagoljaša“ od Roča do Huma.

Potpisivanje povelje pokrenulo je manifestaciju „Buzetski dani 86“ - reprezentativnu izložbu likovnih radova umjetnika Siska i njegove okolice: Želimira Janeša, Slave Striegla, Ivica Antolčića, Branka Čačića, Marijana Glavnika, Ivana Marekovića, Spomenke Zadrović, Alema Biočića, Stjepka Rupčića, Vesne Kožić, Gabrijele Kolar u organizaciji Gradskog muzeja Sisak i Narodnog sveučilišta „Augustin Vivoda“ Buzet. Suradnja se nastavila izložbama u Sisku, kontaktima i suradnjom obrtnika, zajedničkim i tematskim izložbama obrtnika organiziranima i u Sisku i u Buzetu, gostovanjima kulturno umjetničkih društava i predstavljanjem pjesama i plesova sisačkog kraja, organizacijom gastronomske manifestacije „Dani buzetske kuhinje“ te brojnim drugim manifestacijama.

14.2. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZRINSKA GORA - TUROPOLJE

Ruralna naselja Grada Siska zajedno s Općinom Martinska Ves bila su sastavni dio LAG-a Četiri rijeke, koji se početkom ove godine pridružio kao cjelovita udruga LAG-u Zrinska gora - Turopolje. Navedeni LAG trenutno uz ruralni dio Grada Siska i Općinu Martinska Ves obuhvaća gradove Petrinju i Glinu, južni dio ruralnih naselja Grada Velike Gorice, te općine Lekenik, Donji Kukuruzari i Orle. Time je LAG Zrinska gora - Turopolje treći po veličini LAG u Republici Hrvatskoj, dok je prema broju stanovnika najveći LAG na području RH.

LAG Zrinska gora - Turopolje je akreditirani LAG, te je formiranje, uređenje i rad samog ureda, plaće zaposlenika LAG-a i većina aktivnosti koje se provode preko LAG-a financirana iz Mjere 202 IPARD programa. U programskom razdoblju 2014-2020. godine za rad LAG-a koristit će se sredstva iz EAFRD-a, koja će biti dostupna kroz Mjeru 19. Programa ruralnog razvoja RH.

14.3. EU PROJEKTI

Do sada je Grad Sisak sudjelovao, provodio ili bio partner u sljedećim projektima financiranim iz EU fondova.

1. Unapređenje poslovne infrastrukture grada Siska; IPA 2007/HR/16IPO/001-040209

Ukupna vrijednost ovog projekta je 11.876.919,76 HRK, pri čemu je sufinancirani iznos donatora 7.423.074,81 HRK. Donator u ovom projektu je Europska unija, kroz IPA komponenta IIIc (ERDF). Projekt je proveden u vremenu od 06/03/2012 do 06/12/2013. Provedbom projektnih aktivnosti izvedena je rekonstrukcija ceste: 1.347 m pristupne ceste i 100 m servisne ceste, izgrađen je nogostup, javna rasvjeta, obnovljeni energetski i telekomunikacijski zdenci, napravljena je nova trafostanica u JIZ-Novo Pračno. Provedene su brojne edukacije i druge aktivnosti u cilju poboljšanja poslovne infrastrukture.

2. Program pročišćavanja otpadnih voda grada Siska

Ukupna vrijednost ovog projekta je 236.321.399,60 HRK, pri čemu je sufinancirani iznos donatora 152.000.000,00 HRK. Donator u ovom projektu je Europska unija, projekt je u provedbi od 2013. godine, a korisnik i partneri na projektu su Grad Sisak, Hrvatske vode, Vodovod Sisak i Sisak projekti d.o.o. Glavni ciljevi projekta su poboljšati kakvoću podzemnih voda ispuštanjem otpadne vode pročišćene do zadovoljavajućeg stupnja, te time doprinijeti očuvanju okoliša rijeka Kupe i Save i Parka prirode Lonjsko polje, unaprijediti i povećati postojeći sustav odvodnje otpadnih voda čime će se omogućiti funkcionalnije upravlja-

nje i povećati broj stanovnika priključenih na sustav odvodnje, stvoriti uvjete za ispravno funkcioniranje sustava odvodnje za vrijeme obilnih oborina smanjujući rizik od poplave i povezane zdravstvene i ekonomske opasnosti te izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda za 60.000 ES. Realizacija ciljeva projekta pridonijet će provedbi pravne stečevine EU-a, a osobito Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda.

3. Izgradnja infrastrukture i uspostava poslovne zone „Komunalna zona“

Ukupna vrijednost ovog projekta je 64.176.482,40 HRK, pri čemu je sufinancirani iznos donatora 6.035.912,40 HRK od Ministarstva gospodarstva i 577.341,60 HRK od Sisačko-moslavačke županije. Partneri i donatori na projektu su Grad Sisak, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Sisačko-moslavačka županija. Projekt je proveden u vremenu od 01/06/2003 do 30/07/2010. Projektnim aktivnostima izgrađena je infrastruktura i uspostavljena poslovna zona „Komunalna zona“.

4. Konstrukcija vodovodnog sistema u Južnoj industrijskoj zoni Novo Pračno

Ukupna vrijednost ovog projekta je 11.284.062,00 HRK, pri čemu je sufinancirani iznos donatora 944.748,40 HRK od Republike Hrvatske i 524.863,60 HRK od Sisačko-moslavačke županije. Partneri i donatori u projektu su Grad Sisak, Poslovne zone Sisak d.o.o., Republika Hrvatska i Sisačko-moslavačka županija. Projekt je proveden u vremenu od 01/08/2008 do 01/07/2009.

5. Platforma za unapređenje veza između Jadranskih Regija u Europi - PEARL.EU (Platform Enhancing Adriatic Region Links in Europe)

Ukupna vrijednost ovog projekta je 7.752.000,00 HRK, pri čemu je sufinancirani iznos donatora 456.893,53 HRK. Vodeći partneri projekta su Općina Lecce (za Italiju), Grad Zavidovići (BIH), Grad Sisak (RH), ostali partneri: Grad Prijedor, Grad Mostar, Županija Osječko-Baranjska i Grad Brtonigla-Verteneglio. Donator projekta je Europska Komisija - Phare 2005: „Cross-Border Co-operation between Italy and Croatia, PHARE CBC/INTERREG III A – New Adriatic Neighbourhood Programme“.

6. HOT SPOT Croatia Sisak

Ukupna vrijednost ovog projekta je 30.778,55 HRK, pri čemu je čitav iznos sufinanciran od Ministarstva turizma. Partneri na projektu su Gradska tržnica Sisak, Autopromet Sisak i Sisak projekti d.o.o. Projekt je proveden 2014.

Temeljem Ugovora o provedbi projekta slobodnog pristupa Internetu u turističkim destinacijama „Hotspot Croatia“ uspostavljene su nove točke besplatnog pristupa Internetu. U prvoj fazi provedbe projekta pokrivanja čitavog grada Siska bežičnim pristupom Internetu realizirane su dvije pristupne točke, na lokacijama Autobusni kolodvor i Gradska tržnica Sisak.

7. Osiguravanje pomoćnika učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama - ESF OP „Razvoj ljudskih potencijala“

Ukupna vrijednost ovog projekta je 1.780.793,33 HRK, pri čemu je čitav iznos sufinanciran od donatora Ministarstva socijalne politike i mladih. Partneri na projektu su Grad Sisak, Sisak projekti i osnovne škole na području grada Siska. Projekt neposrednom potporom do izjednačavanja u mogućnostima financiran je u sklopu javnog poziva „Osiguravanje pomoći učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim“

skim odgojno-obrazovnim ustanovama u sklopu Operativnog programa Razvoja ljudskih potencijala 2007-2013. Projektom se ostvaruju ciljevi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom 2007.-2015. i lokalnih strategija jer će se uspostavljanjem sustava neposredne profesionalne potpore za 37 učenika sa teškoćama te zapošljavanjem 36 pomoćnika u nastavi omogućiti njihova socijalizacija, povećati njihova integracija i socijalna uključenost u redovne škole. Ovim je projektom posebno ranjivoj skupini učenika s teškoćama omogućeno jednako kvalitetni uvjeti obrazovanja u redovitim osnovnoškolskim ustanovama bez izdvajanja od ostatka razreda i sredine u kojoj žive, što značajno povećava njihov osjećaj pripadnosti i samopoštovanja, a time i proces učenja.

8. Siscia civitas mundi – stavljanje arheoloških lokaliteta u turističku funkciju - tehnička pomoć za izradu Studije pred izvodljivosti i analize troškova i koristi

Ukupna vrijednost ovog projekta je 40.000,00 HRK, pri čemu donator UNDP i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije sufinancira čitav iznos.

9. Energetska obnova zgrada javnog sektora po ESCO modelu

Ukupna vrijednost ovog projekta je 350.000,00 HRK, pri čemu donator Agencija za promet nekretninama sufinancira čitav iznos. Projekt je u provedbi.

Kroz ovaj projekt pokrenuta je energetska obnova zgrada javnog sektora po ESCO modelu, čime će biti obuhvaćeno šest osnovnih škola, jedan dječji vrtić, zgrada Kazališta 21, Športsko rekreacijski centar – bazen i Gradski stadion.

10. Lokalni programi za mlade

Ukupna vrijednost ovog projekta je 57.000,00 HRK, pri čemu donator Ministarstvo socijalne politike i mladih Republike Hrvatske sufinancira čitav iznos.

15. DRUGA PODRUČJA KOJA GRAD SISAK SMATRA RELEVANTNIM ZA RAZVOJ

Projekti Grada Siska za razdoblje 2015-2017. godine, u pripremi ili u provedbi:

Br.	Naziv projekta	Cilj
1.	Rekonstrukcija javne rasvjete	Preobrazba grada iz polumračnog i komunalno zapuštenog grada u grad s energetske učinkovitom i modernom rasvjetom
2.	Pješačka zona	Dati Gradu dnevni boravak Grada, nove urbane vizure i sadržaje
3.	Centar izvrsnosti i kreativnosti - kreativni inkubator – rekonstrukcija Zgrade političkih stranaka	Zgradu političkih stranaka pretvoriti u centar kreativnih ideja sa multimedijским sadržajima za mlade
4.	Info centra industrijske baštine – Holandska kuća	Stvoriti dodatne sadržaje za kulturni turizam, prostor za Galeriju Striegl i Gradski muzej Sisak
5.	Veleučilište u Vojarni u Lađarskoj	Uređenje bivše vojarnice u studentski kampus sa svim popratnim sadržajima - predavaonice, restorani, smještaj
6.	Izgradnja odvojka između Zvonimirove i komunalne zone	Unaprjeđenje poslovne infrastrukture i kvalitetnije povezivanje komunalne zone sa centrom Grada
7.	Bazen Caprag	Dati novi sadržaj naselju koje odumire
8.	Natkrivanje klizališta	Doprinijeti viziji grada - Sisak, grad sportskog svjetonazora
9.	Most na Kupi i most na Odri	Cilj-prometno povezati grad sukladno njegovim potrebama i razvoju, rasteretiti promet iz centra Grada
10.	Poslovni inkubator u bivšoj upravnoj zgradi Željezare	briga za poduzetništvo - stavljanje u funkciju bivše poslovne infrastrukture uz pomoć poduzetnicima da pokrenu posao
11.	Preseljenje knjižnice u prostor Feroterma u 2. ulici	staviti gradsku knjižnicu i čitaonicu u centar grada te primjereniji prostor, davanje centru Grada novih sadržaja, Ferotermovo preseljenje u novo sagrađenu zgradu u Zvonimirovoj kod rotora, nova radna mjesta, nove investicije
12.	Preseljenje udruga u zgradu H.šuma u Tomislavovoj- Zgrada udruga	stavljanje svih udruga u ravnopravan položaj i standardizacija usluga koje im grad pruža
13.	Šetnica na Mihanovićevoj obali	stvaranje nove vizure grada, poboljšanje turističke ponude i stavljanje težišta interesa/događanja na Stari Grad, bolja komunalna infrastruktura
14.	Pješačke i biciklističke staze na nasipima sa rasvjetom	stvaranje mreže pješačkih i biciklističkih staza na nasipima, vraćanje Grada na rijeke, dodatni kvalitetni sadržaji za građane kroz mogućnost rekreacije na osvijetljenim nasipima sa uređenim stazama
15.	Obnova ceste Svinjičko-Gušće	Cilj-rekonstrukcija, izgradnja funkcionalnog ulaza u Park prirode Lonjsko polje i oživljavanje Donje Posavine
16.	Obnova gradskih fasada	Cilj-rekonstrukcija i obnova fasada u užem centru stvarajući nove vizure Grada, revalorizacija centra Grada i oživljavanje sadržaja koje on nudi
17.	Parkirališta	Cilj-rekonstrukcija postojećih (2 odrađena u 2014. i 3 u planu 2015.) i gradnja novih parkirališta (3 u planu 2015.) te gradnja garažno-parkirnog objekta u centru grada-unaprjeđenje kvalitete života u gradu, nadogradnja komunalne infrastrukture

16. SWOT ANALIZA

SWOT ANALIZA	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geografski i geoprometni položaj u Hrvatskoj, na sjecištu cestovnih, željezničkih i riječnih pravaca, neposredna veza s postojećim autocestama (A3 i A11 u izgradnji, blizina zračne luke Pleso, plovnost rijeke Save, blizina pomorskih luka) • Uspostavljena temeljna prometna i energetska infrastruktura (cestovni promet, riječna luka, željeznički kolodvor) • Povoljan vodni potencijal te razvijen sustav vodoopskrbe • Uspostavljene poslovne i industrijske zone sa svom pratećom infrastrukturom • Bogatstvo prirodnih resursa te očuvana prirodna i kulturno-povijesna baština (velik broj zaštićenih i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, arheološka nalazišta, zaštićena nematerijalna baština) • Izrađen Prostorni plan i strateški dokumenti za poticanje zapošljavanja i razvoja gospodarstva • Uspostavljena međuregionalna i međunarodna suradnja te sudjelovanje i provođenje brojnih projekata financiranih iz fondova EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna demografska slika koja se očituje u značajnom padu broja stanovnika, negativnoj stopi prirodnog prirasta i starenju stanovništva, te nepovoljnom omjeru aktivnog i neaktivnog stanovništva • Visoki udio mladih i žena među nezaposlenima, velik broj nezaposlenih osoba, velik broj mladih osoba koji se ne mogu zaposliti nakon završenog školovanja • Nedovoljan izbor programa za prekvalifikaciju te cjeloživotno učenje te neusklađenost istih s potražnjom na tržištu rada • Dugogodišnji trend smanjenja industrijske aktivnosti te relativno nizak broj poduzetnika • Nedovoljna ulaganja za razvoj i primjenu novih tehnologija • Poslovna povezanost obrtnika i malih poduzetnika s velikim poslovnih subjektima, koji se nisu uspjeli prilagoditi novim trendovima na tržištu • Nedovoljna aktivnost potpornih institucija za poduzetništvo • Nedostatan ulaganje u održavanje standarda, razvoj i unaprjeđenje komunalne infrastrukture • Nedovoljno razvijen sustav zbrinjavanja otpada, naročito tehnološkog otpada • Nepostojanje i/ili nedovoljna izgrađenost vodozaštitnih građevina i sustava obrane od visokih voda kao prijetnja uspješnoj poljoprivrednoj proizvodnji i sigurnosti stanovništva • Nedovoljno iskorišteni potencijali prirodne i kulturno-povijesne baštine za razvoj turističkog sektora na području Grada Siska • Neraznovrsna i nedovoljna ponuda turističkih smještajnih kapaciteta • Nezadovoljavajuće stanje uređenosti javnih površina i središta grada • Nedovoljno zadovoljavanje potreba socijalno ugroženih skupina putem različitih oblika izvaninstitucionalne pomoći • Nedostatni ljudski i materijalni resursi u sustavu zdravstva te nerazvijen sustav palijativne skrbi • Nedovoljni kapaciteti za prihvata djece predškolske dobi, posebno djece s poteškoćama u razvoju • Opremljenost predškolskih i školskih ustanova ne zadovoljava propisane pedagoške standarde
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost sufinanciranja ili financiranja razvojnih projekata iz različitih nacionalnih i EU fondova • Uspostavljen sustav te provođenje mjera za poticanje zapošljavanja i razvoj gospodarstva • Povećanje interesa nacionalnih i međunarodnih partnera za umrežavanje i uspostavu različitih oblika suradnje • Povećanje interesa domaćih i stranih ulagača za ulaganja na području Grada Siska • Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju otvorila su se nova tržišta • Povećan interes turista za cjelokupnom turističkom ponudom te različitim oblicima turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Globalna ekonomska kriza te višegodišnja recesija u RH • Usklađivanje zakonodavstva RH sa smjericama EU dovodi do neusklađenosti donesenih mjera sa stvarnim potrebama • Česte promjene zakonske regulative i složena administracija • Sporost sudova (stečajni postupci), birokratiziranost (legalizacija, ishođenje građevinskih dozvola) • Nedostatak jasne razvojne strategije na nacionalnoj razini • Neusklađenost zakonske regulative s poslovnom praksom, naročito u oblasti zaštite okoliša • Strogi kriteriji prihvatljivosti korisnika za korištenje sredstava iz EU fondova • Složeni uvjeti kreditiranja • Povećana konkurencija pod utjecajem ulaska RH u EU te procesa globalizacije i nepovoljna uvozna politika

17. Vizija strateški ciljevi i prioriteti

Vizija sadrži opis zamišljenog sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju grada Siska.

Strateški ciljevi sadrže konzistentan i sažeti opis namjeravanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije.

Vizija grada Siska:

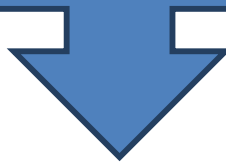
Grad pozitivne energije, centar novog gospodarstava, razvijen i infrastrukturno opremljen usmjeren na razvoj, gdje su po-vijest, dobrodošlica i domaćinstvo uz prirodne ljepote utkane u zajednicu ponosnu na svoju prošlost i spremni graditi svoju budućnost.

Kao konkretizacije vizije, predložena su sljedeća tri prioriteta:

PRIORITET 1: UNAPRJEĐENJE GOSPODARSKE AKTIVNOSTI

PRIORITET 2: POBOLJŠANJE UVJETA ZA KVALITETU ŽIVOTA I RADA

PRIORITET 3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE RESURSIMA

18. Prioriteti i mjere

Prioritet 1: Unaprjeđenje gospodarske aktivnosti

MJERA 1.1.	Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Sektor malog i srednjeg poduzetništva na današnjem tržištu glavni je nositelj gospodarskog razvoja u najširem smislu. Uz ostvarene prihode, postotak stanovništva koji zapošljavaju, mala i srednja poduzeća i obrti važna su i kao žarište stvaranja inovacija i uvođenja novih standarda u cjelokupni gospodarski sektor, čineći ga općenito jačim i konkurentnijim. Podupiranje rasta i konkurentnosti ovih sektora stoga predstavlja izuzetno važan faktor strateškog razvoja sisačkoga područja. U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti usmjerene jačanju kapaciteta poduzetnika i obrtnika, širenju sektora poduzetništva, boljoj suradnji između poduzeća sa svrhom stvaranja novih inicijativa u unaprjeđenju poslovanja te promocija Siska kao područja povoljnog za poduzetničke djelatnosti. U skladu s mnogobrojnim mogućnostima koje sektoru poduzetništva nude razni EU i nacionalni programi i drugi izvori financiranja, poseban će se naglasak staviti na povećanje kapaciteta i angažmana poduzetnika u planiranju poslovnog razvoja.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje poduzetnika sa ciljem stvaranja zajedničkih inicijativa – zajednička javljanja na natječe, stvaranje novih proizvoda i sl. • Analiza konkurentnosti proizvodnje i mogućih načina restrukturiranja industrije u Sisku • Promocija investicijskih mogućnosti Siska i razvoj povoljnog poslovnog okruženja • Podrška i sufinanciranje gospodarstvenika u aktivnostima unaprjeđenja poslovanja i konkurentnosti (poslovno savjetovanje, sajmovi, uvođenje normi i informacijskih sustava, potpore tradicijskim obrtima, sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za EU projekte i sl.) • Promocija poduzetništva i poticaji/podrška za novoregistrirana poduzeća (poduzetnički centar, poduzetnički razredi itd.) • Edukacije poduzetnika o izvorima financiranja poduzetničkih poduhvata i prilikama koje pružaju EU fondovi • Potpora i podrška u radu prvom poduzetničkom inkubatoru PISAK
CILJNE SKUPINE	poduzetnici i zaposlenici u MSP, novoosnovana poduzeća, obrti, šira poslovna i gospodarska zajednica na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i EU nivou, učenici i studenti
POKAZATELJI	X novoosnovanih poduzeća dobilo podršku/poticaje, X poduzetnika unaprijedilo znanja i vještine, X inicijativa umrežavanja poduzetnika, X analiza konkurentnosti/prijedloga restrukturiranja, X događaja promocije za širu poslovnu zajednicu, X gospodarstvenika/tradicijskih obrta dobilo financijsku/savjetodavnu podršku

MJERA 1.2.	Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Osiguranje prikladnog infrastrukturnog okvira predstavlja nužan preduvjet za svaki daljnji razvoj i rast gospodarstva i poduzetništva, pokretača sveukupnog ekonomskog i društvenog razvoja područja grada Siska. Infrastrukturne investicije moraju biti poduzete promišljeno, u okviru sustavnog razmišljanja o lokalnom ekonomskom razvoju, i s težištem na realnim potrebama i mogućnostima područja, dok s druge strane moraju udovoljavati standardima kvalitete kako bi se privukle nove investicije i omogućio dolazak novih poduzeća, otvaranje novih radnih mjesta i sl. Aktivnosti u okviru ove mjere usmjerene su planiranju i razvoju gospodarske i poduzetničke infrastrukture od strateške važnosti za razvoj grada Siska, a u obzir uzimaju specifične potencijale i potrebe sisačkoga područja.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavno promišljanje lokalnog ekonomskog razvoja kroz uspostavu funkcionalnog odjela u gradskoj upravi • Usklađivanje i ažuriranje prostorno-planske dokumentacije u skladu s razvojnim potrebama grada • Dovršetak plinskog distributivnog sustava za područje grada Siska i izgradnja produktovoda Sisak-Zagreb i optičkog kabela • Izrada idejnog, glavnog i izvedbenog projekta nove luke Sisak • Investicije u prometnu infrastrukturu za bolje povezivanje Siska i Zagreba (pravac A 11 i pravac A3) u svrhu razvoja gospodarstva • Investicije u železničku infrastrukturu za bolje povezivanje Sisak i Zagreba u svrhu razvoja gospodarstva • Stvaranje potporne infrastrukture za istraživanje i razvoj (tehnološki park i sl.) • Održivo upravljanje poduzetničkim zonama
CILJNE SKUPINE	Domaći i strani investitori, gospodarski i javni subjekti
POKAZATELJI	X odjela za lokalni ekonomski razvoj, X planskih dokumenata, 1 plinski distributivni sustav, 1 produktovod, • Završeni projekti i dobivena građevinska dozvola za izgradnju (I faze) Nove luke Sisak, X investicija u prometnu infrastrukturu, X održivih modela upravljanja poduzetničkim zonama, X funkcionalnih poduzetničkih zona, Izgradnja Komunalnog pristaništa na rijeci Kupi u Sisku (riječni kilometar 2+000 do 2+700 rijeke Kupe, izgrađeno i otvoreno pristanište sa 194 veza za plovila i upravna zgrada (sa osiguranom svom infrastrukturom – pitka voda, elekt. energija, odvoz otpada) tj. luka u punoj funkcionalnosti za brodice do 12 m dužine, Izgradnja Sustava konstrukcija za privezivanje plovila na rijeci Kupi u Sisku od 3,900 do 4,000 r.km (javno putničko pristanište-izgrađeno i otvoreno pristanište sa prilaznim pontonom za privez, ukrcaj i iskrcaj putnika (sa osiguranom svom infrastrukturom –pitka voda, elekt.energija, odvoz otpada i ulazno izlaznoj carinskoj reviziji tj. luka u punoj funkcionalnosti za putničke brodove sa dijelovima bivšeg broda Biokovo za čije se potpuno uređenje traže dodatna sredstva iz Europskih fondova), Broj putnika ukranih ili iskrcanih u luci Sisak

MJERA 1.3.	Obogaćenje kulturne i turističke ponude
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Planirana i osmišljena kulturna djelatnost nekog područja sa sobom donosi višestruke gospodarske i turističke koristi, te unaprjeđuje kvalitetu života i boravka u nekoj sredini čineći je poželjnom destinacijom. Uspostava kvalitetne kulturne ponude grada Siska je jednako bitna kao i aktivan pristup u kreiranju novih publika kulturnih sadržaja. U okviru ove mjere predviđene aktivnosti su usmjerene obogaćenju kulturne ponude grada Siska kroz iskorištavanje lokalno specifičnih resursa sisačkoga područja, kataliziranju kulturnih aktivnosti kroz poticanje umrežavanja dionika u kulturi, poboljšano uključivanje kulture u sektor turizma u svrhu diversifikacije turističke ponude te poticanje lokalnih aktera na uzimanje učešća u razvoju kulturne i kulturno-turističke ponude grada Siska.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje novog identiteta grada (Grad na 3 rijeke? Zeleni grad?) • Razvoj publike za kulturna događanja • Brandiranje grada Siska • Poboljšanje komunikacije javnih ustanova, medija i građana • Valorizacija i promocija kulturne baštine u turističke svrhe • Promocija prirodnih bogatstava i stvaranje održive turističke ponude (poveznica s Lonjskim poljem) • Otvaranje turističkih pristaništa u Parku prirode Lonjsko polje (od kojih prvo u Drenovom Boku na rijeci Savi) • Poticanje poljoprivrednih domaćinstava na bavljenje turističkim djelatnostima u svrhu razvoja agroturizma • Poticanje građana/poslovnih subjekata na investicije u smještajne i ugostiteljske kapacitete te usluge u turizmu • Poticanje umrežavanje dionika u turizmu (ekologija, povijest, kultura) sa svrhom upotpunjavanja turističkih djelatnosti • Edukacija za poduzetništvo u turizmu • Poticanje daljnjeg razvoja posebnih oblika turizma
CILJNE SKUPINE	kulturni sektor, lokalno stanovništvo, turisti i posjetitelji, turistička zajednica, turističke agencije, poljoprivredna domaćinstva, ponuđači turističkih usluga
POKAZATELJI	1 definiran i prepoznatljiv identitet Siska, X inicijativa za privlačenje nove publike, X novih i unaprijeđenih turističkih proizvoda s osloncem na kulturne i prirodne vrijednosti, X poljoprivrednih domaćinstava započelo s turističkim aktivnostima, X inicijativa poticanja građanstva na izgradnju novih smještajnih kapaciteta, X zajedničkih inicijativa različitih dionika, X novih turističkih ponuda diversificiranog tipa, broj prevezenih putnika brodom u Parku prirode Lonjsko polje

MJERA 1.4.	Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Poljoprivredna proizvodnja je gospodarska grana koja na području grada Siska nije dovoljno iskorištena u razvojnom smislu, pa se nameće potreba za njenim ojačavanjem i osuvremenjivanjem kako bi postala učinkovita, konkurentna i profitabilna na današnjem zahtjevnom tržištu. U tu svrhu provodit će se aktivnosti usmjerene povećanju proizvodnje i dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda, boljoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda, promociji poljoprivrede i širenju tržišta odnosno korisnika poljoprivrednih proizvoda, poticanju specifičnih oblika poljoprivredne proizvodnje u skladu s lokalnim potencijalom područja te stvaranju novih inicijativa i partnerstava između dionika na poljoprivrednome tržištu te privlačenju stanovništva, osobito mladih, na bavljenje ovom perspektivnom djelatnošću.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Prelazak s proizvodnje za osobne potrebe na proizvodnju za tržište • Povezivanje poljoprivrednih proizvođača i prerađivača sa svrhom stvaranja zajedničkih inicijativa i izlaska na tržište • Promocija ekološke poljoprivredne proizvodnje sa svrhom stvaranja proizvoda veće dodane vrijednosti • Poboljšanje organizacije i xxxx u stočarstvu • Investicije u prehrambeno-prerađivačke kapacitete (skladištenje, distribucija, prerada) • Promocija i podrška okrupnjavanju poljoprivrednih čestica i korištenju državnog zemljišta • Informiranje dionika o pravima i obvezama unutar lovnoga područja i bolja organizacija sigurnosti lovišta
CILJNE SKUPINE	poljoprivredni proizvođači, poljoprivredni prerađivači, vlasnici poljoprivrednih zemljišta, stanovništvo, pružatelji usluga u turizmu, učenici i profesori u školama, lovačka društva
POKAZATELJI	X inicijativa usmjerenih okrupnjavanju poljoprivrednih čestica, X proizvođača počelo s proizvodnjom za tržište, X proizvođača započelo s procesom prelaska na ekološku proizvodnju, X događaja promocije ekološke poljoprivrede, X inicijativa za stvaranje novih partnerstava između proizvođača i prerađivača, X proizvođača u stočarstvu započelo suradnju s prerađivačkim ili turističkim sektorom, X investicija u prehrambeno-prerađivačke kapacitete, X događaja promocije poljoprivrede u školama

Prioritet 2: Poboljšanje uvjeta za kvalitetu života i rada

MJERA 2.1.	Poboljšanje komunalne i javne infrastrukture
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Kvalitetna komunalna i javna infrastruktura je važan preduvjet za postizanje visoke razine atraktivnosti sisačkoga područja kao mjesta poželjnog za življenje, poslovanje i posjećivanje. Kako bi se unaprijedila sveukupna atraktivnost sisačkoga područja za lokalno stanovništvo, gospodarstvo i posjetitelje, u okviru ove mjere provest će se aktivnosti vezane za poboljšanje i održavanje ukupne infrastrukture Grada. Aktivnostima usmjerenima na komunalnu infrastrukturu povećat će se kvaliteta života za kućanstva na sisačkome području, dok će se ujedno smanjiti troškovi vezane za gubitke resursa (vode) koji nastaju zbog postojeće zastarjele i neadekvatne komunalne infrastrukture.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavno održavanje urbanog standarda i prilagodba EU normama • Revitalizacija i uvođenje sadržaja u centar grada (pješačka zona s javnim sadržajima) • Održavanje i razvoj objekata za sport i rekreaciju • Poticanje mobilnosti građana korištenjem javnog prijevoza i bicikala • Izgradnja biciklističkih i pješačkih staza • Obnova voznog parka javnog prijevoza/komunalnih usluga (poboljšanje voznog reda) • Izgradnja novih mostova • Osiguravanje sigurnog dotoka kvalitetne vode te održavanje vodoopskrbnog sustava • Unaprjeđenje i kompletiranje kanalizacijskog sustava u naseljima Grada Siska • Razvoj sustava grobalja • Izgradnja kamionskog terminala • Uređenje parkirališta rubno od centra grada
CILJNE SKUPINE	lokalno stanovništvo i kućanstva, posjetitelji i prolaznici na sisačkome području, gospodarski subjekti
POKAZATELJI	X novih sadržaja u pješačkoj zoni, X km novih biciklističkih staza, X građana koji svakodnevno koriste bicikl kao prijevozno sredstvo, X novih vozila za javni prijevoz i komunalno poduzeće, 1 novi most, X kn uštede vode zbog smanjenih gubitaka u vodovodu, X novih kućanstava priključeno na kanalizaciju, X km obnovljene kanalizacijske mreže, X naselja s uvedenim sustavom za pročišćavanje, novo groblje

MJERA 2.2.	Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Među strateškim prioritetima vezanima za razvoj sredine, povećanje zaposlenosti i zapošljivosti stanovništva predstavlja važnu stavku. Stvaranje poslovnih prilika sa sobom nosi višestruku korist na široj društvenoj i gospodarskoj razini, odnosno na demografsku sliku stanovništva i općenitu konkurentnost lokalnog gospodarstva. Posebnu važnost pritom valja pridavati zapošljavanju osjetljivih slojeva društva, posebice mladih i dugotrajno nezaposlenih osoba. U okviru ove mjere predviđene aktivnosti usmjerene su poticanju i povećanju zapošljavanja, usklađivanju obrazovnog sustava te znanja i vještina osoba na tržištu rada s konkretnim potrebama lokalnog gospodarstva te umrežavanju širokog spektra dionika sa svrhom stvaranja novih inicijativa u području zapošljavanja.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora (Lokalno partnerstvo za zapošljavanje) • Poticaji i savjetodavna podrška poduzećima za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju • Savjetodavna podrška za cjeloživotno obrazovanje • Organizacija i provedba programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini • Promocija deficitarnih zanimanja u školama i poduzetničkih kompetencija i ideja
CILJNE SKUPINE	Mlade osobe, nezaposleni, osobe s invaliditetom, hrvatski branitelji, ostale osjetljive skupine društva, institucije i organizacije u obrazovanju i cjeloživotnom obrazovanju i usavršavanju, školski uzrasti, privatni, obrazovni i istraživački sektor
POKAZATELJI	X uspostavljenih partnerstava, x dodijeljenih poticaja odn. pružene podrške, X sudionika savjetovanja za cjeloživotno obrazovanje, X prilagođenih/novih programa za cjeloživotno obrazovanje, X događaja za promociju deficitarnih zanimanja

MJERA 2.3.	Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Svrha je ove mjere osuvremeniti kapacitete školskog sustava, potaknuti bolje učinke formalnog obrazovanja na znanja i kompetencije učenika i studenata i doprinijeti boljoj integraciji učenika s posebnim potrebama u školski sustav i društvenu zajednicu. Postojeći školski kapaciteti i infrastruktura zastarjeli su s obzirom na pedagoške standarde, potrebe i izazove suvremenog školstva, te ne pružaju povoljnu podlogu za unaprjeđenje sustava školstva. Aktivnosti ove mjere usmjerene su poboljšanju zatečenog stanja i unaprjeđenju sustava obrazovanja i sistema integracije u društvo, vode boljim rezultatima obrazovanja na znanja i kompetencije učenika i budućih zaposlenika, te osiguravaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i životnim prilikama za sve učenike jednako i bez diskriminacije.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Prilagodba odgojno-obrazovnog sustava i ustanova svih razina za djecu s teškoćama u razvoju (infrastruktura, programi, stručno osoblje) • Unaprjeđenje infrastrukture odgojno-obrazovnih ustanova u skladu s pedagoškim standardom • Razvoj sustava učeničkih domova • Izgradnja novih vrtića/jaslica u pojedinim gradskim cjelinama te na ruralnom području • Unaprjeđenje sustava kreditiranja i stipendiranja učenika i studenata
CILJNE SKUPINE	Odgojno-obrazovni djelatnici, djelatnici u sustavu socijalne zaštite, osnovnoškolski i srednjoškolski učenici i studenti, učenici s posebnim potrebama, osoblje zaposleno u području brige za djecu s posebnim potrebama, Grad Sisak
POKAZATELJI	x objekata prilagođenih potrebama, X osoba u radu s djecom s posebnim potrebama unaprijedilo kapacitete, X obnovljenih i opremljenih školskih objekata, 1 učenički dom

MJERA 2.4.	Razvoj organizacija civilnog društva
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Ovom mjerom želi se ojačati sektor civilnoga društva i njegov razvoj kako bi se unaprijedio opći stupanj demokratizacije sisačkoga područja. Razvoj sektora organizacija civilnoga društva utječe i na razvoj sveukupnog kulturnog, sportskog i društvenog života, što čini osnovu dodane vrijednosti djelovanja organizacija civilnog društva.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Potpora radu udruga (savjetodavna, prostorna, financijska, organizacijska) • Promocija volonterstva • Umrežavanje organizacija civilnog društva u svrhu razvoja zajedničkih inicijativa i projekata • Umrežavanje organizacija civilnog društva s privatnim sektorom u svrhu intenziviranja suradnje i razvoja novih inicijativa (društveno odgovorno poslovanje u svrhu javnih potreba) • Poticanje međunarodne suradnje građana i organizacija civilnog društva, s posebnim naglaskom na cjeloživotno učenje i EU projekte
CILJNE SKUPINE	Stanovništvo na lokalnoj i široj razini, organizacije civilnoga društva na lokalnoj i široj razini, poduzeća i obrti, razvojne agencije
POKAZATELJI	X potpore za OCD sektor, X organizacija koristilo savjetodavne usluge, X građana uzelo udjela u volontiranju, X inicijativa suradnje između OCD i gospodarskog sektora, X aktivnosti/projekata međunarodne suradnje

MJERA 2.5.	Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Svrha ove mjere je unaprjeđenje sustava zdravstvene i socijalne skrbi kako bi se poboljšala opća zdravstvena i socijalna situacija za stanovništvo sisačkoga područja. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti ovih javnih usluga od strateške su važnosti jer unaprjeđuju opću kvalitetu života lokalnog stanovništva. U ovu svrhu poticat će se unaprjeđenje kapaciteta zdravstvene i socijalne skrbi u Sisku, povećana briga za osjetljive slojeve stanovništva te privatne investicije u ova dva sektora kako bi se katalizirao razvoj novih inicijativa i aktivnosti u ovim segmentima.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje standarda za ginekološke, psihijatrijske, pedijatrijske, stomatološke timove kao i za djelatnike u zdravstvenoj njezi kod kuće • Uspostava sustava za palijativnu skrb • Unaprjeđenje izvaninstitucionalnog sustava brige za starije i za osobe s posebnim potrebama • Podrška privatnim investicijama u sustav socijalne i zdravstvene skrbi
CILJNE SKUPINE	zaposleni u sektorima zdravstva i socijalne skrbi, lokalno stanovništvo, posebice žene, djeca i starije osobe, bolesni i nemoćni, poduzetnici, Grad Sisak i institucije u zdravstvu i socijalnoj skrbi
POKAZATELJI	Unaprijeđeni standardi za definirane timove, X djelatnika unaprijedilo znanja i kompetencije, uspostavljen sustav za palijativnu skrb, funkcionalan boravak za starije osobe, X privatnih investicija u sustav socijalne i zdravstvene skrbi

MJERA 2.6.	Poboljšanje demografske slike na prostoru grada
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Ova mjera je usmjerena poboljšanju demografskih kretanja sisačkoga područja uzrokovanih negativnim prirodnim prirastom i iseljavanjem stanovništva sa ovih prostora. Stabilna i povoljna demografska slika važan je element društvenog i ekonomskog razvoja sisačkoga područja, kako u urbanome dijelu, tako i u ruralnim sredinama u kojima su negativni demografski trendovi još izraženiji. Aktivnostima u okviru ove mjere nastoji se potaknuti ostanak postojećih i dolazak novih obitelji na sisačko područje te unaprijediti dostupnost i kvalitetu javnih usluga kako bi se unaprijedila kvaliteta života na ovim prostorima i iste učinilo poželjnim mjestom za življenje.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj natalitetne politike – poticanje ostanka i doseljavanja obitelji s djecom na područje grada Siska Povezivanje s privatnim inicijativama za javne usluge Razvoj, decentralizacija i povećanje dostupnosti javnih usluga u gradskim četvrtima izvan centra te u ruralnom prostoru
CILJNE SKUPINE	stanovništvo na lokalnoj i županijskoj razini, mlade osobe i obitelji, posebno obitelji s djecom
POKAZATELJI	Povećanje stanovništva na sisačkome području od X%, X unaprijeđenih javnih usluga

Prioritet 3: Održivo upravljanje resursima

MJERA 3.1.	Očuvanje prirodnog bogatstva, okoliša i sigurnosti građana
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Svrha ove mjere je unaprjeđenje zaštite prirodnih resursa sisačkoga područja, poboljšanje resursne učinkovitosti te unaprjeđenje kapaciteta i infrastrukture za zaštitu stanovništva od elementarnih nepogoda. Koristi ove mjere ogledat će se na društvenoj i gospodarskoj razini, s posebnim naglaskom na sektor turizma koji se u značajnoj mjeri oslanja na prirodne resurse i bogatstva specifična za sisačko područje. Aktivnostima u okviru ove mjere također se želi postići veća odgovornost širokog spektra dionika (stanovništva i gospodarskih subjekata) u vezi sa zaštitom okoliša te ih se nastoji educirati da se aktiviraju u brizi za okoliš i sigurnost sredine u kojoj žive i posluju.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> Iniciranje i aktivno uključivanje u reguliranje statusa zaštićenih dijelova prirode za park šume Viktorovac i Željezaru Sisak te za zaštićeni krajolik doline rijeke Kupe Promicanje ekološki prihvatljivih sustava za obradu otpadnih voda gospodarskih subjekata Zagovaranje uspostave županijskog centra za gospodarenje otpadom Partnerstvo u sanaciji i uspostavi pune funkcionalnosti improviziranih odlagališta i skladišta gospodarskog otpada velikih gospodarskih subjekata Rješavanje pitanja otpada Ponovno korištenje i uporaba otpada, uvođenje novih tehnologija za obradu otpada Izrada strategije zaštite od poplava na području grada Siska Provođenje Akcijskog plana za smanjenje koncentracija lebdećih čestica PM10 Edukacija stanovništva i gospodarskih subjekata
CILJNE SKUPINE	javna i privatna poduzeća i institucije, lokalno stanovništvo, Grad Sisak
POKAZATELJI	X km ² uključeno u sustav zaštićenih područja, X gospodarskih subjekata unaprijedilo kapacitete vezane za povećanje resursne učinkovitosti i zaštitu okoliša, 1 strategija zaštite poplavnih područja, smanjenje koncentracije lebdećih čestica za X%

MJERA 3.2.	Poboljšana energetska učinkovitost i korištenje OIE
OPIS MJERE I PREDVIĐENI UČINAK	Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru od strateškog je interesa za razvoj grada Siska jer omogućuje financijske uštede (gospodarska korist) i doprinosi zaštiti okoliša (šira društvena i ekonomska korist). Grad Sisak se isto provedbom aktivnosti definiranih u okviru ove mjere aktivno priključuje ostvarenju indikatora strategije Europe 2020 vezanima za energetska učinkovitost i OIE. U okviru ove mjere nastojat će se povećati osviještenost širokog spektra dionika o prednostima obnovljivih izvora energije i koristima poboljšanja energetske učinkovitosti, povećati uštedu energenata u sustavu javne rasvjete i u zgradama u javnom vlasništvu, te općenito poticati javni i privatni sektor na uzimanje aktivnog udjela u unaprjeđenju energetske učinkovitosti sisačkoga područja.
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> Provedba mjera Akcijskog plana energetskog održivog razvitka Grada Siska Unaprjeđenje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti Uvođenje inteligentnog sustava gospodarenja i upravljanja javnom rasvjetom i zamjena postojećih zastarjelih rasvjetnih tijela novim suvremenim izvorima svjetlosti
CILJNE SKUPINE	javni i gospodarski sektor, stanovništvo, Grad Sisak i druge javne institucije
POKAZATELJI	X promotivnih događaja vezanih za energetska učinkovitost, X mjera Akcijskoga plana uspješno provedeno, 1 inteligentni sustav za javnu rasvjetu, X rasvjetnih tijela javne rasvjete zamijenjeno energetski učinkovitijim sustavima

19. Usklađenost s višim strateškim dokumentima

Strateški dokumenti	Ciljevi/indikatori	Strategija razvoja Grada Siska
Mjere strategije razvoja Grada Siska koje doprinose postizanju pojedinog cilja.		
EU razina		
Strategija Europa 2020	Povećana stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 24-64 god. sa 69% na minimalno 75%.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. U okviru ove mjere predviđene aktivnosti usmjerene su poticanju i povećanju zapošljavanja, usklađivanju obrazovnog sustava te znanja i vještina osoba na tržištu rada s konkretnim potrebama lokalnog gospodarstva te umrežavanju širokog spektra dionika sa svrhom stvaranja novih inicijativa u području zapošljavanja.
	Ulaganje 3% BDPA u istraživanje i razvoj.	MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture. Mjerom se provodi aktivnost stvaranja potporne infrastrukture za istraživanje i razvoj (tehnološki park i sl.). Kako bi se ulagalo u istraživanje i razvoj potrebno je za to osigurati infrastrukturu. Provođenjem ove aktivnosti, mjera doprinosi ispunjenju cilja ulaganja u istraživanje i razvoj.
	Smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20-30%, povećanje udjela obnovljivih izvora energije na 20% te povećati energetske učinkovitost za 20%.	MJERA 3.2. Poboljšana energetska učinkovitost i korištenje OIE. Grad Sisak se provedbom aktivnosti definiranih u okviru ove mjere aktivno priključuje ostvarenju cilja vezanog uz energetske učinkovitost i OIE postavljenog u strategiji Europa 2020. U okviru ove mjere nastojat će se povećati osviještenost širokog spektra dionika o prednostima obnovljivih izvora energije i koristima poboljšanja energetske učinkovitosti, povećati uštedu energenata u sustavu javne rasvjete i u zgradama u javnom vlasništvu, te općenito poticati javni i privatni sektor na uzimanje aktivnog udjela u unaprjeđenju energetske učinkovitosti sisačkoga područja.
	Smanjiti udio onih koji rano napuštaju školovanje (sa 15% na 10%) te povećati udio populacije u dobi između 30-34 godine sa završenim tercijarnim stupnjem obrazovanja sa 31% na 40%.	MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Aktivnosti ove mjere usmjerene su poboljšanju zatečenog stanja i unaprjeđenju sustava obrazovanja i sistema integracije u društvo. Aktivnosti vode boljim rezultatima obrazovanja, usmjerenosti na znanje i kompetencije učenika i budućih zaposlenika, te osiguravaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i životnim prilikama za sve učenike jednako i bez diskriminacije. Aktivnosti unaprjeđenja odgojno-obrazovnog sustava doprinijet će smanjenju udjela onih koji rano napuštaju školovanje osiguranjem boljih uvjeta.
		MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa jest mjera koja uključuje aktivnosti savjetodavne podrške za cjeloživotno obrazovanje, aktivnosti organizacije i provedbe programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini, te aktivnost promocije deficitarnih zanimanja u školama i poduzetničkih kompetencija i ideja. Navedene aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije doprinijet će povećanju populacije sa završenim tercijarnim stupnjem obrazovanja.
	Smanjiti broj stanovnika koji žive ispod granice siromaštva za 25%.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. U okviru ove mjere predviđene aktivnosti usmjerene su poticanju i povećanju zapošljavanja, usklađivanju obrazovnog sustava te znanja i vještina osoba na tržištu rada s konkretnim potrebama lokalnog gospodarstva te umrežavanju širokog spektra dionika sa svrhom stvaranja novih inicijativa u području zapošljavanja. Zapošljavanjem stanovništva posebice skupina koje su socijalno ugrožene doprinosi se ispunjenju ovog cilja.
		MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Aktivnosti ove mjere usmjerene su poboljšanju zatečenog stanja i unaprjeđenju sustava obrazovanja i sistema integracije u društvo. Aktivnosti vode boljim rezultatima obrazovanja, usmjerenosti na znanje i kompetencije učenika i budućih zaposlenika, te osiguravaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i životnim prilikama za sve učenike jednako i bez diskriminacije. Aktivnosti unaprjeđenja odgojno-obrazovnog sustava doprinijet će smanjenju udjela onih koji rano napuštaju školovanje osiguranjem boljih uvjeta.

		<p>MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi. Svrha ove mjere je unaprjeđenje sustava zdravstvene i socijalne skrbi kako bi se poboljšala opća zdravstvena i socijalna situacija za stanovništvo sisačkoga područja. Za stanovništvo koje živi ispod granice siromaštva izuzetno je bitna dostupnost zdravstvene skrbi. Socijalna skrb svojim potporama doprinosi smanjenju siromaštva i predstavlja pomoć u njezinu suzbijanju.</p>
--	--	---

Nacionalna razina

<p>Strategija razvoja turizma RH</p>	<p>Poboljšavanje strukture i kvalitete smještaja (povećanje udjela hotela te podizanje kvalitete smještaja u kampovima i kućanstvima uz opadanje njihovih udjela u ukupnom smještajnom kapacitetu).</p>	<p>MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude unutar koje će se provoditi aktivnosti poticanja građana/poslovnih subjekata na investicije u smještajne i ugostiteljske kapacitete te usluge u turizmu. Ovom aktivnošću će se poboljšati smještajni kapaciteti, a što pridonosi poboljšanju strukture i kvalitete smještaja.</p>
	<p>Novo zapošljavanje u turizmu i neturističkim djelatnostima induciranim turističkom aktivnošću.</p>	<p>MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude u okviru koje će se provoditi aktivnost edukacije za poduzetništvo u turizmu doprinijet će se ispunjenju ovog cilja. Naime, edukacijom će se zasigurno potaknuti određeni broj subjekata na pokretanje poduzetničkog poduhvata u turizmu što će svakako rezultirati samozapošljavanjem, ali i novim zapošljavanjem.</p>
	<p>Nove investicije u turizmu.</p>	<p>MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude unutar koje će se provoditi aktivnosti poticanja daljnjeg razvoja posebnih oblika turizma. Ako se potiču novi oblici turizma kao što su biciklistički, ribolovni, seoski turizam i sl. potrebno je svakako provesti nove investicije što pridonosi ispunjenju navedenog cilja. Unutar ove mjere provodit će se i aktivnosti poticanja građana/poslovnih subjekata na investicije u smještajne i ugostiteljske kapacitete te usluge u turizmu koje izravno doprinose ispunjenju navedenog cilja.</p>
	<p>Povećanje turističke potrošnje (korištenje turizma za plasman domaćih proizvoda i usluga).</p>	<p>MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude unutar koje će se provoditi aktivnosti poticanja poljoprivrednih domaćinstava na bavljenje turističkim djelatnostima u svrhu razvoja agro-turizma. Uključivanjem poljoprivrednih domaćinstava u turistički sektor moći će se povećati plasman domaćih proizvoda sa poljoprivrednih gospodarstava što će doprinijeti povećanju turističke potrošnje.</p>
<p>Strategija za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti</p>	<p>Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu (mjere aktivne politike zapošljavanja, ujednačenost dostupnosti obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih usluga, dostupnost stanovanja, smanjivanje regionalnih razlika, suzbijanje zaduženosti i financijske ovisnosti).</p>	<p>MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. U okviru ove mjere predviđene aktivnosti usmjerene su poticanju i povećanju zapošljavanja, usklađivanju obrazovnog sustava te znanja i vještina osoba na tržištu rada s konkretnim potrebama lokalnog gospodarstva te umrežavanju širokog spektra dionika sa svrhom stvaranja novih inicijativa u području zapošljavanja.</p>
		<p>MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Aktivnosti ove mjere usmjerene su poboljšanju zatečenog stanja i unaprjeđenju sustava obrazovanja i sistema integracije u društvo, vode boljim rezultatima obrazovanja na znanja i kompetencije učenika i budućih zaposlenika, te osiguravaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i životnim prilikama za sve učenike jednako i bez diskriminacije.</p>
		<p>MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi. Svrha ove mjere je unaprjeđenje sustava zdravstvene i socijalne skrbi kako bi se poboljšala opća zdravstvena i socijalna situacija za stanovništvo sisačkoga područja.</p>
	<p>Osiguravanje uvjeta za sprečavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba (kvalitetne i dostupne usluge za djecu, obrazovanje, socijalna skrb, zdravstvena zaštita, razvoj socijalnih inovacija).</p>	<p>MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Svrha je ove mjere osuvremeniti kapacitete školskog sustava, potaknuti bolje učinke formalnog obrazovanja na znanja i kompetencije učenika i studenata i doprinijeti boljoj integraciji učenika s posebnim potrebama u školski sustav i društvenu zajednicu.</p>
	<p>MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi. U ovu svrhu poticati će se unaprjeđenje kapaciteta zdravstvene i socijalne skrbi u Sisku, povećana briga za osjetljive slojeve stanovništva te privatne investicije u ova dva sektora kako bi se katalizirao razvoj novih inicijativa i aktivnosti u ovim segmentima.</p>	

Strategija za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti	Uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te sustava praćenja i evaluacije (koordinacija i suradnja, kvalitetna analiza i istraživanja).	MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi. Svrha ove mjere je unaprjeđenje sustava zdravstvene i socijalne skrbi kako bi se poboljšala opća zdravstvena i socijalna situacija za stanovništvo sisačkoga područja. Ovom mjerom unaprijedit će se sustav potpore kroz aktivnosti unaprjeđenja standarda za ginekološke, psihijatrijske, pedijatrijske, stomatološke timove kao i za djelatnike u zdravstvenoj njezi kod kuće, uspostavu sustava za palijativnu skrb, unaprjeđenje izvaninstitucionalnog sustava brige za starije i za osobe s posebnim potrebama kao i podrška privatnim investicijama u sustav socijalne i zdravstvene skrbi.
--	---	---

Industrijska strategija RH	Rast obujma industrijske proizvodnje po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,85%.	MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture. Osiguranje prikladnog infrastrukturnog okvira predstavlja nužan preduvjet za svaki daljnji razvoj i rast gospodarstva i poduzetništva pa tako i obima industrijske proizvodnje. Poboljšanje infrastrukture predstavlja temelj za postizanje cilja odnosno povećanja proizvodnje.
		MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva unutar koje će se provoditi aktivnost potpore i podrške u radu prvom poduzetničkom inkubatoru PISAK. Jedan od važnih razvojnih temelja za povećanje obima industrijske proizvodnje predstavljaju između ostalog i poduzetnički inkubatori koji omogućuju pokretanje nove proizvodnje.
	Rast broja novozaposlenih od čega minimalno 30% visokoobrazovanih.	MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture doprinijet će privlačenju novih investicija i tako omogućiti dolazak novih poduzeća, otvaranje novih radnih mjesta i sl.
	Rast produktivnosti radne snage za 70%.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa unutar koje se provodi aktivnost poticaja i savjetodavne podrške poduzećima za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju. Naime, putem ove aktivnosti će se pridonijeti ispunjenju cilja na način da se zapošljavaju mlade visokoobrazovane osobe.
	Povećanje izvoza za 30% i promjena strukture izvoza u korist proizvoda visoke dodane vrijednosti.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa unutar koje se provodi aktivnost organizacije i provedbe programa za cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini. Naime, putem pojedinih oblika cjeloživotnog obrazovanja može se postići usavršavanje i specijalizacija radne snage čime se ujedno postiže i rast produktivnosti iste.
Inovacijska strategija RH	Povećanje inovacijskih kapaciteta.	MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. S obzirom da su mala i srednja poduzeća i obrti važno žarište stvaranja inovacija i uvođenja novih standarda u cjelokupni gospodarski sektor, čineći ga općenito jačim i konkurentnijim, u okviru ove mjere provodit će se aktivnosti usmjerene jačanju kapaciteta (uključujući i inovacijski kapacitet) poduzetnika i obrtnika, širenju sektora poduzetništva, boljoj suradnji između poduzeća sa svrhom stvaranja novih inicijativa u unaprjeđenju poslovanja te promocija Siska kao područja povoljnog za poduzetničke djelatnosti.
		MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture unutar koje se provodi aktivnost stvaranja potporene infrastrukture za istraživanje i razvoj (tehnoški park i sl.). Upravo stvaranjem infrastrukture doprinosi da se razviju i povećaju inovacijskih kapaciteta čime se postiže navedeni cilj.

Inovacijska strategija RH	Povećanje udjela ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj.	<p>MJERA 1.2. Pобољшanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture unutar koje se provodi aktivnost stvaranja potporne infrastrukture za istraživanje i razvoj (tehnološki park i sl.). Infrastruktura za istraživanje i razvoj kao što su primjerice tehnološki parkovi predstavljaju važnu okosnicu za sektor malih i srednjih poduzeća da ulažu u inovacije te istraživanje i razvoj. Postavljanjem ovakvih temelja doprinijet će se povećanju navedenog cilja.</p>
		<p>MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Mala i srednja poduzeća i obrti važno su žarište stvaranja inovacija i uvođenja novih standarda u cjelokupni gospodarski sektor, čineći ga općenito jačim i konkurentnijim. Kako bi se potakle inovacije potrebno je ulagati u istraživanje i razvoj. Slijedom toga, poticanjem poduzetništva potaknut će se ulaganje u istraživanje i razvoj što će rezultirati novim inovacijama, a u konačnici doprinijeti i ispunjenju navedenog cilja.</p>
	Povećanje bazičnih i primijenjenih (industrijskih) istraživanja u znanstveno-istraživačkom sektoru.	<p>MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Aktivnost iz ove mjere „stvaranje partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora“ iako je namijenjena poticanju zapošljavanja, ona može rezultirati jačanjem istraživanja kroz suradnju gospodarskog i obrazovnog i istraživačkog sektora.</p>
	Jačanje ljudskih kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije.	<p>MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Jednu od ciljnih skupina ove mjere između ostalog predstavlja obrazovni i istraživački sektor. Aktivnošću stvaranja partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora doprinijet će se ispunjenju navedenog cilja na način da se suradnjom između navedenih sektora provodi aktivnost organizacije i provedbe programa za cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini kojom će se ojačati ljudski kapaciteti za istraživanje, razvoj i inovacije.</p>

Strategija poticanja investicija u RH (prijedlog)	Poboљшanje investicijske klime mjereno po GCR i Doing Business.	<p>MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti usmjerene jačanju kapaciteta poduzetnika i obrtnika, širenju sektora poduzetništva, boljoj suradnji između poduzeća sa svrhom stvaranja novih inicijativa u unaprjeđenju poslovanja te promocija Siska kao područja povoljnog za poduzetničke djelatnosti odnosno kao područja na kojem vlada povoljna investicijska klima.</p>
	Povećanje priljeva inozemnih izravnih investicija.	<p>MJERA 1.2. Poboљшanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture. Ciljnu skupinu za provođenje ove mjere čine domaći, ali i strani investitori. Infrastrukturne investicije moraju udovoljavati standardima kvalitete kako bi se privukle nove investicije i omogućio dolazak novih poduzeća, otvaranje novih radnih mjesta i sl. provođenje ove mjere je preduvjet za privlačenje novih investicija i time doprinosi ostvarenju navedenog cilja.</p>
		<p>MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Mjera doprinosi ispunjenju cilja kroz provođenje aktivnosti promocije investicijskih mogućnosti Siska i razvoj povoljnog poslovnog okruženja. Kvalitetna promocija može zainteresirati investitore za ulaganje u pojedino područje.</p>
	Povećanje udjela greenfield investicija na 2/3.	<p>MJERA 1.2. Poboљшanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture. Kako bi se potaknule greenfield investicije potrebno je provesti aktivnosti sustavnog promišljanja lokalnog ekonomskog razvoja kroz uspostavu funkcionalnog odjela u gradskoj upravi, te usklađivanje i ažuriranje prostorno-planske dokumentacije u skladu s razvojnim potrebama grada koje su obuhvaćene ovom mjerom. Provođenje ovih aktivnosti bitno je kako bi se uopće mogle privući ovakve investicije čime se pridonosi ispunjenju cilja.</p>

Strategija razvoja poduzetništva	Unapređenje ekonomske uspješnosti malog gospodarstva u sektoru prerađivačke i uslužne djelatnosti većim ulaganjem u R&D, višim stupnjem inovacija, razvojem poslovnih mreža i povezanosti te rastom izvoza.	MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Podupiranje rasta i konkurentnosti sektora malog i srednjeg poduzetništva predstavlja izuzetno važan faktor strateškog razvoja sisačkoga područja. U okviru ove mjere provodit će se aktivnosti usmjerene jačanju kapaciteta poduzetnika i obrtnika, širenju sektora poduzetništva, boljoj suradnji između poduzeća sa svrhom stvaranja novih inicijativa u unaprjeđenju poslovanja te promocija Siska kao područja povoljnog za poduzetničke djelatnosti.
	Razvijanje mogućnosti financiranja malog gospodarstva.	MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Unutar te mjere provodi se aktivnost podrške i sufinanciranja gospodarstvenika u aktivnostima unaprjeđenja poslovanja i konkurentnosti (poslovno savjetovanje, sajmovi, uvođenje normi i informacijskih sustava, potpore tradicijskim obrtima, sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za EU projekte i sl.). Odnosno, ovom mjerom provodit će se i sufinanciranje gospodarstvenika tako da se doprinosi ispunjenju ovog cilja.
	Pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, povećanje broja aktivnih poduzeća, te jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima.	MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Mjerom se provodi aktivnost promocije poduzetništva i poticaji/podrška za novoregistrirana poduzeća (poduzetnički centar, poduzetnički razredi itd.).
	Pružanje potpore malom gospodarstvu jačanjem ljudskih kapaciteta (uprava, visokokvalificirani zaposlenici, cjeloživotno učenje).	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Aktivnosti unutar mjere koje doprinose postizanju navedenog cilja odnose se na organizaciju i provedbu programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikaciju u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini, te na promociju deficitarnih zanimanja u školama i poduzetničkih kompetencija i ideja čime se doprinosi postizanju cilja na način da mala gospodarstva dobivaju ljudske resurse sa kompetencijama koja su im potrebna.
	Uklanjanje administrativnih opterećenja u poslovanju.	MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva. Mjera obuhvaća aktivnosti podrške unaprjeđenja poslovanja. Podrška unaprjeđenju poslovanja može se pružiti kroz uklanjanje administrativnih prepreka i time omogućiti olakšano poslovanje i razvoj poduzetništva.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije	Integracija politika cjeloživotnog učenja i obrazovanja s ciljevima gospodarskog razvoja i politikom zapošljavanja.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Mjerom se provodi aktivnost organizacije i provedbe programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini.
	Razvoj sustava za cjeloživotno obrazovanje i uključivanje IKT u obrazovanje.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. U okviru mjere se provode aktivnosti savjetodavne podrške za cjeloživotno obrazovanje i organizacija i provedba programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini.
	Razvoj sustava priznavanja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina.	MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Svrha je ove mjere osuvremeniti kapacitete školskog sustava, potaknuti bolje učinke formalnog obrazovanja na znanja i kompetencije učenika i studenata i doprinijeti boljoj integraciji učenika s posebnim potrebama u školski sustav i društvenu zajednicu.
	Unaprjeđenje studijskih programa usklađenih s potrebama gospodarstva.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Ovom cilju moguće je doprinijeti provođenjem aktivnosti stvaranja partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora. Naime, suradnjom između obrazovnog i gospodarskog sektora doprinijet će se usklađivanju studijskih programa s potrebama tržišta rada.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije	Internacionalizacija visokog obrazovanja.	MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije. Postojeći obrazovni kapaciteti i infrastruktura zastarjeli su s obzirom na pedagoške standarde, potrebe i izazove suvremenog školstva , te ne pružaju povoljnu podlogu za unaprjeđenje sustava školstva. Vrlo važan element suvremenog visokog obrazovanja danas predstavlja studentska razmjena, povezivanje sa drugim sveučilištima i fakultetima, odnosno internacionalizacija. Aktivnosti ove mjere usmjerene su poboljšanju zatečenog stanja i unaprjeđenju sustava obrazovanja, a što između ostalog uključuje i visoko obrazovanje.
	Povećanje uključenosti odraslih u procese cjeloživotnog obrazovanja, uključivši učenje na radnom mjestu i s radnog mjesta.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. U okviru mjere se provode aktivnosti savjetodavne podrške za cjeloživotno obrazovanje. Ovom aktivnošću potiče se uključivanje u proces cjeloživotnog učenja te način na koji je to moguće učiniti.
	Poticanje interakcije i suradnje između znanstvenog i gospodarskog sektora.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Mjerom se provodi aktivnost stvaranja partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora.
	Rast ulaganja u istraživanje i razvoj.	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa. Ovom cilju moguće je doprinijeti provođenjem aktivnosti stvaranja partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora. Stvaranjem partnerstva između obrazovnog i istraživačkog te gospodarskog sektora može se pridonijeti ulaganju u istraživanje i razvoj. Naime, gospodarski sektor posjeduje financijske resurse, a obrazovni i istraživački sektor znanje i iskustvo. Partnerstvom između njih doprinijet će se ispunjenju cilja.

Regionalna razina		
Razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije	Učinkovito upravljanje razvojem i razvojnim resursima	MJERA 2.4. Razvoj organizacija civilnog društva usklađen s prioritetom P 1.3. Aktivno građanstvo, jačanje uloge civilnog društva.
	Razvoj konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva	MJERA 3.2. Poboljšana energetska učinkovitost i korištenje OIE usklađena s prioritetom P 2.1. Razvoj i učinkovito upravljanje energijom.
		MJERA 1.1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva i MJERA-1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture usklađene s prioritetom P 2.2. Razvoj poduzetništva i izgradnja poticajnog investicijskog okruženja.
		MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude usklađena s prioritetom P 2.4. Razvoj održivog turizma temeljenog na kulturno povijesnoj i prirodnoj baštini.
	Razvoj ljudskih resursa i visokog društvenog standarda	MJERA 1.4. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje usklađena s prioritetom P 2.3. Održiva poljoprivreda i ruralni razvoj.
		MJERA 2.1. Poboljšanje komunalne i javne infrastrukture usklađena s prioritetom P 3.4. Razvoj javne i komunalne infrastrukture – stvaranje preduvjeta za uspješan razvoj.
		MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa usklađena s prioritetom P 3.2. Razvoj ljudskih resursa.
		MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnog sustava i socijalne inkluzije usklađena s prioritetom P 3.1. Unaprjeđenje obrazovnog sustava.
		MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi usklađena s prioritetom P 3.3. Unaprjeđenje socijalne, zdravstvene infrastrukture i usluga.
	Održivi okoliš, održivo upravljanje prirodnim i kulturnom baštinom	MJERA 2.6. Poboljšanje demografske slike na prostoru grada usklađeno s prioritetom P 3.3. Unaprjeđenje socijalne, zdravstvene infrastrukture i usluga.
MJERA-3.1. Očuvanje prirodnog bogatstva, okoliša i sigurnosti građana usklađen s prioritetom P 4.1. Očuvanje i zaštita okoliša.		

20. Izvori financiranja

PRIORITET 1: UNAPRJEĐENJE GOSPODARSKE AKTIVNOSTI	MJERA 1.1. 1. Razvoj i povećanje konkurentnosti poduzetništva	1. Umrežavanje poduzetnika sa ciljem stvaranja zajedničkih inicijativa – zajednička javljanja na natječaje, stvaranje novih proizvoda i sl.	<ul style="list-style-type: none"> Nacrt prijedloga inovacijske strategije RH od 2014.-2020.; Strateški cilj 2, Tematski stup 2 - Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva; Horizon, Industrijsko vodstvo; Ministarstvo gospodarstva, Program dodjele državne potpore za razvoj Centara kompetencija; bankarski sektor, donatori, HBOR, privatna sredstva;
		2. Analiza konkurentnosti proizvodnje i mogućih načina restrukturiranja industrije u Sisku	<ul style="list-style-type: none"> EFRR, Operativni program Konkurentnost i kohezija, Tematski cilj 6. Očuvanje i zaštita okoliša i promocija resursne učinkovitosti, Specifični cilj 6e Aktivnosti kojima se poboljšava urbani okoliš, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta (uključujući prenamijenjena područja), smanjenje zagađenja zraka i promicanje mjera za smanjenje buke;
		3. Promocija investicijskih mogućnosti Siska i razvoj povoljnog poslovnog okruženja	
		4. Podrška i sufinanciranje gospodarstvenika u aktivnostima unaprjeđenja poslovanja i konkurentnosti (poslovno savjetovanje, sajmovi, uvođenje normi i informacijskih sustava, potpore tradicijskim obrtima, sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za EU projekte i sl.)	<ul style="list-style-type: none"> EIF, COSME - Bolji pristup financijama za mala i srednja poduzeća; Poduzetnički impuls, Prioritet 1 - Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva, Mjera B1 - Malo i srednje poduzetništvo i obrt; HAMAG BICRO, Kreditni program "Mikrokreditiranje - prvi korak u poduzetništvo"; bankarski sektor, HBOR
		5. Promocija poduzetništva i poticaji/podrška za novoregistrirana poduzeća (poduzetnički centar, poduzetnički razredi itd.)	<ul style="list-style-type: none"> IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 1. Doprinos uspostavi učinkovitog tržišta rada i jačanje socijalne uključenosti kao i sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, SC 1.1. Poboljšanje mjera za zapošljavanje kroz razvoj sposobnosti i vještina u programskom području;
		6. Edukacije poduzetnika o izvorima financiranja poduzetničkih poduhvata i prilikama koje pružaju EU fondovi	<ul style="list-style-type: none"> ESF Poduzetnički impuls Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
		7. Potpora i podrška u radu prvom poduzetničkom inkubatoru PISAK	<ul style="list-style-type: none"> Pogram Central Europe, Prioritetna os 1 - Suradnja na inovacijama kako bi Centralna Europa bila konkurentnija, SO 1.1. - Poboljšati održive veze među akterima inovacijskog sustava za jačanje regionalnih inovacijskih kapaciteta u središnjoj Europi; Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. - 2020., PDP: 3a2.1. - Razvoj mreže poduzetničkih potpornih institucija (PPI) za pružanje visokokvalitetnih usluga za MSP, specifični cilj 3a2 Omogućavanje povoljnog okruženja za osnivanje i razvoj poduzeća; Mogućnost financiranja iz Poduzetničkog impulsa;
MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture	1. Sustavno promišljanje lokalnog ekonomskog razvoja kroz uspostavu funkcionalnog odjela u gradskoj upravi	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, podmjera 7.4. Ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu; 	
	2. Usklađivanje i ažuriranje prostorno-planske dokumentacije u skladu s razvojnim potrebama grada	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja program: Opći cilj 1 - Svrhovito organizirati korištenje i namjenu prostora, Posebni cilj 1.3. Povećati usklađenost katastarskih i prostornih podataka sa stanjem u prostoru, i Posebni cilj 1.5. - Uspostaviti cjelovitu digitalnu Državnu službenu kartografiju; Državni proračun 	

PRIORITET 1: UNAPRJEĐENJE GOSPODARSKE AKTIVNOSTI	MJERA 1.2. Poboljšanje gospodarske i poduzetničke infrastrukture	3. Dovršetak plinskog distributivnog sustava za područje grada Siska i izgradnja produktovoda Sisak-Zagreb i optičkog kabela	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja RH 2014. - 2020., Mjera 7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, 7.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture; 	
		4. Infrastrukturne investicije do pune funkcionalnosti nove luke Sisak	<ul style="list-style-type: none"> KF, Operativni program za konkurentnost i koheziju, specifični cilj 7ii2 - Povećanje broja putnika u javnom prijevozu; Program Central Europe, Prioritetna os 4 - Suradnja u transportu za bolje povezivanje srednje Europe, SO 4.1. Poboljšati planiranje i koordinaciju regionalnih sustava prijevoza putnika za bolju povezanost s nacionalnim i europskim prometnim mrežama; EUSDR, Prioritetno područje 1B - Poboljšanje mobilnosti i povezanosti željezničkog, cestovnog i zračnog prometa; prijevoznici; Hrvatske željeznice; 	
		5. Investicije u prometnu infrastrukturu za bolje povezivanje Siska i Zagreba (pravac A 11 i pravac A3) u svrhu razvoja gospodarstva		
		6. Investicije u željezničku infrastrukturu za bolje povezivanje Sisak i Zagreba u svrhu razvoja gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. - 2020., PDP: 3a2.2. - Razvoj poslovne infrastrukture, specifični cilj 3a2 - Omogućavanje povoljnog okruženja za osnivanje i razvoj poduzeća; privatni sektor, bankarski sektor, proračun Grada, JPP; 	
		7. Stvaranje potporne infrastrukture za istraživanje i razvoj (tehnološki park i sl.)		
		8. Održivo upravljanje poduzetničkim zonama		
		MJERA 1.3. Obogaćenje kulturne i turističke ponude	1. Stvaranje novog identiteta grada	<ul style="list-style-type: none"> privatni sektor u turizmu; Turistička zajednica, HTZ; gradski proračun; IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 3. Razvoj turizma i zaštita kulturnog i prirodnog naslijeđa, SC 3.1. Ojačati i proširiti turističku ponudu i SC 3.2. Omogućavanje boljeg upravljanja i održivog korištenja kulturne i prirodne baštine;
			2. Razvoj publike za kulturna događanja	
	3. Brandiranje grada Siska			
	4. Poboljšanje komunikacije javnih ustanova, medija i građana			
	5. Valorizacija i promocija kulturne baštine u turističke svrhe		<ul style="list-style-type: none"> EFRR, Operativni program Konkurentnost i kohezija, specifični cilj 6c1 - Povećanje privlačnosti, obrazovnog kapaciteta i održivog upravljanja lokacijama prirodne baštine; PDP 6c1.1. i 6c2.1., specifični cilj 6c1 povećanje zaposlenosti i turističkih izdataka kroz bolje upravljanje kulturnom baštinom; HBOR, Program kreditiranja turističkog sektora; IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 3. Razvoj turizma i zaštita kulturnog i prirodnog naslijeđa, SC 3.2. Omogućavanje boljeg upravljanja i održivog korištenja kulturne i prirodne baštine; 	
	6. Promocija prirodnih bogatstava i stvaranje održive turističke ponude (Lonjsko polje)		<ul style="list-style-type: none"> IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 3. Razvoj turizma i zaštita kulturnog i prirodnog naslijeđa, SC 3.2. Omogućavanje boljeg upravljanja i održivog korištenja kulturne i prirodne baštine; Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020., Mjera 6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, podmjera 6.4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima; 	
	7. Poticanje poljoprivrednih domaćinstava na bavljenje turističkim djelatnostima u svrhu razvoja agro-turizma		<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020., Mjera 6, podmjera 6.2. - Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima; privatni sektor; turistički sektor; organizatori događanja; donatori; udruge; 	

PRIORITET 1: UNAPRJEĐENJE GOSPODARSKE AKTIVNOSTI	MJERA 1.3. Obogaćenje kulture i turističke ponude	8. Poticanje građana/ poslovnih subjekata na investicije u smještajne i ugostiteljske kapacitete te usluge u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo turizma i Ministarstvo poduzetništva i obrta, Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine, Mjera 7 - Pokretanje novih programa za poticanje razvoja malih, srednjih i velikih poduzetničkih poduhvata u turizmu; PDP 3d1.1.3. - Podrška razvoju hotela s dodatnim sadržajem, specifični cilj 3d1 - Poboljšani razvoj i rast MSP-ova na domaćim i stranim tržištima; HBOR, Program kreditiranja turističkog sektora; privatni sektor; bankarski sektor; udruge
		9. Poticanje umrežavanje dionika u turizmu (ekologija, povijest, kultura) sa svrhom upotpunjavanja turističkih djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 3. Razvoj turizma i zaštita kulturnog i prirodnog naslijeđa, SC 3.1. Ojačati i proširiti turističku ponudu;
		10. Edukacija za poduzetništvo u turizmu	
		11. Poticanje daljnjeg razvoja posebnih oblika turizma	<ul style="list-style-type: none"> COSME (Diversifikacija turističke ponude i proizvoda Europske unije - održivi transnacionalni turistički proizvodi); IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 3. Razvoj turizma i zaštita kulturnog i prirodnog naslijeđa, SC 3.1. Ojačati i proširiti turističku ponudu;
	MJERA 1.4. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	1. Prelazak s proizvodnje za osobne potrebe na proizvodnju za tržište	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 01 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, Podmjera 1.1. Potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina; EAFRD, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske od 2014. do 2020., Mjera 4, Podmjera 4.1., operacija 4.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava;
		2. Povezivanje poljoprivrednih proizvođača i prerađivača sa svrhom stvaranja zajedničkih inicijativa i izlaska na tržište	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu, Prioritet 3, Fokus područje 3a - Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući prerađivača i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi;
		3. Promocija ekološke poljoprivredne proizvodnje sa svrhom stvaranja proizvoda veće dodane vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 11 Ekološki uzgoj; Savjetodavna služba; udruge; gradski ili županijski proračun, komunalna poduzeća (tržnica i sl.), privatni sektor;
		4. Poboljšanje organizacije i xxx u stočarstvu	<ul style="list-style-type: none"> EAGF, Izravni poticaji za poljoprivrednike, I. Stup; gradski ili županijski proračun;
		5. Investicije u prehrambeno-prerađivačke kapacitete (skladištenje, distribucija, prerađivača)	<ul style="list-style-type: none"> Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 4. Ulaganja u fizičku imovinu, 4.2. Potpora za ulaganja u prerađivača, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda;
		6. Promocija i podrška okrupnjavanju poljoprivrednih čestica i korištenju državnog zemljišta	
		7. Informiranje dionika o pravima i obvezama unutar lovnoga područja i bolja organizacija sigurnosti lovišta	<ul style="list-style-type: none"> gradski/općinski proračun, lovačka društva

PRIORITET 2: POBOLJŠANJE UVJETA ZA KVALITETU ŽIVOTA I RADA	MJERA 2.1.Poboljšanje komunalne i javne infrastrukture	1. Sustavno održavanje urbanog standarda i prilagodba EU normama	<ul style="list-style-type: none"> • EFRR, Operativni program Konkurentnost i kohezija, Tematski cilj 6. Očuvanje i zaštita okoliša i promocija resursne učinkovitosti, Specifični cilj 6e Aktivnosti kojima se poboljšava urbani okoliš, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta (uključujući prenamijenjena područja), smanjenje zagađenja zraka i promicanje mjera za smanjenje buke;
		2. Revitalizacija i uvođenje sadržaja u centar grada (pješačka zona s javnim sadržajima)	
		3. Održavanje i razvoj objekata za sport i rekreaciju	<ul style="list-style-type: none"> • EAFRD, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020., Mjera 7, Podmjer 7.4., Tip operacije 7.4.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširivanje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu; • Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta - Strateški plan za razdoblje od 2014.-2016. -Posebni cilj 3.1. - Osiguranje kvalitete sustava sporta i poboljšanje uvjeta za bavljenje sportom; • Erasmus + Sport; udruge i sportski klubovi; gradski proračun;
		4. Poticanje mobilnosti građana korištenjem javnog prijevoza i bicikala	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; • Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, podmjera 7.2. Ulaganje u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture;
		5. Izgradnja biciklističkih i pješačkih staza	
		6. Obnova voznog parka javnog prijevoza/ komunalnih usluga (poboljšanje voznog reda)	
		7. Izgradnja novih mostova	
		8. Osiguravanje sigurnog dotoka kvalitetne vode te održavanje vodoopskrbnog sustava	
		9. Unaprjeđenje i kompletiranje kanalizacijskog sustava u naseljima Grada Siska	<ul style="list-style-type: none"> • EAFRD, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020., Mjera 7, Podmjera 7.2., Operacija 7.2.1. - Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda; • Hrvatske vode; komunalna poduzeća; gradski proračun; • Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, podmjera 7.2. Ulaganje u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture;
		10. Razvoj sustava grobalja	<ul style="list-style-type: none"> • EAFRD, Ministarstvo poljoprivrede: Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014 – 2020, Mjera 07. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, Operacija 7.4.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu. Napomena: ulaganje je prihvatljivo u naseljima do 5.000 stanovnika; • gradski proračun; privatni sektor; komunalno poduzeće
		11. Izgradnja kamionskog terminala	<ul style="list-style-type: none"> • Startegija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. - 2030. godine, Cilj 5 - Unapređenje pristupačnosti u teretnom prometu unutar RH, • privatni sektor; Hrvatske ceste; gradski proračun
		12. Uređenje parkirališta rubno od centra grada	

PRIORITET 2: POBOLJŠANJE UVJETA ZA KVALITETU ŽIVOTA I RADA	MJERA 2.2. Povećanje zaposlenosti i razvoj ljudskih resursa	1. Stvaranje partnerstva dionika iz gospodarskog, obrazovnog i istraživačkog, javnog i civilnog sektora (Lokalno partnerstvo za zapošljavanje)	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava 2013. – 2015. godine, Opći cilj 1. Povećati mogućnost zapošljavanja, Posebni cilj 1.1. Osigurati pokretljivu i konkurentnu radnu snagu;
		2. Poticaji i savjetodavna podrška poduzećima za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju	<ul style="list-style-type: none"> Erasmus+, Obrazovanje odraslih; Operativni program "Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., Europski fond za regionalni razvoj, Tematski cilj/Investicijski prioritet/ Specifični cilj: 10 – Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje, 10a – Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje s ciljem stjecanja vještina te cjeloživotno učenje razvijanjem infrastrukture za obrazovanje i osposobljavanje;
		3. Savjetodavna podrška za cjeloživotno obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> ESF programi; Zaklada za razvoj civilnog društva; donatori; Aktivne mjere politike zapošljavanja HZZ; privatni sektor;
		4. Organizacija i provedba programa za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj razini	
		5. Promocija deficitarnih zanimanja u školama i poduzetničkih kompetencija i ideja	
	MJERA 2.3. Unaprjeđenje odgojno- obrazovnog sustava i socijalne inkluzije	1. Prilagodba odgojno-obrazovnog sustava i ustanova svih razina za djecu s teškoćama u razvoju (infrastruktura, programi, stručno osoblje)	<ul style="list-style-type: none"> IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 1. Doprinos uspostavi učinkovitog tržišta rada i jačanje socijalne uključenosti kao i sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, SC 1.1. Poboljšanje mjera za zapošljavanje kroz razvoj sposobnosti i vještina u programskom području; EAFRD, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020., Mjera 7, Podmjera 7.4., Tip operacije 7.4.1. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširivanje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu; Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta - Strateški plan za razdoblje od 2014.-2016., Posebni cilj 1.2. - Razvijati sustav osiguranja kvalitete na svim razinama sustava odgoja i obrazovanja; privatni sektor; udruge; ESF;
		2. Unaprjeđenje infrastrukture odgojno-obrazovnih ustanova u skladu s pedagoškim standardom	
		3. Razvoj sustava učeničkih domova	
		4. Izgradnja novih vrtića/jaslica u pojedinim gradskim cjelinama te na ruralnom području	
		5. Unaprjeđenje sustava kreditiranja i stipendiranja učenika i studenata	<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost sklapanja sporazuma i ugovora o stipendiranju učenika sa Ministarstvom poduzetništva i obrta; županijski i gradski proračun; privatni sektor ESF, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, Tematski cilj 10 - Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje, Investicijski prioritet: 10ii – Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti tercijarnog i ekvivalentnog obrazovanja te pristupa njemu radi povećanja sudjelovanja u njemu i njegova stjecanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju

	MJERA 2.4. Razvoj organizacija civilnog društva	1. Potpora radu udruga (savjetodavna, prostorna, financijska, organizacijska)	<ul style="list-style-type: none"> Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva; Program Europa za građane 2014. - 2020., Program Europa za građane 2014. - 2020., ESF programi; Erasmus +; donatori; privatni sektor; gradski proračun; udruge;
		2. Promocija volonterstva	
		3. Umrežavanje organizacija civilnog društva u svrhu razvoja zajedničkih inicijativa i projekata	
		4. Umrežavanje organizacija civilnog društva s privatnim sektorom u svrhu intenziviranja suradnje i razvoja novih inicijativa (društveno odgovorno poslovanje u svrhu javnih potreba)	
		5. Poticanje međunarodne suradnje građana i organizacija civilnog društva, s posebnim naglaskom na cjeloživotno učenje i EU projekte	
PRIORITET 2: POBOLJŠANJE UVJETA ZA KVALITETU ŽIVOTA I RADA	MJERA 2.5. Unaprjeđenje zdravstvene i socijalne skrbi	1. Unaprjeđenje standarda za ginekološke, psihijatrijske, pedijatrijske, stomatološke timove kao i za djelatnike u zdravstvenoj njezi kod kuće	<ul style="list-style-type: none"> EFRR, Operativni program Konkurentnost i kohezija, investicijski prioritet 9a, specifični ciljevi 9a1 - Poboljšanje pristupa primarnoj i hitnoj zdravstvenoj zaštiti, s fokusom na udaljena i deprivirana područja i 9a2 - Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti bolničkog liječenja; Europska komisija, Program "Zdravlje", cilj - Olakšanje dostupnosti boljoj i sigurnijoj zdravstvenoj njezi za EU građane/grāđanke; udruge; privatni sektor; gradski proračun; državni proračun (HZZO); IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 1. Doprinos uspostavi učinkovitog tržišta rada i jačanje socijalne uključenosti kao i sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, SC 1.2. Poboljšanje usluga u sektoru javnog zdravstva i socijalne skrbi; privatni sektor
		2. Uspostava sustava za palijativnu skrb	
		3. Unaprjeđenje izvaninstitucionalnog sustava brige za starije i za osobe s posebnim potrebama	
		4. Podrška privatnim investicijama u sustav socijalne i zdravstvene skrbi	
MJERA 2.6. Poboljšanje demografske slike na prostoru grada		1. Razvoj natalitetne politike – poticanje ostanka i doseljavanja obitelji s djecom na područje grada Siska	<ul style="list-style-type: none"> državni proračun, županijski proračun privatni sektor
		2. Povezivanje s privatnim inicijativama za javne usluge	
		3. Razvoj, decentralizacija i povećanje dostupnosti javnih usluga u gradskim četvrtima izvan centra te u ruralnom prostoru	
PRIORITET 3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE RESURSIMA	MJERA 3.1. Očuvanje prirodnog bogatstva, okoliša i sigurnosti građana	1. Iniciranje i aktivno uključivanje u reguliranje statusa zaštićenih dijelova prirode za park šume Viktorovac i Željezaru Sisak te za zaštićeni krajolik doline rijeke Kupe	<ul style="list-style-type: none"> Sufinanciranje EFRR - Investicijski prioritet: 6c Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine, 6d Zaštita i obnova biološke raznolikosti i tla te promicanje eko usluga, uključujući putem mreže NATURA 2000 i "zelenu" infrastrukturu, Specifični ciljevi: 6c1 Korištenje prirodnog i kulturnog nasljeđa za održivi razvoj i 6d1 Zaštita i obnova bioraznolikosti i promicanje eko usluga; LIFE program; privatni sektor;

PRIORITET 3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE RESURSIMA	MJERA 3.1. Očuvanje prirodnog bogatstva, okoliša i sigurnosti građana	2. Promicanje ekološki prihvatljivih sustava za obradu otpadnih voda gospodarskih subjekata	<ul style="list-style-type: none"> Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., 06. Očuvanje i zaštita okoliša i promocija učinkovitosti resursa, 6i - Ulaganje u sektor otpada kako bi se ispunili zahtjevi pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljile potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem koje nadilazi te zahtjeve; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Javni poziv za neposredno sufinanciranje nabave opreme za nadogradnju sustava prikupljanja otpada u pogledu obračuna naplate komunalne usluge odvoza otpada po volumenu ili masi; privatni sektor; komunalna poduzeća; gradski i županijski proračun; udruge; prerađivači otpada;
		3. Zagovaranje uspostave županijskog centra za gospodarenje otpadom	
		4. Partnerstvo u sanaciji i uspostavi pune funkcionalnosti improviziranih odlagališta i skladišta gospodarskog otpada velikih gospodarskih subjekata	
		5. Rješavanje pitanja otpada	
		6. Ponovno korištenje i oporaba otpada, uvođenje novih tehnologija za obradu otpada	
		7. Izrada strategije zaštite od poplava na području grada Siska	
	8. Provođenje Akcijskog plana za smanjenje koncentracija lebdećih čestica PM10		
	9. Edukacija stanovništva i gospodarskih subjekata		
	MJERA 3.2.Poboljšana energetska učinkovitost i korištenje OIE	1. Provedba mjera Akcijskog plana energetskog održivog razvitka Grada Siska	<ul style="list-style-type: none"> EFRR, Operativni program za konkurentnost i koheziju, specifični cilj 4c2 - Smanjenje potrošnje energije u stambenim zgradama (u više stambenim zgradama i obiteljskim kućama); Program Central Europe, Prioritetna os 2 - Suradnja na nisko-ugljičnim strategijama u središnjoj Europi, SO 2.1. - Razvoj i implementiranje rješenja za povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u javnim infrastrukturama; distributeri goriva; udruge; privatni sektor; EFRR, Operativni program za konkurentnost i koheziju, specifični ciljevi 4b1 - Povećanje energetske učinkovitosti i korištenje OIE u proizvodnim industrijama, i 4b2 - Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE u privatnom uslužnom sektoru (turizam i trgovina); Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Javni natječaj za sufinanciranje projekata obnovljivih izvora energije; IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020., Prioritetna os 2 Zaštita okoliša, unapređenje sustava za sprečavanja rizika te za održivu proizvodnju energije, SC 2.2. Poticanje i unapređenje korištenja obnovljivih izvora energije i jačanje energetske učinkovitosti;
2. Unaprjeđenje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti			
3. Uvođenje inteligentnog sustava gospodarenja i upravljanja javnom rasvjetom i zamjena postojećih zastarjelih rasvjetnih tijela novim suvremenim izvorima svjetlost		<ul style="list-style-type: none"> Program Central Europe, Prioritetna os 2 - Suradnja na nisko-ugljičnim strategijama u središnjoj Europi, SO 2.1. - Razvoj i implementiranje rješenja za povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u javnim infrastrukturama; EFRR, Operativni program za konkurentnost i koheziju, specifični cilj 4c4 - Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete; ESCO modeli; operateri i distributeri energije; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost; 	

21. PROVEDBA

Strategije razvoja grada Siska u razdoblju od 2015. do 2020. godine vlasništvo je svih građana grada Siska. Strategija je rezultat rada temeljenog na partnerstvu između ključnih dionika razvojnih sektora grada, te predstavlja njihov konsenzus oko razvojnog smjera i budućnosti Siska. Izrada Strategije okupila je preko 100 najvažnijih predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora grada.

Uspješna provedba mjerilo je kvalitete Strategije razvoja grada Siska u razdoblju od 2015. do 2020. godine (u daljnjem tekstu Strategija). Kako bi se Strategija uspješno provela potrebna je suradnja između središnje državne i gradske vlasti, ali i različitih tijela uprave, institucija i poduzeća s javnim ovlastima državne i lokalne razine, te svih drugih dionika na lokalnoj razini – iz privatnog sektora i sektora civilnog društva. Naime Strategija je dokument ne samo uprave grada Siska već i svih dionika koji sudjeluju u lokalnom razvoju. Dakle, uspješnost provedbe strategije ne ovisi isključivo o Gradu Sisku i gradskoj upravi, nego jednako tako i o važnim subjektima prije svega nacionalne razine, ali onda i državnim institucijama kao i o privatnoj inicijativi (investitori). To najviše dolazi do izražaja kod velikih kapitalnih projekata.

Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje zasnovano na detaljnom i realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i financijske alokacije, vremenski plan te konkretne aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i evaluaciju provedbe.

Da bi proces provedbe Strategije bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmisliti i osigurati i važni elementi njegove provedbe, uključujući:

1. provedbene institucije i mehanizme;
2. financiranja;
3. postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekta;
4. procedure za redovito ažuriranje te
5. sljedeći koraci u provedbi.

Strategija će pridonijeti i uspješnijem privlačenju i natjecanju za financijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih gradskih i lokalnih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan, dobru podlogu za utvrđivanje i određivanje prioriteta razvojnih projekata grada i za njihovo primjereno predstavljanje i kandidiranje za financiranje.

Strategija je „promjenjiv“ razvojni plan koji se sastoji od niza razrađenih projekata. Predložene procedure praćenja i vrednovanja imaju važnu ulogu u osiguravanju kako efikasnosti tako i trajne prilagođenosti odnosno žurnosti Strategije, u uvjetima okruženja koje se stalno mijenja. Redovito vrednovanje same Strategije predviđeno je svake tri godine. Praćenje Strategije kao cjeline dio je sustava praćenja i vrednovanja, pri čemu postoje i komponente kojima se prate pojedini projekti, skupovi projekata kojima se ostvaruju pojedine mjere i sl. Projekti i njihove faze prate se, vrednuju i adaptivno upravljaju u kraćim razmacima.

NAČELA I MEHANIZMI PROVEDBE

Načela provedbe

Provedba Strategije bit će dosljedna načelima na kojima Stra-

tegija počiva, a koja su međusobno ovisna i komplementarna:

- **Načelo partnerstva i participacije**
- **Načelo multi-sektorskog pristupa**
- **Načelo fokusiranja sredstava i «modeli uspješnosti»**
- **Načelo praćenja i procjene**

Mehanizmi provedbe

Strategija razvoja grada Siska je instrument za planiranje vlastitih sredstava, ali i za nastupanje prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu Republike Hrvatske te fondove Europske Unije. Iako je za očekivati da će u prvoj fazi provedbe Grad Sisak imati glavnu ulogu u provedbi, ispravna i ravnomjerna podjela odgovornosti bit će sastavni dio izrade Akcijskog plana.

U Gradu Sisku djeluje trgovačko društvo Sisak projekti d.o.o., gradska razvojna agencija, koja je nositelj izrade i postat će nositelj provedbe Strategije. Glavna zadaća Sisak projekti kao gradske razvojne agencije uključivat će: utvrđivanje odgovarajućih postupaka za upravljanje i koordinaciju; praćenje procesa i pomaganje provedbe Strategije kroz osmišljavanje novih projekata i privlačenje dodatnih financijskih sredstava te facilitiranje učinkovitog komuniciranja između interesnih skupina. U svemu tome Sisak projekti će maksimalno poštovati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se temelji Strategija.

Radi održivosti cijelog procesa Sisak projekti mogu angažirati osobe koje su sačinjavale užu radnu grupu za izradu Strategije, a koje će uz daljnju tehničku pomoć ojačati kapacitete za razvoj vještina i znanja potrebnih za planiranje i upravljanje razvojem.

Civilno društvo i javne ustanove te trgovačka društva u vlasništvu Grada Siska važni su sudionici u provedbi Strategije. *Civilno društvo* kao sektor ima iskustvo u pripremi i provedbi projekata i često raspolaže međunarodnim izvorima financiranja.

Procjenjuje se da civilni sektor osigurava mnogostruko više sredstava iz međunarodnih izvora financiranja nego iz lokalnih izvora pa stoga predstavlja skupinu institucija koje aktivno utječu na dotok financijskih sredstava te omogućuje financiranje aktivnosti koje državne službe ne mogu pokriti.

Javne ustanove, koje se financiraju iz državnog proračuna i proračuna lokalne samouprave, imat će također važnu ulogu u privlačenju sredstava iz vanjskih izvora u Grad jer zbog neprofitnog karaktera primaju bespovratnu financijsku pomoć iz fondova EU. Istodobno, svojim organizacijskim kapacitetima i djelokrugom rada te su institucije sposobne raspolagati znatnim sredstvima dostupnim kroz zajmove investicijskih i razvojnih banaka. I civilni sektor i javne ustanove imat će vrlo važnu ulogu u razvijanju i promoviranju suradnje na razvojnim projektima jer omogućuju osnaživanje i uključivanje samih korisnika u njihovu provedbu.

Važna će biti suradnja civilnog sektora i javnih ustanova s gradskom razvojnom agencijom u razvoju i promoviranju tih projekata.

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Njegova je zadaća najteža i predstavlja najveći pojedinačni izazov koji će se morati rješavati u okvirima ove Strategije. Privatnom je sektoru nužno omogućiti okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore države, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta. Tome treba dodati i ulogu trgovačkih društava u vlasništvu Grada Siska kao također jednog od pokretača razvoja.

Provedbeni mehanizmi Strategije, koji će rezultirati razvojem grada na način koji je opisan u Strategiji, izgrađivat će se provedbom mjera i projekata definiranih samom strategijom. Glavni mehanizam za uspješnu provedbu jesu kriteriji odabira projekata koji su u skladu sa zahtjevima domaćih i međunarodnih izvora financiranja i definiranim razvojnim prioritetima, a onda i provedba (praćenje i vrednovanje).

FAZE PROVEDBE

Predviđa se da će provedba Strategije teći kroz slijedeće faze.

Razrada mjera

Strategija predviđa racionalniji pristup orijentacijom na upravljanje mjerama. Prikupljanje, selekcija i prioritizacija projekata za cijelu Strategiju je kompleksna i zahtijeva puno resursa. Mjere s druge strane, kao skupovi projekata koji se također mogu prioritizirati (vremenski), su idealan način da se premosti trenutačan jaz između tekućih programa rada Grada i projekata kakve zahtijevaju EU fondovi.

Izrada Baze projekata

U Gradu Sisku se istodobno pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti i to s različitim razvojnim učincima, različitim prioritetima, sadržajima, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata a mnogo je raznovrsnih natječaja za njihovo financiranje, kako u sklopu programa državnih institucija tako i u fondovima EU i drugih programa. Sve to, uz uvijek ograničena i nedostatna financijska sredstva za razvoj, čini vrlo složen okvir u kojem trebaju djelovati nositelji gradskog razvoja i predlagatelji projekata. U takvim okolnostima, za učinkovito i uspješno upravljanje razvojnim projektima grada, od pripreme do provedbe i vrednovanja njihovih razvojnih učinaka, neophodno je imati na jednom mjestu sustavno organizirane sve gradske projektne aktivnosti. Time se:

- organizira i osigurava cjelovit i transparentan uvid u sve razvojne inicijative, projekte i projektne aktivnosti
- omogućuje se uspješno vrednovanje i odabir razvojnih projekata radi ostvarivanja utvrđenih strateških ciljeva i prioriteta grada;
- pridonosi se optimalnom korištenju raspoloživih financijskih resursa, vlastitih (gradskih i lokalnih), državnih, EU, privatnih i drugih, u skladu s mogućnostima i prilikama za financiranje tih projekata;
- omogućuje se praćenje i vrednovane rezultata i učinka projekta po razvoj grada.

Sredstvo i alat koji u tu svrhu može na jednostavan i uspješan način poslužiti je organiziranje i rad Baze projekata Grada Siska. Baza projekata je službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata u gradu. Drugim riječima, svaki projekt u gradu za koji se traži bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, potrebno je da bude uvršten u Bazu projekata.

Baza projekata je podloga i osnova za vrednovanje, odabir i predlaganje projekata gradonačelnici odnosno Gradskom vijeću radi donošenja odluke o sufinanciranju i preporuka za kandidiranje za financijska sredstva iz raznih domaćih i stranih izvora. Baza se vodi u elektronskom obliku, a svi postupci s projektima - prikupljanje i uvrštavanje, vrednovanje, odabir za predlaganje i praćenje određeni su pravilima Baze projekata. Bazom upravljaju Sisak projekti.

Sisak projekti utvrđuju oblik i sadržaj obrasca s uputama za

popunjavanje za prijavu na javni poziv za prikupljanje, vrednovanje i predlaganje gradskih razvojnih projekata. Baza projekata biti će otvorena i dostupna svima na pregled i informiranje putem Interneta.

Operativna faza provedbe

Podrazumijeva konkretnu provedbu projekata, odnosno za gradsku administraciju upravljanje mjerama u skladu s planom provedbe mjere i odobrenim proračunom. Usporedno s provedbom provode se aktivnosti monitoringa i evaluacije, te povremeno ažuriranje gradske razvojne strategije. Za razliku od prve faze provedbe u kojoj Grad ima vodeću ulogu, u ovoj fazi odgovornosti i financijski teret ravnomjernije je raspoređen i na druge institucije. U tu svrhu izraditi će se **Akcijski plan** za provedbu projekata **Strategije razvoja grada Siska u razdoblju od 2015. do 2020. godine.**

Strategija se sastoji se od niza razrađenih mjera s razvojnim učincima koji doprinose postizanju prioriteta, strateških ciljeva i ostvarenju postavljene vizije. S ciljem provedbe definiranih strateških odrednica Strategije biti će izrađen Akcijski plan koji će obuhvatiti pregled i strukturu aktivnosti potrebnih za provedbu Strategije u razdoblju od 2015.-2020. godine.

Sastavnice akcijskog plana su slijedeće:

- ciljevi;
- predviđene aktivnosti;
- razdoblje provedbe plana i pojedinih aktivnosti;
- izvršitelji aktivnosti;
- međusobna povezanost aktivnosti;
- prioritizacija aktivnosti;
- troškovi provedbe pojedinih aktivnosti;
- izvori financiranja aktivnosti;
- načine i indikatore praćenje ostvarivanja plana;
- kontrola provedbe Akcijskog plana.

22. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja grada Siska vlasništvo je svih građana grada Siska. Strategija je rezultat rada temeljenog na partnerstvu između ključnih dionika razvojnih sektora grada, te predstavlja njihov konsenzus oko razvojnog smjera i budućnosti Siska. Izrada Strategije trajala je osam mjeseci i okupila je preko stotinu najvažnijih predstavnika javnog, privatnog, gospodarskog i civilnog sektora grada. Tijekom izrade Strategije postignuto je dublje razumijevanje uloge i značenja ovog dokumenta te je podignuta razina svijesti o razvojnim potrebama i ograničenjima s kojim je grad suočen. Strategija je detektirala ključne razvojne pravce grada, te je uspostavila komunikaciju između svih bitnih ljudi s područja grada što treba poslužiti u budućnosti kao „infrastruktura“ za provedbu definirane razvojne politike grada. Krajnja svrha cijelog procesa strateškog planiranja i izrade Strategije je osigurati višu kvalitetu života za sve građane Siska, a to znači unaprijediti prostor i infrastrukturu grada, podići razinu gospodarske konkurentnosti grada, unaprijediti društveni život grada i čuvati okoliš. Da bi se to ostvarilo potrebno je kontinuirano i fokusirano raditi na stvaranju pozitivnog okruženja koje će rezultirati poboljšanjem kvalitete okruženja za život u Sisku, smanjenjem nezaposlenosti i stvaranjem pozitivne razvojne perspektive grada. Pred gradskim vodstvom sada je izazov da sve zacrtane ciljeve razvoja zajednički ostvare, te da u dugom roku vizija razvoja grada postane realnost.

Strategija razvoja Grada Siska **2015. - 2020.**
Okvir za strateški razvoj Siska do 2020. godine